

ΣΤΑ 42 ΔΙΣ Η ΑΞΙΑ ΤΗΣ Επεκτείνεται ραγδαία η WeWork

Η WeWork, η εταιρεία η οποία αναπτύσσεται τάχιστα στην αγορά χρονομίσθωσης εργασιακών χώρων, έχει αρχίσει να ενοχλεί τα funds, τους ιδιοκτήτες ακινήτων αλλά και τους κτηματομεσίτες. Η αξία της αποτιμάται στα 42 δισ. δολάρια και καταλαμβάνει ολοένα και μεγαλύτερο μέρος των δραστηριοτήτων των προαναφερόμενων επαγγελματιών. **Σελ. 9**

ΕΛΛΑΔΑ Ενεργειακό κόστος για εταιρείες

Εκτός της υπερόγκης φορολογίας, η ελληνική βιομηχανία έχει να αντιμετωπίσει και το μεγάλο ενεργειακό κόστος, που είναι 60% υψηλότερο από αυτό των ανταγωνιστών της. Οι μεγάλες ευρωπαϊκές βιομηχανίες επωφελούνται από τις απελευθερωμένες αγορές ηλεκτρισμού που διαμορφώνουν ανταγωνιστικές τιμές ρεύματος αλλά και από τις κυβερνήσεις τους. **Σελ. 18**

KINA Ενας κροίσος κάθε δύο ημέρες

Η κινεζική οικονομία δημιουργεί έναν νέο δισεκατομμυριούχο ανά δύο ημέρες, ενώ από τους 500 πλουσιότερους ανθρώπους παγκοσμίως οι 38 είναι Κινέζοι. Από τους 2.754 δισεκατομμυριούχους παγκοσμίως το 25% έχει αμερικανική υπηκοότητα και το 12% κινεζική. Ο πλουσιότερος Κινέζος είναι ο Τζακ Μα, πρόεδρος του ιντερνετικού γίγαντα Alibaba. **Σελ. 11**

Έχεις ασφάλεια στην Τράπεζα με έναν από τους καλύτερους δείκτες ρευστότητας στην Ευρώπη.

Έχεις τη δύναμη.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Αυστηρότεροι κανόνες για τα κόκκινα δάνεια

Τα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και οι κυβερνήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης συμφώνησαν για τους νέους κανόνες που θα ισχύουν στα κόκκινα δάνεια, τα οποία εξακολουθούν να βαραίνουν τους ισολογισμούς των ιταλικών, ελληνικών και κυπριακών τραπεζών. Οι νέοι κανόνες είναι ηπιότεροι από το αρχικό σχέδιο αλλά δεν παύουν να θέτουν αυστηρούς όρους στις τράπεζες. **Σελ. 4**

ΠΑΡΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΣΤΑ ΚΑΤΕΧΟΜΕΝΑ

«Βούλιαξε» το 2018 η οικονομία της Τουρκίας

Οι λανθασμένοι χειρισμοί του παρελθόντος, σε συνδυασμό με τις επιλογές της κυβέρνησης Ερντογάν σε πολλά πεδία και η διαφθορά, έφεραν την κρίση στην τουρκική οικονομία το 2018. Η λίρα καταρράκωσε, επιχειρήσεις χρεοκόπησαν και το δημόσιο χρέος εκτινάχθηκε. Σοβαρές οι παρενέργειες και στα κατεχόμενα. **Σελ. 6**

Εκτοξεύονται οι τιμές ξένων ποδοσφαιριστών

Λίγη απ' το διεθνές ποδοσφαιρικό χρηματιστήριο σημειώνουν κάποιοι νέοι ποδοσφαιριστές. Πρώτος εξ' αυτών είναι, όπως δείχνει έρευνα του Ποδοσφαιρικού Παρατηρητήριου (CIES) στην Ελβετία, ο 18χρονος Τζέιντον Σάντσο. Ο Άγγλος μέσος της Ντόρτμουντ μέσα σε λίγους μήνες έχει εννιαπλασιάσει την αξία του. Από τα 9,7 εκατ. ευρώ που αποτιμάτο τον Σεπτέμβριο, τον τρέχοντα μήνα κοστίζει 87,9 εκατ. ευρώ. **Σελ. 19**

5 291296 000378

Επιφυλακτικοί για επενδύσεις σε τράπεζες

Στα funds στρέφονται κυρίως στο real estate, τον τουρισμό και την τεχνολογία λόγω αυξημένων αποδόσεων

Δύσκολοι καιροί για επενδύσεις στις τράπεζες. Το επενδυτικό ενδιαφέρον έχει στραφεί σε άλλες αγορές, όπως αυτή του real estate, του τουρισμού και της τεχνολογίας, αφού έχει μπει φρένο στην επικερδότητα των τραπεζών ιδίως μετά την «Lehman Brothers» εποχή. Ακόμα και τα λιγοστά κέρδη που παρουσιάζουν οι τράπεζες χρησιμοποιούνται σε εμποτικές απαιτήσεις, όπως για παράδειγμα την αύξηση των προβλέψεων για τα Μη Ε-

ξυπηρετούμενα Δάνειά τους, ή την τεχνολογική αναβάθμισή τους. Η τεχνολογική αναβάθμιση βρίσκεται πολύ ψηλά στην τραπεζική ατζέντα και κρίνεται ως σημείο καμπής για τη συνέχιση ακόμα και της ύπαρξής τους. Πα-

γκοσμίως παρουσιάζεται λοιπόν μειωμένο επενδυτικό τραπεζικό ενδιαφέρον. Στην Κύπρο εάν εξαιρέσουμε το αποτέλεσμα του εννιαμήνου της Ελληνικής, που παρουσίασε κέρδη σχεδόν 300 εκατ., τα αποτελέσματα

των μεγάλων τραπεζών μέχρι τα τέλη του 2017 ήταν ζημιολογικά. Ο μέσος όρος των τραπεζών από τις 120 και πλέον που εισηγούνται στην Αρκα Τραπεζική για την επιστροφή κέρδους, τον Ιούνιο του 2018 ανήλθε στο 7,2%. **Σελ. 4**

Το μέλλον θα μας βάλει όλους στην πρίζα

Η εποχή της ηλεκτροκίνησης σε μαζικό επίπεδο πλησιάζει και προσεχώς θα δούμε περισσότερες επιλογές σε μοντέλα εκπομπής μηδενικών ρύπων και σε plug-in υβριδικά. Ταυτόχρονα, το δίκτυο με νέα σημεία ταχυφόρτισης θα αρχίσει να διευρύνεται, ξεκινώντας από τις χώρες του ευρωπαϊκού Βορρά και προς τα κάτω. Τα συμβατικά τεχνολογία αυτοκίνητα (με υγρά καύσιμα) θα αποκτούν διαφόρων τύπων υβριδικές τεχνολογίες. Το σίγουρο είναι ότι το μέλλον θα μας βάλει στην πρίζα. **Σελ. 13**

Η πλαστική σακούλα φθάνει προς το τέλος της

Σκέψεις για πλήρη κατάρριψη

Εκείνες για την οριστική απαγόρευση της πλαστικής σακούλας από τα σημεία πώλησης των καταστημάτων γίνονται στην Κύπρο. Η Βουλή θα επανεξετάσει το θέμα μέσα στους επόμενους μήνες. Από την επιβολή τέλους τον Ιούλιο του 2018 η χρήση της πλαστικής σακούλας στα ταμεία των υπεραγορών και άλλων καταστημάτων έχει ήδη μειωθεί περίπου κατά 80%. **Σελ. 8**

Τρώνε το 1/7 του μισθού τους στο φαγητό οι Κύπριοι

Στοιχεία της Eurostat

Εύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της Eurostat οι Κύπριοι ξοδεύουν το 13,7% του εισοδήματός τους για την αγορά τροφίμων, την ώρα που ο μέσος όρος στην ΕΕ των 28 κρατών - μελών είναι στο 12,2%. Στο φαγητό και τα μη αλκοολούχα ποτά πηγαίνει σχεδόν το 17% των δαπανών των Ελλήνων. Στις πρώτες θέσεις βρίσκονται ανατολικοευρωπαϊκά κράτη ενώ στις τελευταίες, χώρες της βόρειας και δυτικής Ευρώπης. **Σελ. 5**

Μάχη επιβίωσης για επαγγελματίες στην Ελλάδα

Οικονομική δυσπραγία

Αντιμέτωπη με οικονομική δυσπραγία ανασφάλεια και έλλειψη χρηματοδοτήσεων βρίσκεται η συντριπτική πλειονότητα του 1.134 εκατ. αυτοαπασχολούμενων στην Ελλάδα. Οι κυριότερες δυσκολίες τους αφορούν την οικονομική κακεχία, σε περιόδους που δεν έχουν δουλειά, τα προβλήματα στις πληρωμές και την αδυναμία να ορίσουν τις αμοιβές τους. **Σελ. 15**

Θα αυξηθούν 2,7% οι εκπομπές άνθρακα το 2018

Η απελευθέρωση αερίων που ευθύνονται για το φαινόμενο του θερμοκηπίου αυξάνεται με επιταχυνόμενους ρυθμούς φέτος. Παγκοσμίως, οι εκπομπές άνθρακα αναμένονται να αυξηθούν κατά 2,7% το 2018, σύμφωνα με έρευνα που δημοσιεύθηκε από το Παγκόσμιο Πρόγραμμα Ανθρακίου, μία ομάδα 100 επιστημόνων από περισσότερα από 50 ερευνητικά και ακαδημαϊκά κέντρα. **Σελ. 21**

ΣΧΟΛΙΟ Των CHRISTIAN KASTROP και DOMINIC PONATTU*

Η ψηφιακή οικονομία ενισχύει την ανισότητα

Η Ευρωζώνη, όπως και πολλές άλλες ανεπτυγμένες οικονομίες ανά τον κόσμο, βιώνει περίοδο επιβράδυνσης της παραγωγικότητας. Τα στοιχεία της ΕΚΤ δείχνουν πως ο ρυθμός αύξησης της παραγωγικότητας έχει πρακτικά μειωθεί στο μισό την τελευταία εικοσαετία. Ορισμένοι οικονομολόγοι έχουν προτείνει πως ο χαμηλός ρυθμός αύξησης της παραγωγικότητας αποτελεί ένδειξη «μόνιμης οικονομικής στασιμότητας», μιας κατάστασης όπου περαιτέρω αύξηση της παραγωγικότητας θα είναι αμελέτητα και η οποία προκαλείται από την επιβράδυνση του ρυθμού αύξησης του πληθυσμού και από τη μικρή τεχνολογική πρόοδο. Και ορισμένοι έχουν καταλήξει στο συμπέρασμα ότι, δεδομένου πως συνδέονται η παραγωγικότητα και η γενική αύξηση των μισθών, η στασιμότητα στην παραγωγικότητα υπονομεύει την προσπάθεια για μείωση της εισοδηματικής ανισότητας. Ωστόσο, μία

πο προσεκτική ματιά σε οικονομίες ανά την υφήλιο αποκαλύπτει ένα εντυπωσιακό φαινόμενο: ορισμένες εταιρείες δεν εμφανίζουν αναμικτή αύξηση της παραγωγικότητας. Πρόκειται για μια ομάδα επιλεκτικών εταιρειών που έχουν καταφέρει να εμφανίσουν αξιοσημείωτη αύξηση της παραγωγικότητας. Το χάσμα μεταξύ αυτών των επιλεκτικών εταιρειών και των υπολοίπων διευρύνεται. Στον κλάδο των Υπηρεσιών, το 5% των κορυφαίων εταιρειών κατάφερε να αυξήσει την παραγωγικότητά του κατά 40% μεταξύ 2001 και 2013, ενώ το υπόλοιπο 95% των εταιρειών κατέγραψε αύξηση γύρω στο 10%. Αυτή η τάση ενδέχεται να οδηγήσει και σε ενίσχυση της εισοδηματικής ανισότητας: οι υπάλληλοι των κορυφαίων εταιρειών είναι πιθανό να απολαύσουν μεγαλύτερη αύξηση μισθών απ' όσους εργάζονται σε μια συνηθισμένη εταιρεία. Υπάρχουν και άλλα στοιχεία που δείχνουν ότι η δι-

ευρυνόμενη ανισότητα μεταξύ εταιρειών αυξάνει την ανισότητα. Σε πολλούς τομείς της οικονομίας, οι αποκαλούμενες «εταιρείες σούπερ σταρ» αυξάνουν το μερίδιο αγοράς που κατέχουν. Πρόκειται για εταιρείες με υψηλή παραγωγικότητα και καινοτομία — σκεφθείτε γίγαντες όπως οι Apple, Google, Walmart και Starbucks. Αυτές οι εταιρείες καταβάλλουν υψηλούς μισθούς, οι οποίοι πάντως είναι χαμηλότεροι απ' όσα θα έπρεπε με βάση την αύξηση της παραγωγικότητάς τους. Συνεπώς, οι μισθοί αποτελούν μικρό μερίδιο της προστιθέμενης αξίας των κορυφαίων εταιρειών. Το αποτέλεσμα είναι πως η μεγέθυνση αυτών των εταιρειών περιορίζει το μερίδιο του εισοδήματος που προέρχεται από εργασία, δηλαδή τη μερίδα της «οικονομικής πίτας» που καταλήγει στους εργαζομένους. Αντιθέτως, αυξάνεται με ταχύτερο ρυθμό το μερίδιο του εισοδήματος που προέρχεται από το

κεφάλαιο και, επειδή το κεφάλαιο τείνει να συγκεντρώνεται στην κορυφή της εισοδηματικής πυραμίδας, το χαμηλότερο μερίδιο εισοδήματος από εργασία τείνει να έχει ως αποτέλεσμα εντονότερη εισοδηματική ανισότητα. Το ερώτημα είναι πώς καταφέρνουν να αναπτυχθούν αρχικά οι εταιρείες σούπερ σταρ. Ένας πιθανός παράγοντας είναι η ψηφιακή οικονομία. Ανεκαθεν υπήρχαν εταιρείες που είχαν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, ωστόσο η ψηφιακή οικονομία επιτρέπει στους πελάτες να εντοπίσουν ευκολότερα μια εξαιρετική υπηρεσία ή προϊόν — αναλογιστείτε τις διαδικτυακές υπηρεσίες σύγκρισης τιμών. Μάλιστα, βρίσκουμε ότι όσο πιο πολύ στρέφεται ένας κλάδος προς την ψηφιακή οικονομία, τόσο περισσότερο μειώνεται σε αυτόν τον κλάδο το μερίδιο εισοδήματος από εργασία. Ωστόσο, τα στοιχεία υποδηλώνουν πως αυτές οι επιλεκτικές εταιρείες δεν γίνονται κυ-

ριάρκες μέσω αθέμιτου ανταγωνισμού. Αντιθέτως, οι τομείς της οικονομίας όπου παρατηρείται συγκεντρώνση των πωλήσεων τείνουν να έχουν υψηλότερη μέση παραγωγικότητα, δηλαδή οι επιλεκτικές εταιρείες είναι όντως πιο αποδοτικές και πιο καινοτόμες από τις υπόλοιπες. Τι μπορούν να κάνουν οι Ευρωπαίοι πολιτικοί; Αφενός, πρέπει να φροντίσουν η ενίσχυση της καινοτομίας μέσω της εκπαίδευσης και της διαρκούς βελτίωσης των δεξιοτήτων να έχει ως στόχο τη μέση εταιρεία, αφού οι επιλεκτικές εταιρείες εύκολα μπορούν να υιοθετήσουν προηγμένες καινοτομίες. Αφετέρου, το κανονιστικό πλαίσιο πρέπει να προστατεύει τον ανταγωνισμό ώστε να μην αποτρέπεται η είσοδος μικρών καινοτόμων εταιρειών σε έναν νέο κλάδο όπου κυριαρχούν επιλεκτικές εταιρείες.

* Το άρθρο δημοσιεύθηκε στην ιστοσελίδα Social Europe.

“BDO. What matters to you, matters to us”

Audit | Tax | Compliance | Restructuring and insolvency | Fund Services

ΑΡΘΡΟ / Του ΑΓΓΕΛΟΥ ΣΤΑΓΚΟΥ

Ολη η Δύση βρίσκεται σε κρίση

Είναι εμφανές ότι η Ευρώπη βιώνει κρίση. Κρίση που εκδηλώνεται με διάφορες μορφές σε πολλές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όμως δεν περιορίζεται σ' αυτήν. Στην πραγματικότητα πρόκειται για κρίση ολόκληρης της Δύσης.

Η εκλογή του Ντ. Τραμπ στις ΗΠΑ και όσα γίνονται εκεί, ο πρόσφατος θρίαμβος του Ζ. Μπολσονάρο στη Βραζιλία, τη μεγαλύτερη χώρα της Λατινικής Αμερικής, το Brexit και τα επακόλουθα του που ταλανίζουν το Ηνωμένο Βασίλειο, η αμφισβήτηση του Εμ. Μακρόν και της πολιτικής του στη Γαλλία, η άνοδος Μ. Σαλβίνι (που υποδέχεται τον νέο Μουσαλίνι) στην Ιταλία και ο δικασμός που επικρατεί στο κόμμα των Χριστιανοδημοκρατών στη Γερμανία, δεν είναι απλά ενδείξεις, αλλά ατράνταχτες αποδείξεις μιας κρίσης που σίγουρα κλονίζει τα θεμέλια του δυτικού κόσμου, όπως διαμορφώθηκε μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

Ειδικά στην Ευρώπη, η αμφισβήτηση και η αβεβαιότητα δεν πηγάζουν πλέον αποκλειστικά από τις περιφερειακές χώρες, με ιστορικό μακροχρόνιο αυταρχισμού—όχι μόνον εκείνου του κομμουνιστικού καθεστώτος, αλλά και πριν από αυτόν στις περισσότερες—ή με παράδοση κακοδιοίκησης, όπως η Ελλάδα.

Δίπλα στα προβλήματα που συνεχίζουν να δημιουργούν αυτές, προστίθεται τώρα το μείγμα λαϊκισμού, δυσαρέσκειας και αμφισβήτησης στις μεγαλύτερες χώρες, εκείνες που είναι οι πυλώνες του ευρωπαϊκού οικοδομήματος και σημαντικά γρανάζια του λεγόμενου δυτικού πολιτισμού και των διαδικασιών που τον καθόρισαν. Γιατί δεν υπάρχει αμφιβολία ότι Γαλλία, Ιταλία, Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο είναι τέτοιες χώρες. Γίνεται ήδη μεγάλη συζήτηση για τα αίτια της κρίσης, που εκδηλώνεται με ποικίλους τρόπους και μάλιστα στις πιο ισχυρές και με το υψηλότερο μέσο εισόδημα χώρες παγκοσμίως.

Οι περισσότεροι συγχλώνουν στην άποψη ότι (τα αίτια) πρέπει να αναζητηθούν: (α) στην ταχύτατη επέλαση της τεχνολογίας που δημιουργεί συνεχώς νέα δεδομένα στην καθημερινότητα και απαιτούν πιο ποιοτικές δεξιότητες από τον μέσο άνθρωπο για να επιβιώσει, (β) στην παγκοσμιοποίηση που επιβάλλει ή επιτρέπει μεταφορά πλούτου από τη Δύση σε τρίτες χώρες, κίνηση κεφαλαίων σε μηδενικούς χρόνους και μετοίκηση παραγωγής όπου η εργασία είναι φθηνότερη, (γ) στη διευρυνση του χώματος μεταξύ πλουσίων και φτωχών, αλλά και στη διευρυνση της απόστασης των «ελίτ» που αποφασιίζουν και δίνουν τον τόνο από τις μάζες, (δ) στις μεγάλες μετακινήσεις πληθυσμών που αναζητούν καλύτερη τύχη, (ε) στην αίσθηση ότι η πολιτική τάξη αποτελείται από μέτριους, έχει χάσει τη λάμψη της και αδυνατεί να βρει λύσεις.

Όλα αυτά όντως ισχύουν και σίγουρα υπάρχουν και άλλα αίτια. Ο συνδυασμός τους, περιλαμβανομένης της κλιματικής αλλαγής, έχουν καταστήσει τα προβλήματα εξαιρετικά πολύπλοκα και δυσεπίλυτα, σε μία εποχή που οι πληθυσμοί των δυτικών χωρών εξακολουθούν να έχουν μεγάλες προσδοκίες, ενώ ταυτόχρονα νιώθουν αυξανόμενη ανασφάλεια. Το μείγμα γίνεται εξαιρετικά εκρηκτικό, καθώς πολιτικά δικαιώματα και τεχνολογία δίνουν τη δυνατότητα έκφρασης απαιτήσεων και δυσαρέσκειας με εκπληρώσεις και επιλογές που ξεφεύγουν από την οριοθέτηση της Δύσης. Δυστυχώς, δύσκολα μπορεί να διατηρηθεί η αισιοδοξία ότι τα πράγματα θα βελτιωθούν σύντομα με τη γνωστή «εργαλεία»!

ΑΡΘΡΟ / Του ΞΕΝΙΑΣ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗ

Brexit, όπως Grexit

Τα λεξικά της Οξφόρδης και του Κέμπριτζ συμπεριέλαβαν στις λέξεις της χρονιάς τον όρο «cakism», που προέρχεται από την έκφραση «have your cake and eat it, too». Μια άγρια μετάφραση στα ελληνικά θα ήταν «πιεσμός», από την αντίστοιχη φράση «και την πίτα ολόκληρη και τον σκύλο χορτάτο».

Το cakism ταυτίστηκε με τον εσωκομματικό αντίπαλο της Τερέζα Μέι στη Βρετανία, τον Μπόρις Τζόνσον, ο οποίος ήταν ο πρώτος που υιοθέτησε το σύνθημα στη διαπραγμάτευση με τις Βρυξέλλες για την έξοδο της χώρας του από την Ε.Ε. Πίστεψε δηλαδή ότι δεν θα χρειαστεί οιαδήποτε υποχώρηση εκ μέρους του Λονδίνου, το οποίο θα αποπούσε μια ευνοϊκή συμφωνία για τη Βρετανία, με τις ευλογίες των Ευρωπαίων. Θεώρησε πώς η χώρα του θα βγει από την Ένωση συντηρημένα, ενισχύοντας μάλιστα την οικονομία της, ικανοποιώντας τις θέσεις της για το ιρλανδικό σύνδρομο και άλλες ιστορίες με ουράνια τόξα και μονόκερους.

Παρόλο που το Ηνωμένο Βασίλειο είναι σοβαρή χώρα με μακρά δημοκρατική παράδοση, βλέπουμε ότι στο πεδίο των διαπραγματεύσεων ακολούθησε την παλιά, δοκιμασμένη και παντελώς αποτυχημένη στρατηγική της μιλφόρας. Δεν διδάχθηκε τίποτε από την ελληνική κρίση, κατά την οποία αποδείχθηκε περίτρανα ότι οι Ευρωπαίοι δεν πρόκειται να ανοιχθείσαν τα μάτια για κανέναν: ούτε για την Αθήνα ούτε για το Λονδίνο. Γιατί αν τον κάνουν για μια χώρα, θα υποχωρήσουν μετά να υποκύψουν σε κάθε επιμέρους εκβιασμό. Βρισκόμαστε λοιπόν στο παρόν, λίγους μήνες πριν από την καταληκτική ημερομηνία του Brexit, να παρακολουθούμε ένα κακοπαιγμένο déjà vu της βουρσάκειας αντίληψης περί θεωρίας των παιγνίων. Οι ομοιότητες είναι συνταρακτικές:

1. Οι Ευρωπαίοι δεν δεικνύουν καμία διάθεση για επαναδιαπραγμάτευση.
 2. Η κυβέρνηση, παγιδευμένη στις υποσχέσεις της, σπαράσσεται και το κυβερνών κόμμα απειλείται με διάσπαση.
 3. Η πιθανότητα δεύτερου δημοψηφίσματος είναι μακρινή.
 4. Η οικονομία θα μπορούσε να συρρικνωθεί κατά 2,1% μέσα στα επόμενα χρόνια, η στερελίνα έχει υποχωρήσει στο χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων 20 μηνών έναντι του δολαρίου και επιχειρήσεις και τραπεζικοί κολοσσοί σπείνουν να καταφύγουν στη Φρανκφούρτη.
- Η μόνη ίσως διαφορά, προς το παρόν, είναι ότι οι Βρετανοί επιδεικνύουν μια ακατανόητη εμμονή στη λαϊκή εντολή και δεν έχουν σκεφτεί ότι η καλύτερη διάθεση από αυτό το χάος είναι μια θεαματική κωλοτομία, όπως μοναδικά τη δίδαξε ο ΣΥΡΙΖΑ.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία

«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθυνόν Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΠΗΣ • Διευθυντής: ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ

Αρχισυντάκτης: ΜΙΧΑΗΛ ΤΣΙΚΑΛΑΣ • Υπεύθυνος Αετιέ: ΠΑΝΤΕΑΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΑΛΑΣ • Διευθύνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΩΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

«Το μέλλον μας στα χέρια μας»

Προσωπικότητες υπογράφουν για την ανανέωση του ευρωπαϊκού εγχειρήματος

Φέτος, εκατό χρόνια από τη λήξη του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου, το κίνημα CIVICO Europa, η τεχνολογική πλατφόρμα πολιτών Make.org, αλλά και προσωπικότητες από όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θέτουν σε τροχιά μια πανευρωπαϊκή εκστρατεία κινητοποίησης. Σκοπός είναι οι πολίτες, πέραν κοιμητικών προανατολισμών, να αναλάβουν και πάλι την ιδιοκτησία του ευρωπαϊκού εγχειρήματος. Πρόκειται για την εκστρατεία #WeEuropeans.

Στις 22 Μαρτίου 2019 θα διεξαχθεί στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ενόψει των πολιτών της Ένωσης, η μεγάλη συνέλευση των Ευρωπαίων πολιτών. Πολίτες κάθε κοινωνικής προέλευσης, εκπρόσωποι των γραμμάτων και των τεχνών, αλλά και της εκπαίδευσης, του πολιτισμού, των επιστημών, του επιχειρηματικού κόσμου, των συνδικάτων και των μέσων μαζικής ενημέρωσης, θα δώσουν το «παρόν» σ' αυτό το διακρατικό φόρουμ με επίκεντρο το θεματολόγιο πολιτών που προέκυψε από τη μεγαλύτερη μέχρι τώρα δημόσια ευρωπαϊκή διαβούλευση. Μετά την έγκρισή του, ενώπιον των παριστάμενων πολιτικών οικογενειών, το θεματολόγιο θα παρουσιαστεί σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσω μιας ευρείας εκστρατείας κινητοποίησης. Στη συνέχεια, θα υποβληθεί στους υποψηφίους των ευρωεκλογών, όπως και στους αρχηγούς κρατών και κυβερνήσεων που θα συμμετάσχουν στις 9 Μαΐου 2019 στο Σίβιυ της Ρουμανίας στο ευρωπαϊκό συμβούλιο με θέμα το μέλλον της Ένωσης. Οι πολιτικοί ηγέτες θα κληθούν έτσι να απαντήσουν στις κοινές ανησυχίες των συμμετεχόντων με τις ενδεχομένως να τις συμπεριλάβουν στα προεκλογικά τους προγράμματα.

Μια τέτοια πρωτοβουλία αποτελεί τη μόνη ευρεία συμμετοχική μέθοδο που διαθέτουμε για μια εκ βάθρων δημοκρατική ανανέωση του ευρωπαϊκού εγχειρήματος, του μεγαλύτερου δημοκρατικού εγχειρήματος της εποχής μας.

Μετά τις κάθε είδους κρίσεις, οι πολίτες της Ένωσης έχουν σήμερα, περισσότερο από ποτέ, τις μεγαλύτερες προσδοκίες έναντι της Ευρώπης. Απαιτούν μια Ένωση που να ανταποκρίνεται στις ανάγκες τους, που να υπερασφίζει αυτά και θετικά τη ζωή τους. Πιστεύουν ότι, για ν' αντιμετωπιστούν οι μεγάλες προκλήσεις της εποχής μας, αυτές που κανένα κράτος δεν μπορεί ν' ανταπεξέλθει μόνο του, είναι απαραίτητες λύσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Επιθυμούμε μια Ευρώπη που να μας προστατεύει, που να προασπίζεται τις αξίες και τα συμφέροντά μας στην παγκόσμια σκηνή. Μια Ευρώπη που να ηγείται της πάλης κατά

Μια σμηνία της Ε.Ε. έχει τοποθετηθεί στο προαύλιο, έξω από το Συμβούλιο της Ευρώπης στο Στρασβούργο.

Η μόνη ευρεία συμμετοχική μέθοδος που διαθέτουμε για μια εκ βάθρων δημοκρατική ανανέωση της Ε.Ε.

της κλιματικής αλλαγής, να πρωταγωνιστεί στον αγώνα για τη βιώσιμη ανάπτυξη, να θέσει την ψηφιακή καινοτομία στην υπηρεσία των πολιτών. Μια Ευρώπη με κοινή, αξιοπρεπή μεταναστευτική πολιτική που να εγγυάται την ασφάλεια των συνόρων μας. Μια Ευρώπη υπέρμαχο της ειρήνης, της δημοκρατίας, της κοινωνικής δικαιοσύνης, της οικονομικής ευημερίας.

Ενότητα

Οι πολίτες σήμερα επιθυμούν μεγαλύτερη ενότητα και αποτελεσματικότητα. Παρ' όλα αυτά, αμφισβητούν την ικανότητα και το πολιτικό θάρρος των κρατών της Ευρώπης όσον αφορά τη συνέχιση της κοινής μας πορείας και τη δημιουργία προϋποθέσεων για ένα ανέφελο μέλλον για όλους.

Εχουν την αίσθηση ότι δεν είναι πλέον αυτοί που αποφασίζουν για το μέλλον τους, ότι η ιστορία γράφεται πλέον ερήμην τους σ' έναν διαρκώς μεταβαλλόμενο κόσμο που τους φοβίζει.

Παντού οι κρίσεις οδηγούν σε εθνικά αναδιπλώματα και αναζήτηση αποδιοπομπαίων τράγων. Η αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών, το ιστορικό υπόβαθρο της Ένωσης μας, κλονίζεται επικίνδυνα. Και είναι ακριβώς τώρα που έχουμε περισσότερο ανάγκη από κοινές δράσεις, καθώς η εμπιστοσύνη στους ευρωπαϊκούς θεσμούς καταρρέει.

Κι αυτή η αμφισβήτηση συνδουλίζεται από τη σιωπή των πολιτικών αρχηγών και την έλλειψη κοινού οράματος, τις ψευδείς ειδήσεις στα κοινωνικά δίκτυα, τις εξτρεμιστικές δυνάμεις που κατακλύζουν τα ΜΜΕ και που—συχνά υποστηριζόμενες από έξωθεν ακτιβιστές—φέρνουν σε αντιπαράθεση πολίτες και λαούς. Για όλους αυτούς τους λόγους, οι ευρωεκλογές τον επόμενο Μάιο προδιαγράφονται διαφορετικές από πριν. Μας αναγκάζουν να κοιτάζουμε κατάματα την αλήθεια και να αναλάβουμε μια άνευ προηγουμένου δημοκρατική κινητοποίηση.

Να πιστέψουμε στις δυνάμεις μας και να εμφοσώσουμε νέα πνοή σ' αυτή την Ένωση που μας ανήκει, αλλά που τόσο συχνά συγκλονίζεται σε συνάντημα μιας τεκνοκρατίας, δέσμιας της διακυβερνητικής μεθόδου. Εμείς οι Ευρωπαίοι, πολίτες της Ένωσης, απ' όπου κι αν καταγόμαστε, ό,τι κι αν προσβέουμε, πιστεύουμε ακράδαντα πως η Ευρώπη είμαστε εμείς, εμείς την οικοδομούμε. Κι αυτό είναι που πρέπει σήμερα να κάνουμε τον κόσμο να ξαναθυμηθεί.

Καλούμε λοιπόν όλους τους Ευρωπαίους πολίτες να ενωθούν μαζί μας για να προσθέσουμε, όλοι μαζί, μια νέα σελίδα, αισιόδοξη και δημοκρατική, στη συναρπαστική κοινή μας ιστορία. Για να αναγκάσουμε τους εκπροσώπους μας να αναλάβουν τις ευθύνες τους και να πασχίσουν να βρουν λύσεις ανάλογες με τη σοβαρότητα των προκλήσεων. Για να μας γιορτάσουμε καλύτερα, βρείτε μας, σήμερα κιόλας, στην πλατφόρμα WeEuropeans.eu με την ετικέτα συζήτησης #WeEuropeans. Το κίνημα πολιτών που φιλοδοξεί να δημιουργήσουμε ξεπερνά οποιαδήποτε κοιμητική στεγανιά ή εθνικούς φραγμούς. Χρειαζόμαστε όλους σας και τον καθένα χωριστά για να σταπρίσουμε, χέρι με χέρι, τον δικαίο τόπο αγώνα. Ευρωπαίοι, ας ξαναπαύουμε το μέλλον μας στα χέρια μας!

Υπογράψουμε

Το άρθρο #WeEuropeans υπογράφουν,

μεταξύ άλλων: Guillaume Klossa (FR), πρόεδρος CIVICO Europa, Axel Dauchez (FR), ιδρυτής Make.org, Alberto Alemanno (IT), καθηγητής Νομικής, Laszlo Andor (HU), οικονομολόγος, πρώην Ευρωπαίος επιτροπός, Massimo Cacciari (IT), φιλόσοφος, πρώην δήμαρχος Βενετίας, Daniel Cohn-Bendit (FR/DE), πρώην πρόεδρος ομάδας Πρασίνων Ευρωβουλή, Γιόργος Ντάσος (GR), πρώην πρόεδρος European Economic and Social Committee, Isabelle Durant (BE), πρώην αντιπρόεδρος της κυβέρνησης, αναπληρώτρια γενική γραμματέας UNCTAD, Michele Fiorillo (IT), Cynthia Fleury (FR), φιλόσοφος και ψυχναυλάτριά, Markus Gabriel (DE), φιλόσοφος, Christophe Galfard (FR), αστροφυσικός, συγγραφέας, Roman Goupil (FR), σκηνόθετς, Aart de Geus (DE), πρόεδρος ιδρύματος Bertelsmann, Felipe Gonzalez (ES), πρώην πρωθυπουργός, Sandro Gozi (IT), πρώην ΥΠΕΕ, Danuta Hübner (PL), πρώην επιτροπός, πρόεδρος Επιτροπής Συνταγματικής Υποθέσεων Ευρωκοινοβουλίου, Alain Juppé (FR), πρώην πρωθυπουργός, δήμαρχος του Μπορντό, Axel Kahn (FR), γενετιστής, Eduardo Lourenço (PT), φιλόσοφος, Christophe Leclercq (FR), Ian McEwan (UK), συγγραφέας, σεναριογράφος, Robert Menasse (AT), συγγραφέας, Joëlle Milquet (BE), πρώην πρωθυπουργός, Αλεξάνδρα Μπιστοτάκη (GR), πρόεδρος ActionAid Hellas, Ferdinand Nelli Peroci (IT), πρώην πρόεδρος και Ευρωπαίος επιτροπός, Sofi Oksanen (FI), συγγραφέας, Guilherme d' Oliveira Martins (PT), διευθυντής ίδρυμα Guilbenkian, πρώην υπουργός, Erik Orsenna (FR), συγγραφέας, Rossen Plevneliev (BG), πρώην πρόεδρος Δημοκρατίας, Jean Quatremer (FR), δημοσιογράφος, Maria Joao Rodrigues (PT), αντιπρόεδρος ομάδας Δημοκρατών Σοσιαλιστών στην Ευρωβουλή, Robin Rivaton (FR), συγγραφέας, Petre Roman (RO), πρώην πρωθυπουργός, Taavi Roivas (EST), πρώην πρωθυπουργός, Fernando Savater (ES), φιλόσοφος, Roberto Saviano (IT), συγγραφέας, Nicolas Schmit (LU), υπουργός Εργασίας και Μετανάστευσης, Gesine Schwan (DE), πρόεδρος ινστιτούτου Humboldt-Viadrina, Philippe Starck, σχεδιαστής, Verhofstadter (NL) Studio Zeitgeist, Guy Verhofstadt (BE), πρόεδρος ομάδας ALDE στην Ευρωβουλή, Vaira Vīķe Freiberga (LAT), πρώην πρόεδρος Δημοκρατίας, Nicolas Vignolles (FR), πρώην υπουργός Πολιτισμού, Luca Visentini (IT), γενικός γραμματέας Ευρωπαϊκής Συνομοσπονδίας Συνδικάτων, Sasha Waltz (DE), χορεύτρια και χορογράφος, Wim Wenders (DE), σκηνοθέτης.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΝΟΥΠΛΗ

Ευχάριστες γιορτινές πολιτιστικές αποδράσεις για όλους

Η περίοδος των εορτών είναι η κατάλληλη και για ψυχαγωγικές αποδράσεις για ολόκληρη την οικογένεια. Οι εκπαιδευτικές πολλές και ενδιαφέρουσες. Αυτές τις μέρες, λοιπόν, δείτε λίγο περισσότερο θέατρο και απολαύστε εορταστικές μουσικές απ' όλον τον κόσμο.

ΘΟΚ

Το ρεπερτόριο του ΘΟΚ είναι πλούσιο και κατά την περίοδο των εορτών οι παραγωγές του συνεχίζουν κανονικά. Ευκαιρία, λοιπόν, για καλό θέατρο. Η παράσταση «Ο ήχος του όπλου», της Λούλας Αντωνιάδα σε σκηνοθεσία Άδωνι Φλωρίδη, στη Νέα Σκηνή του ΘΟΚ, θα παρουσιαστεί στην Πέμπτη 27 Δεκεμβρίου, την Παρασκευή 28 Δεκεμβρίου και το Σάββατο 29 Δεκεμβρίου, στις 8:30 μ.μ. Η κωμωδία «Συρανό ντε Μπερζεράκ», του Εντμόν Ροστέν σε σκηνοθεσία Αχιλλέα Γραμματικόπουλου στην Κεντρική Σκηνή Αίθουσα «Εύνης Γαβριλίδου» του ΘΟΚ, ανευβαίνει κανονικά το Σάββατο 29 Δεκεμβρίου, στις 8:30 μ.μ. Την Κυριακή το προί 30 Δεκεμβρίου, στις 10:30 π.μ. ανευβαίνει η παιδική παράσταση «Ο τυχερός στρατιώτης», της Ξένιας Καλογεροπούλου, σε σκηνοθεσία Γεωργίας Μαυραγάνη, στην Κεντρική Σκηνή Θέατρο ΘΟΚ, Αίθουσα Εύνης Γαβριλίδου. Το απόγευμα, στις 6:00 μ.μ. το θεατρόφιλο κοινό θα μπορεί να παρακολουθήσει την παράσταση «Συρανό ντε Μπερζεράκ». Για τον Ιανουάριο του 2019 οι παραστάσεις είναι προγραμματισμένες ως εξής: Πέμπτη 3 Ιανουαρίου 2019, «Ο ήχος

του όπλου», Νέα Σκηνή, 8:30 μ.μ. Παρασκευή 4 Ιανουαρίου 2019, «Ο ήχος του όπλου», Νέα Σκηνή, 8:30 μ.μ. και «Συρανό ντε Μπερζεράκ», Κεντρική Σκηνή Αίθουσα Εύνης Γαβριλίδου, 8:30 μ.μ. Σάββατο 5 Ιανουαρίου 2019, «Ο ήχος του όπλου», Νέα Σκηνή, 8:30 μ.μ. και «Συρανό ντε Μπερζεράκ», Κεντρική Σκηνή Αίθουσα Εύνης Γαβριλίδου, 8:30 μ.μ. ● Πληροφορίες / Εισιτήρια: Λευκωσία: Ταμείο Θεάτρου ΘΟΚ, τηλ. 77772717 (Τρίτη-Κυριακή 10:00-13:30, 16:00-18:00)

Θέατρο Ριάτο

Μια ενδιαφέρουσα πρόταση για τις γιορτές είναι η συναυλία του André Rieu που θα προβάλει το θέατρο Ριάτο. Πρόκειται για τη νέα παραγωγή του «Βασιλιά του Βαλ» στην Πρωτοχρονιά του 2019, από το Σίδνι, την Παρασκευή 5 Ιανουαρίου 2019. Το θεαματικό αυτό μουσικό γεγονός που προβάλλεται στη μεγάλη οθόνη δίνει ταυτόχρονα την ευκαιρία στους θεατές να έχουν πρόσβαση στα παρασκήνια, να δουν συνεντεύξεις με τον André και τους καλεσμένους του και πολλά άλλα. Εκατομμύρια θαυμαστές του διάσημου André Rieu θα έχουν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν σε βιντεοπροβολή την πρωτοχρονιάτικη συναυλία του, σε ζωντανή κχογράφηση από το εμβληματικό δημαρχείο του Σίδνι. Μία μαγευτική βραδιά με μουσική, χορό και εκπλήξεις με τον Μαέστρο, ο οποίος θα συνοδεύεται από τους Platin Tenors και παγκοσμίου φήμης οοπράνο. Μαζί με γνωστές μουσικές μελωδίες,

κλασική μουσική και άφθονη γιορτινή διάθεση υπόσχονται ένα φανταστικό ξεκίνημα της καινούργιας χρονιάς! ● Πληροφορίες - Κρατήσεις: 777777 45. E-ticket: www.riatto.com.cy Θέατρο Ριάτο, Παρασκευή 5 Ιανουαρίου, ώρα 8:30 μ.μ.

Θέατρο Στροβόλου - Πατιτίκειο

«The Sound of Music», είναι το αρχαιότερο και πιο αγαπημένο musical όλων των εποχών. Από το 1959 όταν ανέβηκε για πρώτη φορά στο Broadway χάραξε την παρουσία του νόμιμα στο μουσικό γίγνεσθαι του κόσμου! Η μουσική είναι του Richard Rodgers και οι στίχοι του Oscar Hammerstein που βασίστηκαν στο βιβλίο των H. Lindsay και R. Crouse, το οποίο γράφτηκε μέσα από τις αναμνήσεις της Μαρίας Φον Τραπ για την οικογένεια τραγουδιστών Φον Τραπ που έζησε στη Αυστρία παριωνές του πολέμου. Αυτή η παραγωγή έχει σκηνοθετηθεί από τον γνωστό Grant Murphy και χορογραφηθεί από τον Stuart Winter. Το σπέκτιο της όλης παραγωγής έγινε από τον Ben M Roger. Την ορχήστρα από το West End Theatre θα διευθύνει ο Brady Mould. Η όλη παραγωγή αποτελείται συνολικά από μια ομάδα 50 ατόμων. Παραστάσεις: Πατιτίκειο Θέατρο Λεμεσού, Κυριακή 30 Δεκεμβρίου, 8:00 μ.μ. Δευτέρα 31 Δεκεμβρίου, 5:00 μ.μ., Δευτέρα 1 Ιανουαρίου, 5:00 μ.μ. Τρίτη 2 Ιανουαρίου, 8:00 μ.μ. Στο Δημοτικό Θέατρο Στροβόλου: Παρασκευή 4 Ιανουαρίου, 8:00 μ.μ. Σάββατο

5 Ιανουαρίου, 4:00 μ.μ. και Κυριακή 6 Ιανουαρίου, 5:00 μ.μ.

● Δημοτικό Θέατρο Στροβόλου, Λευκωσία. Κρατήσεις/πληροφορίες τηλεφωνώ 22313010, theatro@stroloulo.org.cy. Πατιτίκειο Θέατρο Λεμεσού, Αγίας Ζώνης 6, Λεμεσός. Κρατήσεις/πληροφορίες: 25377277.

Τεχνόπολις Πάφου

Την Παρασκευή, 28 Δεκεμβρίου στο Τεχνόπολις 20 στην Πάφο διοργανώνεται εκδήλωση με Χορούς και τραγούδια από την Ισπανία, την Ουγγαρία και την Ελλάδα. Οι μουσικοί Μαρία Χειμωνίδου και Μανώλης Νεοφύτου στο πιάνο, θα μας ταξιδέψουν στο πρώτο μέρος της συναυλίας, στους καρπούμενους και γιορτινούς ουγγρικούς χορούς του Μπρασ και τους ισπανικούς χορούς του Moszkowski. Στο δεύτερο μέρος, θα ακολουθήσουν γνωστά έργα και τραγούδια του Μάου Χατζιδάκι και την Παυλίνα Κωνσταντινοπούλου στο τραγούδι και τον Μανώλη Νεοφύτου, στο πιάνο. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει Brahms 6 συγγυκτικοί χοροί, για 4 χέρια, Moszkowski 5 ισπανικοί χοροί, για 4 χέρια. Μάνος Χατζιδάκις, αποσπάσματα από το «Χαμόγελο της Τζοκόντας» για πιάνο και τραγούδια.

● Παρασκευή, 28 Δεκεμβρίου, ώρα 8:00 μ.μ., Τεχνόπολις 20, Λεωφόρος Νικόλαου Νικολαΐδη 18. Πάφος. Τηλέφωνο 70002420, info@technopolis20.com. Κρατήσεις απαραίτητες στο 70002420 (μόνο τηλεφωνικά).

Breguet
Depuis 1775

Breguet La Marine
Chronograph 5527

Vassos Eliades Accessories Ltd

Nicosia - Limassol, Tel.: 22 897 361

Δύσκολοι καιροί για επένδυση σε τράπεζες

Μειωμένα κέρδη, αρκετή εποπτική πίεση και μικρό παράθυρο ώστε τα αποτελέσματα να έχουν θετικό πρόσημο

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Η τραπεζική βιομηχανία βιώνει τη χειρότερη της περίοδο παγκοσμίως όσον αφορά στα κέρδη. Το επενδυτικό ενδιαφέρον έχει στραφεί σε άλλες αγορές, όπως αυτή του real estate, του τουρισμού και της τεχνολογίας, αφού έχει μπει ένα «στοπ» στην επικερδότητα των τραπεζών ιδίως μετά την «Lehman Brothers» εποχή. Αξίζει να σημειωθεί ότι ακόμα και τα λιγότερα κέρδη που παρουσιάζουν πλέον οι τράπεζες χρησιμοποιούνται σε εποπτικές απαιτήσεις, όπως για παράδειγμα την αύξηση των προβλέψεων για τα Μη Εξυπηρετούμενα Δάνειά τους, ή την τεχνολογική αναβάθμισή τους. Η τεχνολογική αναβάθμιση εξάλλου βρίσκεται πολύ ψηλά στην τραπεζική ατζέντα και κρινεται ως σημείο καμπής για τη συνέχιση ακόμα και της ύπαρξής τους. Παγκοσμίως παρουσιάζεται λοιπόν μειωμένο επενδυτικό τραπεζικό ενδιαφέρον, πόσω μάλλον η Κύπρος που μέχρι πριν από μερικούς μήνες δεν βρισκόταν καν σε επενδυτική βαθμίδα. Οι επενδυτικές ζημιώσεις ήρθαν ενώ λάμβανε χώρα το κλείσιμο μιας τράπεζας και η ενίσχυση μίας άλλης, με βασική προϋπόθεση να λάμβανε η δεύτερη μόνο τα καλά στοιχεία της πρώτης. Είναι η μόνη περίπτωση που η Κύπρος έσπασε τον κανόνα και πράγματι βρέθηκαν στην Κύπρο αρκετοί αμερικανοί επενδυτές, τα λεγόμενα επενδυτικά ταμεία. Εκείνα ήταν πρόθυμα να απο-

Ο μέσος όρος των τραπεζών από τις 120 και πλέον που εποπτεύει η Αρχή Τραπεζών για την επιστροφή κέρδους (RoE), τον Ιούνιο του 2018 ανήλθε στο 7,2%.

Το επενδυτικό ενδιαφέρον έχει στραφεί σε άλλες αγορές, όπως αυτή του real estate, του τουρισμού και της τεχνολογίας.

τελέσουν ένα μέρος της όλης επένδυσης – συναλλαγής που έγινε μεταξύ Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας και Ελληνικής Τράπεζας, αφού για ένα τόσο μικρό ποσό που έβγαλαν έκαστος (50 εκατομμύρια ευρώ), διέβλεψαν πως θα υπάρξει απόδοση. Εάν εξαιρέσουμε το αποτέλεσμα του εννιαμήνου της Ελληνικής της προηγούμενης Τετάρτης, που παρουσίασε κέρδη σχεδόν 300 εκατ. ευρώ, τα τραπεζικά αποτελέσματα των τριών –πλέον δύο- μεγάλων τραπεζών μέχρι και τα τέλη του 2017 ήταν ζημιώδη για αρκετά χρόνια.

δε, πως οι περισσότερες τράπεζες εκτιμούν ότι μπορούν να λειτουργήσουν για τα επόμενα χρόνια με αποδόσεις (RoE) της τάξης του 10%, με την Αρχή όμως να υπογραμμίζει ότι σταθερές και βιώσιμες τράπεζες δεν μπορεί να είναι τράπεζες που έχουν κάτω από 10% στο δείκτη Απόδοσης – Επικερδότητας (RoE). Πρόσθετα, η Αρχή σχολιάζει και τα έσοδα των τραπεζών. Σύμφωνα με το δείκτη Net Interest Margin (NIM), δηλαδή ο δείκτης καθαρών εσόδων από τόκους συνήθως να «πέφτει» και στο πρώτο εξάμηνο του 2018, περίοδο που η ίδια η Αρχή σχολίασε πως τα δεδομένα για την τραπεζική βιομηχανία φαίνονται καλύτερα. Τα καθαρά έσοδα από τόκους (NIM) είναι η διαφορά μεταξύ των εσόδων από τα τοκοφόρα περιουσιακά στοιχεία και του κόστους εξυπηρέτησης. Τα στοιχεία δείχνουν πως το NIM μειώθηκε κατά 1% σε σχέση με το πρώτο εξάμηνο του 2017 και ήταν και 3 με 4% κάτω από τον μέσο ευρωπαϊκό τραπεζικό όρο των τελευταίων τεσσάρων ετών.

Ταυτόχρονα, τον Ιούνιο του 2018 τα ίδια στοιχεία έδειξαν πως το Net Interest Margin (NIM), δηλαδή το καθαρό επιτοκιακό περιθώριο που είναι το μέτρο της διαφοράς μεταξύ των εσόδων από τόκους που παράγονται από τράπεζες και του ποσού των τόκων που καταβάλλονται στους δανειστές τους (δηλαδή καταθέσεις), σε σχέση με το ποσό των τόκων που απολαμβάνουν από τα περιουσιακά τους στοιχεία, έφτασε το χαμηλό 1,44%. Έχει μειωθεί κατά 0,7% από τον Ιούνιο του 2017 αναφέρει χαρακτηριστικά, και δεν συνάδει με το ποσό των τόκων που αποδίδουν τα περιουσιακά τους στοιχεία τα οποία, σημειωτέον, έχουν αυξηθεί κατά 1,4% την ίδια περίοδο. «Μία από τις βασικές προκλήσεις για τις τράπεζες τα τελευταία χρόνια είναι η αύξηση των εσόδων, αλλά και η δημιουργία εισοδήματος για την υποστήριξη επενδύσεων στην τεχνολογία και την ανάπτυξη είναι ζωτικής σημασίας για να έχουν μια μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα», υπογραμμίζει η Αρχή. Το συνολικό λειτουργικό εισόδημα ήταν 3% τον Ιούνιο του 2018 στις τράπεζες που εποπτεύει η Αρχή (εντός της Αρχής οι τέσσερις, πλέον τρεις συστημικές τράπεζες της Κύπρου), κάτω από το εισό-

δημα που δημιουργήθηκε κατά την ίδια περίοδο του 2017 και σχεδόν 5% κάτω από το μέσο όρο της τελευταίας τετραετίας.

Στο 2,61% το περιθώριο

Από τον Δεκέμβριο του 2017, ο μέσος όρος του καθαρού επιτοκιακού περιθωρίου ήταν στο 2,61%, δηλαδή βάσει των στοιχείων 15 μονάδες βάσης χαμηλότερο από το 2017. Η τάση της μείωσης, αναφέρουν ίδιες οι τράπεζες, αναμένεται να συνεχιστεί και να φτάσει περίπου στο 2,5%, ενώ θα δεχθούν και έντονες πιέσεις από το MREL.

Παρόλο που η επένδυση της Ελληνικής Τράπεζας με την Συνεργατική απέδωσε όπως έδειξαν και τα αποτελέσματα του εννιαμήνου, δέχεται και αυτή πιέσεις, όπως όλες άλλωστε. Τα καθαρά έσοδα από τόκους για την εννιαμηνία που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου 2018 ανήλθαν σε €103,8 εκατ., αυξημένα κατά 5% σε σχέση με €99,2 εκατ. την εννιαμηνία που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου 2017 κυρίως ως αποτέλεσμα της επίδρασης της απόκτησης. Τα καθαρά έσοδα από τόκους για την 3η τρίμηνη του 2018 ύψους

€46,1 εκατ. ήταν αυξημένα κατά 63% σε σύγκριση με €28,4 εκατ. τη 2η τρίμηνη του 2018. Το καθαρό επιτοκιακό περιθώριο του Ομίλου για την εννιαμηνία που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου 2018 ανήλθε στο 1,93% (εννιαμηνία που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου 2017: 2,04%).

Το σύνολο των μη επιτοκιακών εσόδων για την εννιαμηνία που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου 2018 ανήλθε στα €78 εκατ. σημειώνοντας μείωση 5% σε σχέση με €81,8 εκατ. την εννιαμηνία που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου 2017. Η πτώση οφειλόταν κυρίως λόγω της μείωσης των άλλων εσόδων, η οποία αντισταθμίζει την αύξηση στα καθαρά κέρδη από διάθεση και επανεκτίμηση συναλλάγματος και χρηματοοικονομικών στοιχείων και κερμάτων. Τα καθαρά κέρδη από διάθεση και επανεκτίμηση συναλλάγματος και κερμάτων που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου 2018 ήταν €25,4 εκατ., αυξημένα κατά 150% σε σχέση με την εννιαμηνία που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου 2017, κυρίως λόγω του κέρδους ύψους €18,3 εκατ. από την πώληση Κυπρια-

κών Κυβερνητικών Ομολόγων (ΚΚΟ) κατά τη διάρκεια της 1ης τριμηνίας του 2018. Τα άλλα έσοδα για την εννιαμηνία που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου 2018 ήταν €20,8 εκατ., μειωμένα κατά 46% σε σύγκριση με €38,4 εκατ. για την εννιαμηνία που έληξε στις 30 Σεπτεμβρίου 2017 κυρίως λόγω του κέρδους ύψους €19 εκατ. από την πώληση των δραστηριοτήτων της Μονάδας Διαχείρισης Καθυστερήσεων της Τράπεζας στην APS Cyprus τον Ιούνιο του 2017. Τέλος, το σύνολο των μη επιτοκιακών εσόδων την 3η τρίμηνη του 2018 ήταν €20,9 εκατ. και σε σύγκριση με €19,3 εκατ. τη 2η τρίμηνη του 2018, δηλαδή σημείωσε αύξηση 8%.

Πίεση και στην Κύπρο

Στην Τράπεζα Κύπρου τα καθαρά έσοδα από τόκους και το καθαρό επιτοκιακό περιθώριο για το εννιαμηνίο 2018 ανήλθαν σε €340 εκατ. και 2,51% αντίστοιχα, πριν την κατηγοριοποίηση του χαρτοφυλακίου Helix, ως ομάδα εκποίησης που κατέχεται προς πώληση. Τα καθαρά έσοδα από τόκους μειώθηκαν κατά 20% από €426 εκατ. την αντίστοιχη περίοδο κατά το προηγούμενο έτος και η μείωση 76 μ.β. στο καθαρό επιτοκιακό περιθώριο σε ετήσια βάση, αντικατοπτρίζει τον χαμηλότερο όγκο δανείων, την πίεση στα δανειστικά επιτόκια και το κόστος συμμόρφωσης με τις ελάχιστες απαιτήσεις πρόληπτικής ρευστότητας. Τα καθαρά έσοδα από τόκους για το γ' τρίμηνο 2018 ανήλθαν σε €113 εκατ., στα ίδια επίπεδα με το β' τρίμηνο 2018 και το καθαρό επιτοκιακό περιθώριο για το γ' τρίμηνο 2018 ήταν 2,47%, μειωμένο κατά 7 μ.β. από 2,54%, στην ίδια βάση, αντικατοπτρίζοντας μεταβολή στον μέσο τριμηνιαίο όρο των τοκοφόρων περιουσιακών στοιχείων για το γ' τρίμηνο 2018.

Ο μέσος όρος των τοκοφόρων περιουσιακών στοιχείων για το εννιαμηνίο 2018 ανήλθε σε €18,109 εκατ., πριν την κατηγοριοποίηση του χαρτοφυλακίου Helix ως ομάδα εκποίησης που κατέχεται προς πώληση, αυξημένα κατά 4% σε ετήσια βάση. Ο μέσος όρος των τοκοφόρων περιουσιακών στοιχείων για το γ' τρίμηνο 2018 ανήλθε σε €18,236 εκατ. στην ίδια βάση, αυξημένα κατά 2% σε σύγκριση με το προηγούμενο τρίμηνο.

Τέλος, τα μη επιτοκιακά έσοδα για το εννιαμηνίο 2018 ανήλθαν σε €246 εκατ., αυξημένα κατά 5% σε ετήσια βάση, αποτελούμενα από δικαιώματα και προμήθειες ύψους €123 εκατ., καθαρά κέρδη από διαπραγμάτευση συναλλάγματος και καθαρά κέρδη από συναλλαγές με χρηματοοικονομικά μέσα και από αλλαγή ελέγχου/διάλυση θυγατρικών και πώληση συγγενών εταιριών ύψους €52 εκατ., καθαρά έσοδα από ασφαλιστικές δραστηριότητες ύψους €38 εκατ. και καθαρά κέρδη από επανεκτίμηση και πώληση επενδύσεων σε ακίνητα και πώληση αποθεμάτων ακινήτων ύψους €16 εκατ.

Νέοι κανόνες για τα κόκκινα δάνεια στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Οι τράπεζες οφείλουν να καλύψουν τις επισφάλειες σε 3 έως 9 έτη - Στόχος να κλείσει η πληγή των χωρών του Νότου

Τα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και οι κυβερνήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης συμφώνησαν για τους νέους κανόνες που θα ισχύουν στα κόκκινα δάνεια, τα οποία εξακολουθούν να βαρύνουν τους ισολογισμούς των ιταλικών, ελληνικών και κυπριακών τραπεζών σχεδόν μία δεκαετία μετά το ξέσπασμα της κρίσης χρέους στην Ευρωζώνη. Οι νέοι κανόνες είναι καλύτεροι από το αρχικό σχέδιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αλλά δεν παύουν να θέτουν αυστηρούς όρους στις τράπεζες για την κάλυψη μη εξυπηρετούμενων δανείων τους, τουλάχιστον, σε σχέση με το παρελθόν.

Παρά τις προσδοκίες της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), οι νέοι κανόνες δεν θα αφορούν τα υφιστάμενα κόκκινα δάνεια από τις τράπεζες της Ευρωζώνης, αλλά τις νέες χορηγήσεις.

Βάσει της συμφωνίας που επιτεύχθηκε, οι νέοι κανόνες είναι πριότεροι από το αρχικό σχέδιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, αλλά δεν παύουν να θέτουν αυστηρούς όρους στις τράπεζες.

χθηκε στις Βρυξέλλες, οι τράπεζες πρέπει να έχουν συγκεντρώσει τα απαραίτητα κεφάλαια για να καλύψουν εξ ολοκλήρου τα κόκκινα δάνεια χωρίς εξασφαλίσεις που επι μία τριετία βαρύνουν τους ισολογισμούς τους. Αρχικά, η Κομισιόν ήθελε να είναι διετές και όχι τριετές το χρονικό διάστημα που θα έχουν οι τράπεζες για να συγκεντρώσουν τα απαιτούμενα κεφάλαια κάλυψης των κόκκινων δανείων χωρίς εξασφαλίσεις, τα οποία φέρουν και το μεγαλύτερο ρίσκο.

Παρ' όλα αυτά, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επιδοκίμασε τη συμφωνία ανάμεσα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. Αναφέρει, ειδικότερα, στην ανακοίνωσή της πως «η πολιτική συμφωνία που επιτεύχθηκε σήμερα είναι ένα σημαντικό βήμα για τη μείωση των κινδύνων στον τραπεζικό κλάδο της Ε.Ε και την ενίσχυση των αντοκών του».

Οι νέοι κανόνες δεν θα έχουν αναδρομική ισχύ από τον Μάρτιο του 2018, όπως επίσης ήθελε η Κομισιόν. Θα εφαρμοστούν χωρίς καμία απολύτως αλλαγή μόλις δοθεί το πράσινο φως από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τα κοινοβούλια των κρατών-μελών. Παρά δε τις προσδοκίες της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), οι νέοι κανόνες δεν θα αφορούν τα υφιστάμενα κόκκινα δάνεια από τις τράπεζες της Ευρωζώνης, αλλά τις νέες χορηγήσεις.

Βάσει των νέων κανόνων, η Ε.Ε. δίνει ένα χρονικό περιθώριο για να προσαρμοστούν οι ευρωπαϊκές τράπεζες και να συγκεντρώσουν τα απαιτούμενα κεφάλαια για την κάλυψη των επισφαλών δανείων. Πιο χαλαρές είναι οι προδιαγραφές για τα δάνεια με εμπράγματα εξασφαλίσεις, σε αντίθεση με αυτά που εμπεριέχουν μεγαλύτερο ρίσκο.

Από τη στιγμή που ένα δάνειο με εμπράγματα εξασφαλίσεις –κατοικίες ή εμπορικά ακίνητα– θεωρηθεί κόκκινο, η τράπεζα έχει προθεσμία εννέα χρόνια για να βρει τα απαραίτητα κεφάλαια και να καλύψει την επισφάλεια στον ισολογισμό της. Για τα δάνεια που έχουν ως εξασφάλιση κινητά περιουσιακά στοιχεία γίνεται αντίστοιχη προθεσμία μιας επταετίας. Πιο στενό

είναι το χρονικό περιθώριο που δίνεται για τα δάνεια χωρίς εξασφαλίσεις. Δηλαδή, μόλις ένα δάνειο χωρίς εμπράγματα εξασφαλίσεις θεωρηθεί κόκκινο τότε η τράπεζα υποχρεούται μέσα στην πρώτη διετία να έχει συγκεντρώσει κεφάλαια που να καλύπτουν τουλάχιστον στο 35% του ύψους του. Μέσα στην τριετία, όμως, πρέπει να έχουν εξασφαλιστεί τα κεφάλαια για όλο το δάνειο.

Η συσώρευση κόκκινων δανείων στους τραπεζικούς ισολογισμούς εξελίχθηκε σε μεγάλη πληγή για τις οικονομίες του ευρωπαϊκού Νότου επειδή οι τράπεζες δεν μπορούσαν να χρηματοδοτήσουν την επιχειρηματικότητα με νέες πιστώσεις. Το πρόβλημα των κόκκινων δανείων υπήρξε μεγάλο ανασταλτικός παράγοντας στην ανάπτυξη της Ευρωζώνης. Μέχρι σήμερα παραμένει μεγάλο εμπόδιο στην εξυγίανση των τραπεζών της Ελλάδας, της Ιταλίας και της Κύπρου, κατεχοντας υψηλά ποσοστά ως προς το ενεργητικό τους. Κατά μέσον όρο, τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια αντιπροσωπεύουν στο 3,4% του ευρωπαϊκού τραπεζικού κλάδου αντί του 7% που ισχύει κατά τη διάρκεια της κρίσης δημόσιου χρέους.

Οικονομικοί αναλυτές, ωστόσο, υπενθυμίζουν πως είναι απαραίτητη η ολοκλήρωση της τραπεζικής ένωσης, αλλά υπάρχουν μεγάλες διαφορές μεταξύ των κρατών-μελών. Ένα από τα ακανθώδη θέματα είναι εάν πρέπει να δημιουργηθεί ένα κοινό ταμείο εγγύησης των καταθέσεων, μια πρόταση που συναντά τη θεσφαρμένη αντίδραση της Γερμανίας.

REUTERS

Στο φαγητό ξοδεύουν το 1/7 του μισθού τους οι Κύπριοι

Η καταναλωτική δαπάνη των νοικοκυριών στην Κύπρο αντιπροσωπεύει το 68,7% του ΑΕΠ

Καταναλωτισμός ή μη, ακριβά ή φθηνά, το αποτέλεσμα είναι ένα. Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της Eurostat, οι Κύπριοι ξοδεύουν το 13,7% του εισοδήματός τους για την αγορά τροφίμων, την ώρα που ο μέσος όρος στην ΕΕ των 28 κρατών - μελών είναι στο 12,2%. Ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή το Νοέμβριο 2018 μειώθηκε κατά 0,20 μονάδες και έφτασε στις 102,09 μονάδες σε σύγκριση με 102,29 μονάδες τον Οκτώβριο 2018. Ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ) είναι οικονομικός δείκτης που καταρτίζεται για τη μέτρηση των διαχρονικών μεταβολών στις τιμές των καταναλωτικών αγαθών και υπηρεσιών που αποκτώνται, χρησιμοποιούνται ή πληρώνονται από τα νοικοκυριά (διαμένουν στην Κύπρο ή έχουν σκοπό να διαμείνουν στην Κύπρο για ένα χρόνο τουλάχιστον). Ο ΔΤΚ αποτελεί τον επίσημο δείκτη για τον υπολογισμό του πληθωρισμού.

Στη Ρουμανία, το 27,8% της καταναλωτικής δαπάνης προορίζεται για τρόφιμα και ποτά χωρίς αλκοόλ.

Από τον ίδιο Δείκτη του δωδεκαμήνου Οκτωβρίου 2016 - Νοεμβρίου 2017 παρουσιάσε αύξηση 1,2%. Κατά το αντίστοιχο προηγούμενο δωδεκάμηνο σημειώθηκε αύξηση 0,6%.

Στο φαγητό και τα μη αλκοολούχα ποτά πηγαίνει σχεδόν το 17% των δαπανών των Ελλήνων, σύμφωνα με στοιχεία που έδωσε στην δημοσιότητα η Eurostat για το 2017. Συγκεκριμένα, η Ελλάδα, με 16,9 βρίσκεται στην 8η θέση ανάμεσα στα κράτη-μέλη της ΕΕ, ενώ ο ευρωπαϊκός μέσος όρος είναι στο 12,2%.

Στις πρώτες θέσεις βρίσκονται ανατολικοευρωπαϊκά κράτη ενώ στις τελευταίες χώρες της βόρειας και δυτικής Ευρώπης. Το υψηλότερο ποσοστό καταγράφηκε στην Ρουμανία, όπου το 27,8% της καταναλωτικής δαπάνης προορίζεται για τρόφιμα και ποτά χωρίς αλκοόλ. Ακολουθούν η Λιθουανία (21,6%) και η Εσθονία (20,3%).

Από τη άλλη πλευρά, στο Ηνωμένο Βασίλειο τα νοικοκυριά αφιερώνουν μόνο το 8,2% των δαπανών τους σε τρόφιμα ενώ στο Λουξεμβούργο το ποσοστό ανέρχεται σε 8,9%.

Η καταναλωτική δαπάνη νοικοκυριών αντιπροσώπευε τουλάχιστον το ήμισυ του ΑΕΠ (σε τρέχουσες τιμές αγοράς) σχεδόν στα τρία τέταρτα (20) των κρατών μελών της ΕΕ το 2016 το ποσοστό αυτό ήταν υψηλότερο στην Κύπρο (68,7%), στην Ελλάδα (67,8%), στη Λιθουανία (64,8%) και στην Πορτογαλία (63,8%).

Αντίθετα, ήταν χαμηλότερο στο Λουξεμβούργο (27,8%) που όμως είχε, με μεγάλη διαφορά, την υψηλότερη κατά κεφαλή μέση καταναλωτική δαπάνη νοικοκυριών. Εκτός από το Λουξεμβούργο, η κατά κεφαλή μέση καταναλωτική δαπάνη νοικοκυριών (προσαρμοσμένη ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι διαφορές στα επίπεδα των τιμών) ήταν επίσης σχετικά υψηλή το 2016 στο Ηνωμένο Βασίλειο, στην Αυστρία και στη Γερμανία. Στο άλλο άκρο, η Κροατία, η Ουγγαρία και η Βουλγαρία ήταν τα μόνα κράτη μέλη της ΕΕ που ανέφεραν ότι η κατά

κεφαλή μέση καταναλωτική δαπάνη νοικοκυριών ήταν χαμηλότερη.

Η ανάλυση των πραγματικών εξελίξεων της κατά κεφαλή μέσης καταναλωτικής δαπάνης σε όρους ευρώ (με βάση αλυσιδωτό δείκτη όγκου) κατά την περίοδο 2011-2016 δείχνει ότι η ταχύτερη αύξηση καταγράφηκε στα κράτη μέλη της Βαλτικής και στη Ρουμανία (να σημειωθεί ότι στην τελευταία, υπήρξε διακοπή της χρονικής σειράς). Η μεγαλύτερη συρρίκνωση σημειώθηκε στην Ελλάδα, όπου η κατά κεφαλή καταναλωτική δαπάνη νοικοκυριών μειώθηκε, κατά μέσο όρο, κατά 1,4% ετησίως στη διάρκεια της υπό εξέταση περιόδου. Καταγράφηκαν επίσης μικρότερες μειώσεις (λιγότερο από 1,0% ετησίως) στην Ιταλία, στην Αυστρία, στην Κύπρο, στη Σλοβενία και στις Κάτω Χώρες.

Σε σχέση με το Νοέμβριο του 2017 ο ΔΤΚ αυξήθηκε κατά 2,7% ενώ για την περίοδο Ιανουαρίου - Νοεμβρίου 2018, ο ΔΤΚ σημείωσε αύξηση 1,4% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο. Ο μέσος Δείκτης του δωδεκαμήνου Οκτωβρίου 2017 - Νοεμβρίου 2018 σε σύγκρι-

ση προς τον ίδιο Δείκτη του δωδεκαμήνου Οκτωβρίου 2016 - Νοεμβρίου 2017 παρουσιάσε αύξηση 1,2%. Κατά το αντίστοιχο προηγούμενο δωδεκάμηνο σημειώθηκε αύξηση 0,6%.

Στο φαγητό και τα μη αλκοολούχα ποτά πηγαίνει σχεδόν το 17% των δαπανών των Ελλήνων, σύμφωνα με στοιχεία που έδωσε στην δημοσιότητα η Eurostat για το 2017. Συγκεκριμένα, η Ελλάδα, με 16,9 βρίσκεται στην 8η θέση ανάμεσα στα κράτη-μέλη της ΕΕ, ενώ ο ευρωπαϊκός μέσος όρος είναι στο 12,2%.

Στις πρώτες θέσεις βρίσκονται ανατολικοευρωπαϊκά κράτη ενώ στις τελευταίες χώρες της βόρειας και δυτικής Ευρώπης. Το υψηλότερο ποσοστό καταγράφηκε στην Ρουμανία, όπου το 27,8% της καταναλωτικής δαπάνης προορίζεται για τρόφιμα και ποτά χωρίς αλκοόλ. Ακολουθούν η Λιθουανία (21,6%) και η Εσθονία (20,3%).

Από τη άλλη πλευρά, στο Ηνωμένο Βασίλειο τα νοικοκυριά αφιερώνουν μόνο το 8,2% των δαπανών τους σε τρόφιμα ενώ στο Λουξεμβούργο το ποσοστό ανέρχεται σε 8,9%.

Η καταναλωτική δαπάνη νοικοκυριών αντιπροσώπευε τουλάχιστον το ήμισυ του ΑΕΠ (σε τρέχουσες τιμές αγοράς) σχεδόν στα τρία τέταρτα (20) των κρατών μελών της ΕΕ το 2016 το ποσοστό αυτό ήταν υψηλότερο στην Κύπρο (68,7%), στην Ελλάδα (67,8%), στη Λιθουανία (64,8%) και στην Πορτογαλία (63,8%).

Αντίθετα, ήταν χαμηλότερο στο Λουξεμβούργο (27,8%) που όμως είχε, με μεγάλη διαφορά, την υψηλότερη κατά κεφαλή μέση καταναλωτική δαπάνη νοικοκυριών. Εκτός από το Λουξεμβούργο, η κατά κεφαλή μέση καταναλωτική δαπάνη νοικοκυριών (προσαρμοσμένη ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι διαφορές στα επίπεδα των τιμών) ήταν επίσης σχετικά υψηλή το 2016 στο Ηνωμένο Βασίλειο, στην Αυστρία και στη Γερμανία. Στο άλλο άκρο, η Κροατία, η Ουγγαρία και η Βουλγαρία ήταν τα μόνα κράτη μέλη της ΕΕ που ανέφεραν ότι η κατά

Σε σχέση με το Νοέμβριο του 2017 ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή αυξήθηκε κατά 2,7% ενώ για την περίοδο Ιανουαρίου - Νοεμβρίου 2018, ο ΔΤΚ σημείωσε αύξηση 1,4%.

Σκέφτεσαι αυτοκίνητο;

Έλα στην Τράπεζα Κύπρου.

Επισκέψου οποιοδήποτε κατάστημα της Τράπεζας Κύπρου. Εάν είσαι συνδρομητής της 1Bank μπορείς να κάνεις αίτηση και ηλεκτρονικά.

www.bankofcyprus.com.cy
800 00 800

Τράπεζα Κύπρου

Ζητούν διαφάνεια στη χρηματοδότηση των ΜΚΟ οι ελεγκτές

Ο τρόπος με τον οποίο η χρηματοδότηση της ΕΕ διοικείται μέσω μη κυβερνητικών οργανώσεων (ΜΚΟ) στους τομείς της ανθρωπιστικής και αναπτυξιακής βοήθειας, της περιβαλλοντικής προστασίας, του πολιτισμού, καθώς και για άλλους σκοπούς, πρέπει να είναι περισσότερο διαφανής, σύμφωνα με νέα έκθεση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου. Οι ελεγκτές προειδοποιούν ότι το τρέχον σύστημα χαρακτηρισμού οργανώσεων ως ΜΚΟ δεν είναι αξιόπιστο και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν διαθέτει αρκετά λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο δαπάνης των πόρων. Ομοίως, ασφείδες διαπιστώνονται και στις περιπτώσεις που οι πόροι της ΕΕ καταβάλλονται σε ΜΚΟ με έμμεσο τρόπο, μέσω οργανισμών των Ηνωμένων Εθνών. Οι ΜΚΟ βοηθούν την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να σχεδιάζει, να εφαρμόζει και να παρακολουθεί προγράμματα της ΕΕ σε πολλούς τομείς πολιτικής, όπως η ανθρωπιστική και αναπτυξιακή βοήθεια, το περιβάλλον, η έρευνα και η καινοτομία. Σύμφωνα με εκτιμήσεις, την περίοδο 2014, 2017 η Επιτροπή προγραμματίσε ποσό ύψους 11,3 δισεκατομμυρίων ευρώ για διάθεση μέσω ΜΚΟ. Οι ελεγκτές αξιολόγησαν τον τρόπο με τον οποίο η Επιτροπή χαρακτηρίζει οντότητες ως ΜΚΟ, τη χρήση κονδυλίων της ΕΕ από ΜΚΟ, καθώς και κατά πόσον η Επιτροπή γνωστοποιούσε αυτές τις πληροφορίες με διαφανή τρόπο. Οι εργασίες τους επικεντρώθηκαν ιδιαίτερα στον τομέα της εξωτερικής δράσης. Οι ελεγκτές κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι, σε επίπεδο Επιτροπής, ο βαθμός διαφάνειας που χαρακτηρίζει τη χρήση κονδυλίων της ΕΕ από ΜΚΟ δεν ήταν επαρκής. Κατά τη γνώμη τους, η κατάθεση μιας οντότητας ως ΜΚΟ στο λογιστικό σύστημα της Επιτροπής βάσει υπεύθυνης δήλωσης της ενδιαφερόμενης οντότητας, σε συνδυασμό με τους περιορισμένους ελέγχους της Επιτροπής, καθιστούσαν αναξιόπιστο τον χαρακτηρισμό μιας οντότητας ως ΜΚΟ. Μολονότι η επιλογή των έργων που θα υλοποιηθούν από ΜΚΟ χαρακτηρίζεται, γενικώς, από διαφάνεια, οι διαφορετικές υπηρεσίες της Επιτροπής δεν διαχειρίζονται ομοιόμορφα τις επικορηγήσεις που χορηγούν τρίτοι, και η διαδικασία επιλογής ΜΚΟ από τους οργανισμούς των Ηνωμένων Εθνών που υποβάλαμε σε έλεγχο δεν είναι πάντοτε διαφανής.

ΑΠΟΨΗ / Του ΜΠΑΡΗ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Ευρωπαϊκός νεολαϊκισμός

Οι κινητοποιήσεις των πολλών πρέπει να λαμβάνονται πάντοτε στα σοβαρά. Τα «Κίτρινα Γιλέκα» είναι η τελευταία υπενθύμιση του κανόνα. Ειδικά στις δημοκρατίες, στις οποίες υπάρχει άπλετη ελευθερία διαμαρτυρίας με όποιον τρόπο μπορεί να σκεφτεί κανείς. Οι κινησεις των μαζών αποτελέσαν τις γενέθλιες πράξεις των διαφόρων μορφών των κοινοβουλευτικών δημοκρατιών, όπως έδειξε ο Μαρξ, και γι' αυτό οι συνταγματικοί ηγέτες έχουν την υποχρέωση να αφουγκράζονται όποιον δημοσίως διαδιδάσκει το δικό του.

Στις δεκαετίες του '60 και του '70, χρησιμοποιήθηκε συστηματικά, προφανώς από τις εκάστοτε «αριστερές» αντιπολιτευσεις, η δημόσια συγκέντρωση.

Η προσωπική παρουσία, στη γειτονιά, στα εργοστάσια, σε μεγάλες αιθουσες, με συλλογές υπογραφών και, πολύ συχνά, με διαδηλώσεις στον δρόμο, είναι μια σχεδόν «θρησκευτική» υποχρέωση πολιτικής παρουσίας. Οφείλετο αυτό, άλλωστε, και σε κάτι πρακτικό: η πρόσβαση στο ραδιόφωνο και στην τηλεόραση ήταν δύσκολη, αφού τα μέσα αυτά, στα ευρωπαϊκά κράτη, βρίσκονταν

Τα πάντα βυθίζονται στην ψυχή των ανθρώπων και αναδύονται σε μια τυχαία βεντάλια συμπεριφορών.

υπό κρατικό (και τελικά κυβερνητικό) έλεγχο.

Ακολούθησε μια μακρά χρονική περίοδος φιλελευθεροποιήσεων των μέσων ενημέρωσης, με την εισοδο ιδιωτικών κεφαλαίων που διασφάλισαν την πολυφωνία πέραν των κανονισμών που έθεταν οι εποπτικές αρχές.

Οι κυβερνήσεις, από την πλευρά τους, τήρησαν, μετά τα μέσα του '80, την υποχρέωσή τους να προσέχονται συστηματικά στις δομές συνεννόησης και διαβούλευσης, όπως καθιερώθηκαν μετά τους μαζικούς αγώνες των δεκαετιών 1960-70.

Κι ύστερα, δηλαδή σήμερα, ήρθε το Ιντερνετ. Το οποίο αναπτύχθηκε με ρυθμούς καταγιστικούς. Εργαλεία επικοινωνίας, που συνδυάζουν

παραδοσιακές φόρμες με άψογες τεχνολογίες, λειτουργούν πολύ πέραν των καρτεσιανών παραμέτρων. Πέραν ακόμη και του κόσμου που αντιλαμβάνομαστε, αφού προσθέσουμε την τέταρτη διάσταση του Αϊνστάιν.

Όμως τα πάντα βυθίζονται στην ψυχή των ανθρώπων και αναδύονται σε μια τυχαία βεντάλια συμπεριφορών. Αν ο υιός Μπους κέρδισε επειδή επικράτησε στον νεωτερικό κόσμο των blogs, οι λαϊκιστές εύκολα προσαρμόσαν στον δικό τους κόσμο τα πανίσχυρα εργαλεία των Facebook, YouTube, Instagram και Twitter.

Η μεγαλύτερη κρίση στην αγωγή του 21ου αιώνα διέλυσε τους μηχανισμούς συναντιληψής που με επιτυχία στήσαμε μεταπολεμικά. Ο σημερινός ευρωπαϊκός νεολαϊκισμός αφορά μαν τον κατά Μαρκούζε «Μονοδιάστατο άνθρωπο», αλλά όπως τον εκφράζει ο αξιανάπητος Ούλριχ στον κατά Μουζιλ «Άνθρωπο χωρίς ιδιότητες». Είναι ακόμη μια δοκιμασία για τη δημοκρατία και είναι, γι' αυτό τον λόγο, πολύ πιο επικίνδυνος από τους λαϊκισμούς του Μεσοπολέμου.

ΑΠΟΨΗ / Του ΚΩΣΤΑ ΚΑΛΛΙΤΗΣ

Δεν εμπιστεύονται τη χώρα

Αν οι επενδυτές πίστευαν ότι σε λίγους μήνες η χώρα, αλλάζοντας κυβέρνηση, θα άλλαζε και τροχιά...

κειλώσει τον νόμο Κατοξήν ώστε να καλύπτει όλους όσοι έχουν επίσημο εισόδημα 35.000 ευρώ καθαρά για κύριες κατοικίες αντικειμενικής αξίας έως 200.000 και επιπλέον 100.000 ευρώ για εξοχικές(!), ο λογαριασμός του αγρότη να γίνει ακατάσχετος μέχρι 12.000 ευρώ (αντι μέχρι 1.250 για όλους τους άλλους...), να παραταθεί το ευνοϊκό καθεστώς ΦΠΑ στα νησιά και άλλες συγκυριακές μεταφορές εισοδήματος. Κάνει ό,τι πρέπει για να γίνει η αξιολόγηση βαθιά κόκκινη.

Ενώ η χώρα κουτρουβαλά προς την 27η Φεβρουαρίου, η αντιπολίτευση τρεί εκκωφαντική σιωπή ειδικά σε αυτό το θέμα. Οχι τυχαία. Εχει μπει κι αυτή στη λογική των παροχών και έαλων υποσχέσεων.

«Ο Τοίπρας δίνει ψίχουλα, αν πάρουμε τα κλειδιά του χρηματοκιβωτίου θα σας δώσουμε περισσότερα», αντιλαλούν τα τηλεοπτικά παράθυρα. Και οι αγορές κατάπληκτες βλέπουν τη συντηρητική

παράταξη να σύρεται στο κακοτράχαλο πεδίο της επιδοματικής πολιτικής, να υποσχετεί κατάργηση (όχι τροποποίηση) νόμου Κατρούγκαλου, αυξήσεις συντάξεων, μειώσεις φόρων χωρίς κόψιμο συγκεκριμένων δαπανών ή με παράλληλες παροχές που κοστολογούνται μερικά δισ. ευρώ.

Όταν όλοι μας τάζουν, στους ιθαγενείς, έναν παράδεισο ένεθα απέδρα οδύνη, λύπη και στεναγμός, οι αγορές εκτιμούν κινδύνους και τιμολογούν μεσομακροπρόθεσμα σενάρια πιθανών εξελίξεων. Σε αυτά περιλαμβάνεται η, με ισχυρή βεβαιότητα, αλλαγή κυβέρνησης. Αν, λοιπόν, οι επενδυτές πίστευαν ότι σε λίγους μήνες η χώρα, αλλάζοντας κυβέρνηση θα άλλαζε και τροχιά, θα έσπευδαν να τοποθετηθούν από σήμερα - πριν γυρίσει η κατάσταση κι ανέβουν οι τιμές. Δεν το κάνουν. Κι αν οι διεθνείς αγορές πίστευαν το ίδιο, ίσως δεν μας δάνειζαν για 3-6 μήνες, αλλά θα μας δάνειζαν για μεγαλύτερες διάρκειες (π.χ. 10ετία) και τα επιτόκια δανεισμού θα ήταν αισθητά (τουλάχιστον μισή μονάδα) χαμηλότερα. Δεν το κάνουν. Γιατί δεν εμπιστεύονται τη χώρα. Εξαιτίας του πολιτικού συστήματος.

kallitsiskostas@yahoo.com

Η βουτιά της τουρκικής λίρας ήταν χωρίς προηγούμενο με αποτέλεσμα πολλές εταιρείες να φύγουν άρον-άρον από τη χώρα.

Ο Ερντογάν διόρισε τον γαμπρό του, Μπεράτ Αλμπαϊράκ, υπουργό Οικονομικών.

Η οικονομική κρίση επηρεάζει την καθημερινότητα των Τούρκων πολιτών και όλου του τομέα της τουρκικής οικονομίας.

Το 2018 γονάτισε την οικονομία της Τουρκίας

Βασικές αιτίες οι λανθασμένοι χειρισμοί και η διαφθορά - Η λίρα έπεσε, εταιρείες χρεοκόπησαν και το «ζεστό χρήμα» κάθικε

Του ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ

Πριν από περίπου πέντε χρόνια η Τουρκία αποτελούσε σημείο αναφοράς και παράδειγμα για τους αναλυτές που είχαν επικεντρωμένη την προσοχή τους στα οικονομικά θαύματα του 21ου αιώνα. Για πολλούς αναλυτές και οικονομολόγους της νεοφιλελεύθερης σχολής, η Τουρκία αποτελούσε καλό παράδειγμα για τις αναπτυσσόμενες οικονομίες του 21ου αιώνα.

Την προηγούμενη δεκαετία, η Τουρκία αναδύταν ως ένας ισχυρός παίκτης του οικονομικού προσκηνίου της ευρύτερης περιοχής. Στην Ελλάδα, η οποία είχε βρεθεί αντιμέτωπη με τις επιπτώσεις της κοινωνικής και οικονομικής κρίσης, διάφοροι αναλυτές θεωρούσαν ότι το αναπτυξιακό μοντέλο της Τουρκίας αποτελούσε ένα καλό παράδειγμα για την ελληνική οικονομία.

Η προαναφερόμενη εικόνα και οι αισιόδοξες εκτιμήσεις των Ελλήνων και ξένων αναλυτών άρχισαν να αλλάζουν περίπου πριν από μια πενταετία, όταν στον απόηχο της υπόθεσης Γκεζί, η Τουρκία παρασύρθηκε σε πολιτική και οικονομική αστάθεια. Η επιδείνωση του εμφυλίου πολέμου στην Συρία και οι επιπτώσεις αυτής της εξέλιξης επηρέασαν αρνητικά την Τουρκία, η οποία στη συνέχεια παρέμεινε αντιμέτωπη με την κορύφωση της έντασης στο Κουρδικό Ζήτημα και στο εσωτερικό πολιτικό πεδίο.

Τι έφερε την κρίση

Πριν από έναν χρόνο, η κυβέρνηση του Μπιν Αλί Γιλντιρίμ, η οποία οδηγούσε την Τουρκία στο νέο προεδρικό σύστημα και πολιτεύεται, βρισκόταν αντιμέτωπη με την αρνητική εικόνα στο πεδίο της οικονομίας. Λιγότεροι αναλυτές που διατηρούσαν στενές σχέσεις με την κυβέρνηση θεωρούσαν ότι με τους κατάλληλους χειρισμούς και την άμεση αλλαγή του πολιτεύματος, η Τουρκία θα μπορούσε να αποφύγει την κορύφωση της οικονομικής κρίσης. Στο σύνολο τους απαιτούσε ο Τούρκος και ξένοι αναλυτές δεν συμφωνούσαν με

αυτήν την άποψη και έκρουαν τον κώδωνα του κινδύνου για τους κινδύνους που είχαν εμφανιστεί στον ορίζοντα της τουρκικής οικονομίας. Στα μέσα του 2018 οι εξελίξεις διακαίωσαν τους απαισιόδοξους αναλυτές. Η ρήξη στις σχέσεις Τουρκίας - ΗΠΑ, τα μεγάλα προβλήματα και αδιέξοδα στο πεδίο της διπλωματίας, η ένταση στο εσωτερικό πεδίο, σε συνδυασμό με τα συστημικά-δομικά προβλήματα της τουρκικής οικονομίας, είχαν ως αποτέλεσμα την κατρακύλα της τουρκικής λίρας και την εκτόξευση στα ύψη του δημόσιου χρέους και των χρεών και δαπανών των μεγάλων εταιριών της Τουρκίας. Εξαιτίας αυτής της εξέλιξης, ο Γαζίπ Ερντογάν οδήγησε εσπευσμένα, στα μέσα του 2018, τη χώρα

Οι λανθασμένοι χειρισμοί του παρελθόντος, σε συνδυασμό με τις λανθασμένες επιλογές της κυβέρνησης Ερντογάν σε πολλά πεδία, έφεραν κρίση στην τουρκική οικονομία το 2018.

του σε πρόωγες εκλογές. Για τον έμπειρο αναλυτή και οικονομολόγο η κατρακύλα της τουρκικής οικονομίας ήταν αναμενόμενη. Η ανάπτυξη της τουρκικής οικονομίας κατά την προηγούμενη δεκαετία εξαρτήθηκε από την είσοδο στην τουρκική αγορά ξένου «ζεστού χρήματος» που παρείχαν δυτικές, κυρίως ιταλικές, ισπανικές και ευρωπαϊκές τράπεζες. Στα χρόνια της οικονομικής άνθησης, η Τουρκία παρήγαγε τις βασικές διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, παρασύρθηκε πίσω από τους ξέφρενους ρυθμούς του καταναλωτισμού και επέλεξε να κατευνάσει την οικονομία με βάση τις πολιτικές και διπλωματικές προτεραιότητες των κυβερνήσεων του ΑΚΡ. Οι περιπέτειες στο Κουρδικό Ζήτημα, στην Συρία και στην ευρύτερη περιοχή δεν συνέβαλαν στη βελτίωση της γενικής εικόνας της τουρκικής οικονομίας. Την ίδια στιγμή, άνοιξε η ψαλίδα ανάμεσα στη μικρή μειοψηφία των προνομιούχων πολιτών-κεφαλαιοκρατών και των μεγάλων μερίδων της κοινωνίας. Η διαφθορά έλαβε μεγάλες διαστάσεις, επηρέασε σχεδόν όλες τις πτυχές της κοινωνικο-οικονομικής ζωής και τελικά η Τουρκία βρέθηκε αντιμέτωπη με μεγάλη οικονομική κρίση το 2018.

Οι χειρισμοί Ερντογάν

Παράλληλα με την μετάβαση στο νέο προεδρικό πολιτεύμα, ο Πρόεδρος της Τουρκίας παρέδωσε το τιμόνι της τουρκικής οικονομίας στον γαμπρό του, Μπεράτ Αλμπαϊράκ. Ο νέος Υπουργός Οικονομικών της Τουρκίας στα τέλη του 2018 εμφανίζεται καθοριστικός σχετικά με την τροπή των εξελίξεων στην τουρκική οικονομία. Από τη δική του σκοπιά, η κρίση στην τουρκική οικονομία σχετίζεται με το γενικό αρνητικό κλίμα στην παγκόσμια οικονομία. Η Τουρκία διαθέτει όλα τα μέσα και εργαλεία για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της ύφεσης στην παγκόσμια οικονομία. Την ίδια στιγμή, οι υποστηρικτές του ΑΚΡ προβάλλουν και μια θεωρία συνωμοσίας για να υποστηρίξουν την αισιόδοξη ανάγνωση του κ. Αλμπαϊράκ. Σύμφωνα με τη δική τους άποψη, «σκοτεινές δυνάμεις» που στο παρελθόν επικύρωσαν να πλήξουν την συντηρητική κυβέρνηση της Τουρκίας με αντιδημοκρατικά μέσα, σήμερα χρησιμοποιούν οικονομικά μέσα για να ασκήσουν πίεση στην Άγκυρα.

Για τον Τούρκο οικονομολόγο καθηγητή της μαρξιστικής σχολής, Κοκούτ Μπιντάβ τζι προαναφερόμενα επιχειρήματα δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα. Μοναδικός αποδέκτης τους είναι η συντηρητική βάση της κυβέρνησης. Η κρίση στην τουρκική οικονομία είναι πολύ μεγάλη και δεν είναι δυνατόν να ξεπεραστεί με την ρητορική του λαϊκισμού και προσωρινά μέτρα.

Την άποψη του κ. Μπιντάβ συμβαδίζουν οι έμπειροι Τούρκοι και ξένοι οικονομολόγοι, οι οποίοι μας υπενθυμίζουν ότι εντός του 2018, μόλις μέσα σε λίγους μήνες, η αντιστοιχία του αμερικανικού δολαρίου έναντι της τουρκικής λίρας σκαρφάλωσε από 3,60-3,80 σε 5,20-5,30 μονάδες.

Πρόκειται για μεγάλη κατρακύλα της λίρας, η οποία επηρεάζει την καθημερινότητα των Τούρκων πολιτών και όλου του τομέα της τουρκικής οικονομίας.

Για την αντιμετώπιση της προαναφερμένης εικόνας η Τουρκία χρειάζεται συνολική αναθεώρηση των στρατηγικών στην οικονομία, κλείσιμο της ψαλίδας εισαγωγών-εξαγωγών, αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κοινωνικής ανισότητας, περιορισμό του καταναλωτισμού, αντιμετώπιση της διαφθοράς καθώς και πολλές άλλες πρωτοβουλίες, τις οποίες την παρούσα στιγμή δεν φαίνεται έτοιμη και πρόθυμη να λάβει η τουρκική κυβέρνηση.

Τα μεγάλα προβλήματα στην τουρκική οικονομία παρέσυραν και τους Τουρκοκύπριους σε μεγάλη κρίση.

Σοβαρές οι παρενέργειες στα κατεχόμενα

Η κρίση στην τουρκική οικονομία εκτείνεται από τον μέσο Τούρκο πολίτη πλάττει και το κατεχόμενο τμήμα της Κύπρου. Αποκλεισμένοι από την παγκόσμια κοινότητα και οικονομία, πλήρως εξαρτώμενοι από την Άγκυρα και τις προθέσεις της, οι Τουρκοκύπριοι το 2018 είδαν να καταρρέει η οικονομία τους μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα.

Στις αρχές του έτους, οι Τουρκοκύπριοι οδηγήθηκαν στις «κάλπες» για να αναδείξουν την σύνθεση της νέας «βουλής». Η «κάλλιπ» βγήκε οι-

κοινωνική αστάθεια, με τέσσερα κόμματα, με πολύ διαφορετική κοσμοθεωρία, να υποχρεώνονται να ενώσουν τις δυνάμεις τους, λίγο μετά το τέλος των «εκλογών». Και αυτό παρά την αντίθετη άποψη της Τουρκίας, η οποία στόχευε σε μια μεγάλη και ισχυρή «κυβερνητική» συμμαχία.

Η νέα «κυβέρνηση» του Τουφάν Έρχιουρμάν, λίγο μετά τον σχηματισμό της, παρέμεινε αντιμέτωπη με τις επιπτώσεις της μεγάλης κρίσης στην τουρκική οικονομία. Τα περιορισμένα μέτρα που λήφθηκαν άρον

άρον δεν κατάφεραν να αλλάξουν την αρνητική εικόνα.

Τουρκοκύπριοι αναλυτές θεωρούν ότι για τη νέα εξέλιξη ευθύνονται σειρά παραγόντων, λαθών του παρελθόντος, και κυρίως η εξάρτηση της τ/κ κοινότητας σε όλα τα πεδία από την Τουρκία. Για πολλούς αναλυτές, δίχως την λύση του Κυπριακού και τη σταδιακή απαγκίστρωση της τ/κ κοινωνίας και οικονομίας από την Άγκυρα, η τελική έξοδος από την μεγάλη συστημική κρίση δεν αποτελεί επιλογή για τους Τ/Κ.

ΑΠΟΨΗ / Του ΑΓΓΕΛΟΥ ΣΤΑΓΚΟΥ

Δύσκολη η μάχη κατά του λαϊκισμού

Το ερώτημα πώς μπορεί να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά ο λαϊκισμός και οι πολιτικοί εκφραστές του απασχολεί εύλογα πολλούς πολίτες. Έχουν γραφτεί βιβλία και ποιήματα για τα αίτια του λαϊκισμού, τα χαρακτηριστικά του και πώς εκδηλώνεται, τις μορφές που παίρνει και τα χρήσιμα εργαλεία που του προσφέρει η τεχνολογία, αλλά πειστικές μέθοδοι αντιμετώπισής του με άμεσα αποτελέσματα δεν έχουν βρεθεί ακόμη. Αναμενόμενο, καθώς ο λαϊκισμός βάλλει και υπονομεύει τη φιλελεύθερη δημοκρατία χρησιμοποιώντας ως «όπλα» την ανοχή, τις ελευθερίες και τα δικαιώματα που προσφέρει εκείνη, ενώ το αντίθετο είναι εξαιρετικά δύσκολο. Αν η φιλελεύθερη δημοκρατία κάνει τα ίδια, ή παρατηρεί από τη λογική και την αίσθηση ευθύνες, τότε θα παραβεί τις αρχές της και θα παύσει να είναι... φιλελεύθερη δημοκρατία.

Μεγάλο το πρόβλημα λοιπόν και η ύπαρξή του αποδεικνύεται από το γεγονός ότι οι λαϊκιστές ηγέτες, που είναι του σурμου τελευταία στη Δύση, φθάνουν στην εξουσία με δημοκρατικές διαδικασίες. Εκμεταλλεύονται δηλαδή τις ελευθερίες και τους νόμους της φιλελεύ-

θερης πολιτείας, υιοθετούν ακραία ρητορική κατά των πολιτικών αντιπάλων τους, τάζουν και υπόσχονται ανατροπές και λύσεις στα οικονομικά προβλήματα, μετατρέπουν τον πατριωτισμό σε εθνικισμό, λένε ότι τους κατέβει, βολέει και θέλει να ακούσει ο κοσμάκης. Και όταν καταλάβουν την εξουσία συνήθως κυβερνούν με ένα μείγμα λαϊκισμού, αυταρχισμού ποικίλων δόσεων ανά χώρα, κυνισμού, θράσους και ψευμάτων. Που σημαίνει προφανώς ότι η απαλλαγιά από δαύτους -με δημοκρατικές διαδικασίες, εννοείται- είναι πιο δύσκολη από τη δική τους αναρχία στην εξουσία.

Εκ του αποτελέσματος προκύπτει ότι οι εισιγήσεις, οι προτάσεις, οι αμυντικές τακτικές που κυκλοφορούν ή έχουν χρησιμοποιηθεί, δεν στάθηκαν ικανές να αποκρούσουν τον λαϊκισμό. Στην Ελλάδα το βιάσαμε με τον πρωτοπόρο του λαϊκιστικού κινήματος Αλ. Τσίπρα και τους Συρανέλ, στις ΗΠΑ αναδείχθηκε ο Ντ. Τραμπ, την Ιταλία την κυβερνούν οι «Πέντε Αστέρες» και οι μουσολινικοί του Σαλβίνι, στη Γαλλία το θηρίο Λεπέν παραμονεύει συνεχώς, στη Γερμανία οι ακροδεξιό έχουν κερδίσει πόντους (αλλά είναι αλήθεια ότι αντιμετωπίζονται

δυναμικά), στις χώρες του Βισέγκραντ συμβαίνουν διάφορα και γενικά η κατάσταση δεν είναι ευχάριστη. Άλλωστε το αυτί των λαϊκιστών για δεν ιδρώνει τις καταγγελίες για τις πρακτικές τους, τη δικαστική ρητορική τους, την εργαλειοποίηση της λάσπης, την έλξη ψυχικών ευγενών, τα ψέματα, τις κωλοτούμπες ή την οικονομική πολιτική τους. Αν ιδρώνα δεν θα ήταν λαϊκιστές...

Προς το παρόν, οι αντιδράσεις περιορίζονται στην ελπίδα ότι οι σοφοί λαοί θα συνέλθουν, θα αναγνωρίσουν την απάτη και τους κινδύνους που σηματοδοτούν οι απαναχού λαϊκιστές και στις επόμενες εκλογές θα τους καταψηφίσουν. Στη βάση αυτή αντιπολιτεύονται τα κόμματα και οι ηγέτες της φιλελεύθερης δημοκρατίας τη λαϊκιστική καταγιάδα.

Αγνωστό κατά πόσο και πότε θα δικαιωθούν. Το βέβαιο είναι ότι, αν και όταν κάτι τέτοιο συμβεί, θα κληρονομήσουν ναρκοθετημένες και πολύ άοχμες καταστάσεις. Το βλέπουμε ήδη στην Ελλάδα, με τον Αλ. Τσίπρα να ακολουθεί, μεταξύ άλλων, πελατειακή οικονομική πολιτική, χειρότερη από εκείνη που έστειλε τη χώρα στα βράχια.

ΑΠΟΨΗ / Του ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΕΛΛΙΣ

Αντι νηφαλιότητας, κραυγές και ύβρεις

Καθώς εισερχόμαστε στην τελική ευθεία προς τις εκλογές, όσο μακριά και αν αποδειχθεί αυτή, ανεβαίνουν οι τόνοι, επιδεινώνεται το κλίμα και πληθαίνουν τα παντός είδους ολισθητά. Η αύξηση της πόλωσης που παρατηρείται δυσχεραίνει την επίτευξη ακόμη και αυτών της ελάχιστης συναίνεσης και των συγκλίσεων που είναι απαραίτητες σε μια χώρα η οποία αντιμετωπίζει σοβαρές οικονομικές δυσκολίες και έχει ανοικτά θέματα εξωτερικής πολιτικής και ασφάλειας. Οι συχνές επιθετικές δηλώσεις πολιτικών και στρατιωτικών κύκλων της Τουρκίας έρχονται να μας υπενθυμίσουν το πόσο εύθραυστη παραμένει η κατάσταση.

Κι όμως, στο κυνήγι της εξουσίας οι πρωταγωνιστές του εγκάρσιου πολιτικού συστήματος δείχνουν να μην υπολογίζουν τίποτα. Εννοίες όπως καμπίο τόνοι και συνεννόηση δεν χωρούν στο εύφλεκτο σκηνικό που οικοδομείται με ευθύνη και των δύο πλευρών.

Οι πολιτικοί προβαίνουν σε κινήσεις και υποθετούν συμπεριφορές που προσβάλλουν τους ίδιους, αλλά και τους πολίτες. Συχνά διολισθαίνουν σε ακρότητες που πλήττουν την ομαλότητα και τελικά την ίδια τη λειτουργία της δημοκρατίας. Μπορεί να υπάρχουν α-

Με ευθύνη και των δύο πλευρών οικοδομείται ένα επικίνδυνο σκηνικό.

πειλές και κίνδυνοι, αλλά οι κομματικοί σχεδιασμοί προηγούνται.

Εκ των πραγμάτων εισερχόμαστε σε μια παρατεταμένη προεκλογική περίοδο. Είτε οι εκλογές διεξαχθούν τον Μάιο ταυτόχρονα με τις ευρωεκλογές είτε τον Οκτώβριο στο τέλος της θητείας της σημερινής κυβέρνησης, και οι δύο πρωταγωνιστές, αν και όχι μόνον αυτοί, αρχίζουν να ξεφεύγουν από τα όρια.

Τα παραδείγματα είναι αρκετά και δεν περιορίζονται μόνο σε ρητορικές υπερβολές. Συχνά αφορούν αποφάσεις και ενέργειες. Η επιλογή του πρωθυπουργού να μιλήσει σε συγκέντρωση στη Θεσσαλονίκη την περασμένη Παρασκευή την ώρα που στην Αθήνα άρχιζε το συνέδριο της Νέας Δημοκρατίας ήταν ένα ατόπημα. Ο πολιτικός πολιτισμός, έννοια που κινδυνεύει να αφανισθεί, αλλά και η πρακτική θεακρότητας που πλήττουν την ομαλότητα και τελικά την ίδια τη λειτουργία της δημοκρατίας. Μπορεί να υπάρχουν α-

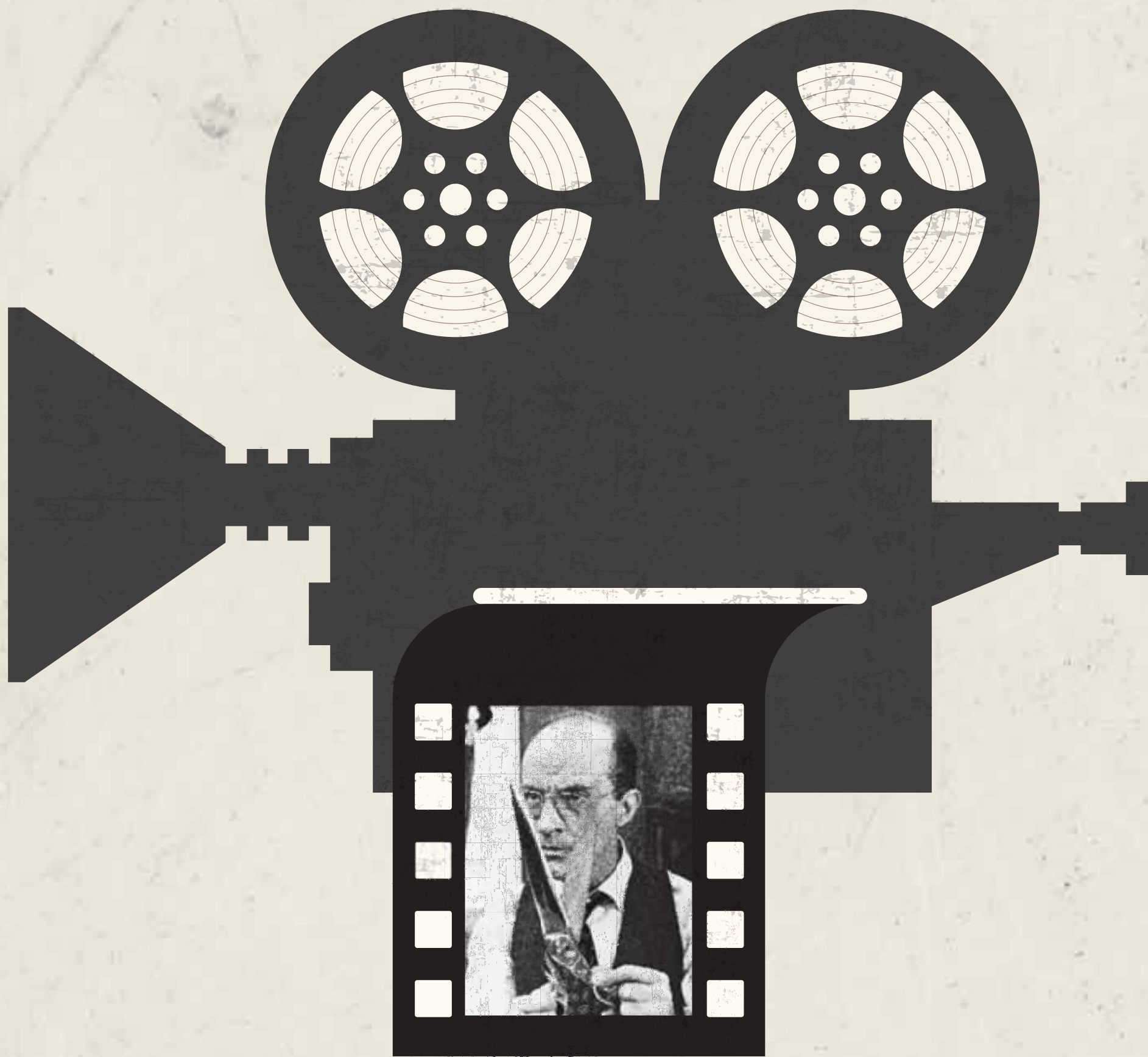
ράταξη η οποία, παρεμπιπτόντως, δεν είναι εχθρός, αλλά πολιτικός αντίπαλος. Από την άλλη πλευρά, κατά τη συζήτηση στη Βουλή για τον προϋπολογισμό, η κοινή γνώμη παρακολούθησε ένα ατυχές περιστατικό όπου ο αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης κώλεσε στελέχη του ΣΥΡΙΖΑ να αποχωρήσουν από τη Βουλή εάν δεν τους αρέσουν αυτά που ακούν, και στη συνέχεια επιτέθηκε στον πρόεδρο της Βουλής λέγοντας ότι εάν δεν μπορεί αυτός να επιβάλει την τάξη στο σώμα, θα το κάνει ο ίδιος.

Είναι περιττό να αναφερθεί κανείς στις απαράδεκτες ύβρεις και προσβολές που εκτοξεύει συχνά ο αναπληρωτής υπουργός Υγείας Παύλος Πολάκης, οι οποίες μάλλον θα αυξηθούν το επόμενο διάστημα και θα λάβουν ακόμη πιο έντονα προσωπικά χαρακτηριστικά.

Σε αυτό το επιδεινούμενο περιβάλλον, οι φωνές της ευπρέπειας, της νηφαλιότητας και της μετριοπάθειας, που όντως υπάρχουν στο εσωτερικό και των δύο μεγάλων κομμάτων, αλλά και σε όλο το πολιτικό φάσμα, θα υποσκελιστούν από τις κραυγές και τις άβρεις προσοπικές επιθέσεις.

Και αυτό, ιδιαίτερα στη συγκεκριμένη συγκυρία, είναι όχι μόνο λυπηρό, αλλά και εξαιρετικά επικίνδυνο για τη χώρα.

Φώτα, Κάμερα, Πάμε!

Μεγάλοι Έλληνες Ηθοποιοί

Η νέα εκδοτική σειρά της Καθημερινής μας ταξιδεύει στη χρυσή εποχή του ελληνικού κινηματογράφου, μέσα από τις βιογραφίες μεγάλων Ελλήνων ηθοποιών.

Ο πέμπτος τόμος είναι αφιερωμένος στον **Ντίνο Ηλιόπουλο**, τον, κατά πολλούς, πιο «Ευρωπαϊό» Έλληνα ηθοποιό.

Τον αποκαλούσαν «αστείο κλόουν», «τζαζίστα χορευτή» και Έλληνα «Λιγνό». Το παίξιμό του λιτό και ευγενικό λίγες γκριμάτσες, περιορισμένες κινήσεις, απλή έκφραση, απαλή φωνή.

Γεμάτος γαλήνη, ταλέντο, σοφία και χιούμορ, εμφανίστηκε στην οθόνη με πολλά πρόσωπα: χαριτωμένος, ντροπαλός, πονηρός, καταφερτζής, μπαγαπόντης. Με όλα κατέκτησε το κοινό.

*Την Κυριακή 30 Δεκεμβρίου μαζί με την «Κ»
μην χάσετε τον 5ο τόμο!*

Προς οριστική κατάργηση της πλαστικής σακούλας

Συμφωνία κομμάτων και κυβέρνησης για το μέτρο, επανεξετάζεται στη Βουλή τους επόμενους μήνες - Μειώθηκε αισθητά η χρήση της

Της ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ

Την ώρα που στην Ελλάδα προχωρούν από την 1η Ιανουαρίου σε αύξηση του τέλους για τις πλαστικές σακούλες, από τα τέσσερα στα εννέα σεντς/σακούλα, στην Κύπρο, υπάρχουν σκέψεις για την οριστική απαγόρευσή τους από τα σημεία πώλησης των καταστημάτων. Η ιδέα έχει τεθεί εξάλλου σε παλαιότερες συζητήσεις ενώπιον της Επιτροπής Περιβάλλοντος της Βουλής, και σύμφωνα με πληροφορίες, κόμματα και κυβέρνηση φαίνεται να συναινούν προς αυτή την κατεύθυνση. Παράγοντας ο οποίος ενδεχομένως να διαφοροποιήσει τα πλάνα της Βουλής, είναι η δραματική μείωση του κύκλου εργασιών των εταιρειών που δραστηριοποιούνται στον τομέα παραγωγής πλαστικών προϊόντων. Σε προηγούμενη συνεδρία της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Περιβάλλοντος μετά την εφαρμογή του μέτρου, εκπρόσωποι των εταιρειών είχαν αναφέρει ότι η μείωση της χρήσης της πλαστικής σακούλας επέφερε δραματική πτώση του κύκλου

Με την εφαρμογή του μέτρου ο αριθμός των πλαστικών σακουλών έπεσε από τις 480.000 την εβδομάδα, στις 83.500.

εργασιών τους. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση της Ελλάδας με την ζημιά των εταιρειών πλαστικών να έχει καταγραφεί επίσημα και φαίνεται να ανέρχεται στο 80%. Το θέμα αναμένεται να συζητηθεί εκ νέου τους επόμενους μήνες, σε συνεδρία της Επιτροπής κατά την οποία θα εξεταστούν και τα αποτελέσματα από την εφαρμογή του τέλους των ξηι σεντς.

Μείωση 80%

Υπενθυμίζεται ότι στην Κύπρο το τέλος επιβλήθηκε από την Κυριακή 1η Ιουλίου 2018. Έξι μήνες αργότερα φαίνεται ότι η χρήση της πλαστικής σακούλας στα ταμεία των υπεραγορών και άλλων καταστημάτων έχει ήδη μει-

Από το 2021 καταργούνται και τα πλαστικά καλαμάκια και πιάτα, μετά από συμφωνία των Βρυξελλών η οποία θα πρέπει να εγκριθεί επισήμως από τα κράτη μέλη της ΕΕ και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

ωθεί περίπου κατά 80%. Τελευταία στοιχεία δείχνουν ότι ενώ πριν την 1η Ιουλίου οι παραγωγές για πλαστικές σακούλες ήταν στις 480.000 σε εβδομαδιαία βάση, μετά την έναρξη της εφαρμογής του μέτρου, περίπου 83.500 πλαστικές σακούλες ήταν αρκετές για να καλύψουν τις ανάγκες των καταναλωτών, η πλειοψηφία των οποίων φαίνεται να έχει ήδη στραφεί σε προϊόντα πιο φιλικά για το περιβάλλον όπως είναι οι χάρτινες ή πάνινες σακούλες.

Ο στόχος που τέθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση για την μείωση της χρήσης πλαστικών σακουλών ανέρχεται στις 90 σακούλες ανά κάτοικο ετησίως, ενώ μέχρι το 2025 θα πρέπει

να είναι κάτω από 40 πλαστικές σακούλες ανά κεφαλή.

Και στα κατεχόμενα

Το μέτρο μειώσεων της χρήσης πλαστικής σακούλας έχει εφαρμοστεί πρόσφατα και στα κατεχόμενα. Μετά από απόφαση του «υπουργικού» συμβουλίου αποφασίστηκε και το ποσό πώλησης των πλαστικών σακουλών το οποίο ανέρχεται στα 5 σεντς/σακούλα, ενώ οι παραβάτες θα υπόκεινται σε πρόστιμο. Το δε ποσό το οποίο θα συγκεντρωθεί από την πώληση των πλαστικών σακουλών θα χρησιμοποιείται για την υλοποίηση περιβαλλοντικών προγραμμάτων.

Κάτι περισσότερο από 4.000 ευρώ

Περίπου 80% ήταν η μείωση στην χρήση της πλαστικής σακούλας στην Κύπρο μετά την επιβολή τέλους ξηι σεντς στην αγορά τους, τέλος το οποίο επιβλήθηκε από την 1η Ιουλίου.

υπολογίζεται ότι συγκεντρώνονται κάθε εβδομάδα από το τέλος αγοράς της πλαστικής σακούλας. Το σύνολο των συγκεντρωθέντων χρημάτων χρησιμοποιείται αποκλειστικά για ενέργειες

Σχεδόν 16.000 τόνοι

Σύμφωνα με στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στην Κύπρο, αντιστοίχως περίπου 140 σακούλες τον χρόνο και η χώρα κατατάσσεται στην 15η θέση μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη χρήση πλαστικής σακούλας. Οι επιδόσεις της Κύπρου είναι πάντως εντυπωσιακές στην παραγωγή απορριμμάτων πλαστικών συσκευασιών καθώς σύμφωνα με στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής το 2014 ο όγκος έφτασε στους 15.822 τόνοι απορριμμάτων πλαστικών συσκευασιών, ενώ ανακυκλώθηκε περίπου το 50%. Την ίδια ώρα το 42% των κατοίκων της Κύπρου δεν διακρίνουν τα πλαστικά απορρίμματα για ανακύκλωση, ούτε για το 87% που αγοράζει προϊόντα με περιττή πλαστική συσκευασία, ούτε επίσης για το 78% που χρησιμοποιούν πλαστικά μαχαιροπήρουνα και ποτήρια μιας χρήσης. Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΕ οι Ευρωπαίοι πολίτες παράγουν σε ετήσια βάση 25 εκατομμύρια πλαστικά απορρίμματα ενώ λιγότερο από το 30% προωθείται για ανακύκλωση. Το 85% των απορριμμάτων στις παραλίες αφορούν πλαστικά υλικά, ενώ 500.000 τόνοι καταλήγουν στην θάλασσα κάθε χρόνο.

ή εκστρατείες για περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση, ωστόσο εναπόκειται στην κάθε επιχείρηση το πώς θα αξιοποιήσει το ποσό. «Ο σκοπός του μέτρου είναι η προστασία του περιβάλλοντος», υπογραμμίζει μιλώντας στην «Κ» ο Κώστας Χατζηπαναγιώτου, διευθυντής της Υπηρεσίας Περιβάλλοντος, προσθέτοντας ότι πέραν του 70-80% των μεγάλων πωλητών αξιοποιούν το συγκεντρωθέν ποσό είτε επισκευάζοντας σακούλες πολλαπλής χρήσης είτε εκστρατείες υπέρ της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης του κοινού.

Σείρα έχουν τα καλαμάκια

Ισορροπία πλίσγμα, πάντως, εκτιμάται ότι θα δεχθούν οι βιομηχανίες πλα-

στικών και από τη νέα πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για περιορισμό ή ακόμη και κατάργηση πλαστικών μιας χρήσης (καλαμάκια, ποτήρια κ.α.), καθώς μετά τις σακούλες, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή φαίνεται να επικεντρώνεται στα πλαστικά καλαμάκια και τα πλαστικά μπουκάλια, έχοντας προτείνει από τον Μάιο νέους κανόνες για τα πλαστικά μιας χρήσης, οι οποίοι βάζουν στο στόχαστρο τα πλαστικά προϊόντα που συναντάμε περισσότερο στις παραλίες και τις θάλασσες της Ευρώπης, όπως καλαμάκια, πλαστικά μαχαιροπήρουνα και πλαστικά μπουκάλια.

Ήδη στις Βρυξέλλες έχει επιτευχθεί συμφωνία, η οποία αναμένεται ότι θα τεθεί σε ισχύ το 2021. Η προσωρινή αυτή συμφωνία θα πρέπει τώρα να εγκριθεί επισήμως από τα κράτη μέλη της ΕΕ και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και αναμένεται να τεθεί σε ισχύ σε δύο χρόνια. Απώτερος στόχος της στρατηγικής είναι μέχρι το 2030 να διατίθενται πλέον μόνο ανακυκλώσιμες πλαστικές συσκευασίες στην αγορά της ΕΕ.

Ξεκίνησε η Λάρνακα

Υπενθυμίζεται ότι ο δήμος Λάρνακας, μέσω της πρωτοβουλίας του δημοτικού σχολείου Αγίου Σπυριδίου, έχει ήδη βάλει τέλος στα πλαστικά καλαμάκια μέσω της δράσης της ομάδας εθελοντισμού του Εδικού Σχολείου Αγίου Σπυριδίου. Το πρόγραμμα θα διαρκέσει μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2020 και σε αυτό μπορούν να συμμετέχουν ιδιωτικές επιχειρήσεις και φορείς της Λάρνακας.

Οι συμμετέχοντες στη δράση θα σταματήσουν να χρησιμοποιούν μη βιοδιασπώμενα πλαστικά καλαμάκια και αναθεωρήσουν ποτών στις διάφορες καθημερινές δραστηριότητές τους, με σκοπό την σταδιακή κατάργησή τους. Στόχος είναι μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2018 το ποσοστό μείωσης της χρήσης σε πλαστικό καλαμάκι για τις επιχειρήσεις που θα λάβουν μέρος είναι έως και 30%, ενώ μέχρι τον Δεκέμβριο του 2019, το ποσοστό θα πρέπει να μειωθεί από 31% έως και το 60%. Μέχρι την 31/12/2020 το ποσοστό μείωσης θα πρέπει να κυμαίνεται από 61% έως και το 100%.

Μάχη στην Ελλάδα για τα πλαστικά μιας χρήσης

Πυρετώδεις διαπραγματεύσεις για το περιεχόμενο της πρώτης ευρωπαϊκής οδηγίας – Προτείνεται η απαγόρευση προϊόντων

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΙΑΛΙΟΥ

Μπορούμε να φανταστούμε την καθημερινότητά μας χωρίς πλαστικά καλαμάκια, πιάτα και μαχαιροπήρουνα μιας χρήσης; Πολύ σύντομα αυτή θα είναι η πραγματικότητα γι' αυτά και ορισμένα ακόμα πλαστικά προϊόντα μιας χρήσης. Η πρώτη οδηγία της Ε.Ε. αποκλειστικά για τα συγκεκριμένα πλαστικά βρίσκεται στα τελικά στάδια επεξεργασίας της και αναμένεται να εγκριθεί την άνοιξη. Ανάμεσα στις ενδιαφέρουσες προτάσεις του σχεδίου οδηγίας, που θέτει πλέον συγκεκριμένους ποσοτικούς στόχους, είναι η υποχρεωτική «ενεργοποίηση» της καπνοβιομηχανίας για τον καθαρισμό του περιβάλλοντος από τα αποτίγματα και η δημιουργία δομών για τη διαχείριση αλιευτικού εξοπλισμού.

Σε λίγες ημέρες θα πραγματοποιηθεί η δεύτερη συνάντηση της «τριλογίας», δηλαδή εκπροσώπων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για να συζητήσουν το κείμενο της οδηγίας, που εγκρίθηκε τον Οκτώβριο από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Παράλληλα, βρίσκεται σε εξέλιξη ένας «διπλωματικός» πυρετός, καθώς οι άμεσα εμπλεκόμενοι, όπως η βιομηχανία πλαστικού κάθε χώρας και οι οικονομικοί και κοινωνικοί φορείς συζητούν με τις κυβερνήσεις τη στάση που θα ήθελαν να κρατήσουν. Η οδηγία παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον: μετά την «προθέρμανση» με την πλαστική σακούλα, όλα δείχνουν ότι θα ακολουθήσουν για πρώτη φορά απαγορεύσεις

Το «πακέτο» των προτάσεων

ΕΩΣ ΤΟ 2021 ΘΑ ΑΠΑΓΟΡΕΥΘΟΥΝ ΕΝΤΕΛΩΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΜΙΑΣ ΧΡΗΣΗΣ

- 1 Το κράτη-μέλη θα καταρτίσουν σχέδιο για τη μείωση των πλαστικών μιας χρήσης τουλάχιστον κατά 25% έως το 2025. Τα μέτρα πρέπει να είναι ανάλογα της επίπτωσης που έχει κάθε προϊόν στο περιβάλλον.
- 2 Θα λάβουν μέτρα ώστε να μειώσουν το περιβαλλοντικό κόστος των αποτιγμάτων (φίλτρα, που εμπεριέχουν με πλαστικό) κατά 50% έως το 2025 και 80% έως το 2030.
- 3 Συσκευασίες μιας χρήσης που έχουν καπάκι από πλαστικό θα επιτρέπεται να κυκλοφορούν στην αγορά μόνο αν το καπάκι δεν αποσπάται κατά τη χρήση.
- 4 Πλαστικά μπουκάλια ποτών και αναψυκτικών θα επιτρέπονται στην αγορά μόνο αν μέχρι το 2025 περιέχουν τουλάχιστον 35% ανακυκλωμένη πρώτη ύλη.
- 5 Τα κράτη-μέλη το 2025 να συλλέγουν τουλάχιστον το 25% του πλαστικού εξοπλισμού αλιείας.
- 6 Τα προϊόντα γυναικείας προσωπικής υγιεινής δεν θα πρέπει να περιέχουν επικίνδυνα χημικά στη σύνθεσή τους.
- 7 Στις συσκευασίες των προϊόντων μιας χρήσης θα πρέπει να αναγράφονται σαφώς ο ενδεχόμενος τρόπος διαχείρισης (μετά τη χρήση τους), η επίπτωση που προκαλεί στο περιβάλλον η κακή τους διαχείριση και αν περιέχουν επικίνδυνα χημικά, όπως βαρέα μέταλλα.
- 8 Τα κράτη μέλη θα πρέπει έως το 2025 να συλλέγουν χωριστά το 90% των προϊόντων μιας χρήσης και να διασφαλίζουν την ανακύκλωσή τους.

! Οι παραγωγοί προϊόντων μιας χρήσης θα πρέπει να συμμετέχουν αναλογικά στο κόστος καθαρισμού του περιβάλλοντος. Σε αυτούς συμπεριλαμβάνονται και οι καπνοβιομηχανίες (για τα φίλτρα των τσιγάρων), που επιπλέον θα πρέπει να συμμετέχουν στο κόστος συλλογής, μεταφοράς και διαχείρισης των αποτιγμάτων, όπως και στο κόστος εκστρατειών ενημέρωσης των καταναλωτών.

συγκεκριμένων προϊόντων και προδιαγραφές για την κυκλοφορία άλλων. Ας δούμε ορισμένες από τις προτάσεις, που εγκρίθηκαν με μεγάλη πλειοψηφία από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο:

- Έως το 2021 προτείνεται να απαγορευθούν εντελώς από την αγορά πλαστικά προϊόντα μιας χρήσης όπως μαχαιροπήρουνα, πιάτα, καλαμάκια, σπρίγματα μπαλονιών, μπατονέτες, οξοδιασπώμενες σακούλες και συσκευασίες fast food από διογκωμένη πολυστερίνη.

- Τα κράτη-μέλη πρέπει να καταρτίσουν ένα σχέδιο για τη μείωση των πλαστικών μιας χρήσης τουλάχιστον κατά 25% έως το 2025. Τα μέτρα δεν πρέπει να είναι «οριζόντια», αλλά ανά προϊόν, ανάλογα με την επίπτωση που εκτιμάται ότι έχει στο περιβάλλον.
- Οι παραγωγοί προϊόντων μιας χρήσης (βιομηχανοί, εισαγωγείς κ.λπ.) θα πρέπει να συμμετέχουν αναλογικά στο κόστος καθαρισμού του περιβάλλοντος (μέχρι σήμερα συμμετέχουν στο κόστος της ανακύκλωσης μέσω των γνωστών συ-

στημάτων). Συμπεριλαμβάνονται και οι καπνοβιομηχανίες (για τα φίλτρα των τσιγάρων, που περιέχουν μικροπλαστικά), που επιπλέον θα πρέπει να συμμετέχουν στο κόστος συλλογής, μεταφοράς και διαχείρισης των αποτιγμάτων, όπως και στο κόστος εκστρατειών ενημέρωσης των καταναλωτών.

- Ειδικά για τα αποτιγμάρα, τα κράτη-μέλη πρέπει να λάβουν μέτρα ώστε να μειώσουν το περιβαλλοντικό κόστος των χρησιμοποιούμενων φίλτρων κατά

50% έως το 2025 και 80% έως το 2030. Η υπόθεση αυτή έχει ιδιαίτερη σημασία για χώρες όπως η Ελλάδα και η Κύπρος, που εξακολουθούν να έχουν υψηλά ποσοστά καπνιστών.

- Οι συσκευασίες μιας χρήσης με καπάκι από πλαστικό θα επιτρέπεται να κυκλοφορούν στην αγορά μόνο αν το καπάκι δεν αποσπάται κατά τη χρήση. Τέτοια προϊόντα κυκλοφορούν ήδη σε κάποιες χώρες όπως λ.χ. η Γαλλία.
- Τα πλαστικά μπουκάλια των ποτών και των αναψυκτικών θα επιτρέπεται να κυκλοφορούν στην ευρωπαϊκή αγορά μόνο αν μέχρι το 2025 περιέχουν τουλάχιστον 35% ανακυκλωμένη πρώτη ύλη. Στόχος είναι προφανώς η ενθάρρυνση της επαναχρησιμοποίησης και η αύξηση της οικονομικής αξίας των υλικών, ώστε να λειτουργήσει ως μοχλός στην καλύτερη ανακύκλωση.

- Γενικά, τα κράτη-μέλη θα πρέπει έως το 2025 να συλλέγουν χωριστά το 90% των προϊόντων μιας χρήσης και να διασφαλίζουν τη σωστή ανακύκλωσή τους.
- Στην πρόταση περιλαμβάνεται και η αλιεία ως πηγή προέλευσης σημαντικού τμήματος της θαλάσσιας ρύπανσης. Όπως προτείνεται, τα κράτη-μέλη θα πρέπει από το 2025 να συλλέγουν τουλάχιστον το 50% του πλαστικού εξοπλισμού αλιείας και να ανακυκλώνεται το 15%.
- Τα προϊόντα γυναικείας προσωπικής υγιεινής δεν θα πρέπει να περιέχουν επικίνδυνα χημικά στη σύνθεσή τους.
- Τέλος, ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ενημέρωση: Στις συσκευασίες των

πλαστικών προϊόντων μιας χρήσης θα πρέπει να αναγράφονται σαφώς ο ενδεχόμενος τρόπος διαχείρισης (μετά τη χρήση τους), η επίπτωση που προκαλεί στο περιβάλλον η κακή τους διαχείριση και αν περιέχουν επικίνδυνα χημικά, όπως βαρέα μέταλλα.

Η ελληνική βιομηχανία πλαστικού παρακολουθεί τις διαπραγματεύσεις και έχει καταθέσει τις προτάσεις της. «Η θέση μας είναι η εξής: η ευρωπαϊκή στρατηγική για τα πλαστικά ήρθε στη βάση της οδηγίας για την κυκλική οικονομία. Με αυτή την έννοια, επιμέρους κανονισμοί όπως αυτός για την πλαστική σακούλα δεν ακολουθούν τη φιλοσοφία της κυκλικής οικονομίας: για να περιορίσουμε ένα προϊόν, πρέπει να βρεθεί ένα υποκατάστατο», εξηγεί Δημήτρης Σιρμάνος, πρόεδρος του Συνδέσμου Βιομηχανιών Πλαστικών Ελλάδας. «Κατά τη γνώμη μας, η «στοχοποίηση» συγκεκριμένων προϊόντων δεν τεκμηριώνονται επαρκώς. Η Ευρώπη πρέπει να εστιάζει στην ανακύκλωση. Αν λειτουργούσαν σωστά τα συστήματα και οι μονάδες ανακύκλωσης, θα ήταν διαφορετικά τα πράγματα». Ο κ. Σιρμάνος εκτιμά ότι οποιαδήποτε απόφαση πρέπει να δώσει πρόνοια προσαρμογής στην εγκύκλιο βιομηχανία. «Αλλιώς είναι δεδομένο ότι θα πεθάνει. Δεν μπορούμε να προσαρμοστούμε σε διάστημα δύο ετών σε συνθήκες που δεν γνωρίζουμε ακόμα, ούτε λειτουργούμε στο ίδιο οικονομικό περιβάλλον όπως λ.χ. η Γερμανία».

Αθήνα · Θεσσαλονίκη
Λάρνακα → Μπέρμιγχαμ · Λονδίνο
Βουκουρέστι

Από Βουκουρέστι
όλη η Ευρώπη

Ταξιδέψτε περισσότερο, απολαύστε περισσότερα

Κάντε τις κρατήσεις σας τώρα στα τηλέφωνα
(+357) 22 755 300

Μέσω email στο blueair@orthodoxou.com.cy
ή μέσω των ταξιδιωτικών πρακτόρων της περιοχής σας

www.blueairweb.com

Μείωση κερδών 28% για τη μητρική της Media Markt το δ' τρίμηνο

Η Ceconomy δεν διανέμει μέρισμα και προειδοποιεί για δυσκολότερο 2019

Η προτίμηση των καταναλωτών να ψωνίζουν όλο και περισσότερο από το Διαδίκτυο επηρέασε και τη γερμανική Ceconomy, τη μεγαλύτερη εταιρεία λιανικής πώλησης ηλεκτρονικών ειδών στην Ευρώπη, της οποίας η μετοχή υποχώρησε χθες κατά 17,48%, σημειώνοντας νέο ιστορικό χαμηλό επίπεδο μετά την ανακωχή απογοητευτικών αποτελεσμάτων για το τέταρτο τρίμηνο του οικονομικού της έτους. Η Ceconomy, μητρική των Media Markt και Saturn, ανακοίνωσε πως αναμένει ακόμη μεγαλύτερη μείωση των κερδών κατά το οικονομικό έτος 2018-2019 και πως δεν θα διανέμει μέρισμα. Παράλληλα, η εταιρεία αναζητεί δύο διευθυντικά στελέχη, έναν διευθύνοντα σύμβουλο και έναν οικονομικό διευθυντή, καθώς ο πρώτος αποχωρεί στο τέλος του Δεκεμβρίου και ο δεύτερος εκτελεί μόνο προσωρινά τα καθήκοντά του.

Ο ανταγωνισμός μεταξύ ψηφιακών και φυσικών εμπορών λιανικής οδήγησε στα απογοητευτικά αποτελέσματα τριμήνου της γερμανικής Ceconomy. Στη μάχη μεταξύ των δύο φαίνεται να αποκτούν προβάδισμα οι αγορές από το Διαδίκτυο. Η γερμανική Ceconomy απέδωσε τα αρνητικά αποτελέσματα στις «ασυνήθιστα» υψηλές θερμοκρασίες που έπληξαν τη Βόρεια Ευρώπη κατά τους καλοκαιρινούς μήνες. Οι καταναλωτές δεν έβγαζαν εκτός σπιτιού για ψώνια και προχωρούσαν σε διαδικτυακές αγορές. Κατά το τέταρτο τρίμηνο, το οποίο συνέπεσε με την περίοδο του καύσωνα στη Βόρεια Ευρώπη το καλοκαίρι, τα κέρδη της Ceconomy υποχώρησαν κατά 28% στα 84 εκατ. ευρώ. Ένας από τους λόγους για τους οποίους πέφτουν οι πωλήσεις στα φυσικά καταστήματα είναι η συμπεριφορά αρκετών καταναλωτών, που επισκέπτονται ένα φυσικό μαγαζί για δωρεάν συμβουλές όσον αφορά το προϊόν για το οποίο ενδιαφέρονται, αλλά στη συνέχεια προβαίνουν σε αγορά μέσω Διαδικτύου. Ενδεικτικό των πτώσεων είναι ότι από την αρχή του χρόνου η μετοχή της έχει υποχωρήσει κατά 73,42%.

Προκειμένου να συναγωνιστεί τους ψηφιακούς ανταγωνιστές της, όπως την αμερικανική Amazon, η Ceconomy σκοπεύει να προχωρήσει σε γενική αναδιάρθρωση της επιχειρηματικής της δραστηριότητας και να εστιάσει στις πωλήσεις μέσω Διαδικτύου και στην υλικοτεχνική υποστήριξη.

Ο ανταγωνισμός από το ηλεκτρονικό εμπόριο ασκεί μεγάλες πιέσεις στην εταιρεία, με τη μετοχή της να έχει υποχωρήσει το 2018 κατά 73,42%.

«Κρυβόμαστε πίσω από την επιτυχία του παρελθόντος», δήλωσε σε οικονομικούς αναλυτές ο Φερνάν Ρεβέρτερ, διευθύνων σύμβουλος των Media Markt και Saturn. Προκειμένου να ανταγωνιστεί τους ψηφιακούς ανταγωνιστές της, όπως την αμερικανική Amazon,

η Ceconomy σκοπεύει να προχωρήσει σε γενική αναδιάρθρωση της επιχειρηματικής της δραστηριότητας και να εστιάσει στις πωλήσεις μέσω Διαδικτύου και στην υλικοτεχνική υποστήριξη. Ο Ρεβέρτερ θεωρεί πως αυτό θα επιτευχθεί με την περικοπή των δαπανών στη Γερμανία και με τη συγκέντρωση της δραστηριότητας της εταιρείας εκεί. Προσέθεσε πως η εταιρεία προσλαμβάνει συνεχώς περισσότερα άτομα εξειδικευμένα στην τεχνολογία πληροφοριών, ώστε να επιταχυνθεί η διαδικασία εσωτερικής αναδιάρθρωσης. Οι θυγατρικές Media Markt και Saturn της Ceconomy αναμένεται, σύμφωνα με τη χθεσινή ανακοίνωση της τελευταίας, να δουν κατά το ερχόμενο έτος

μικρή αύξηση στις πωλήσεις και περαιτέρω μικρή πτώση των κερδών. Ο απερχόμενος οικονομικός διευθυντής εκτιμά πως το 2019 θα παραμείνει απαιτητικό για τις λιανικές πωλήσεις και τις διαδικτυακές πλατφόρμες. Η γενικότερη υποχώρηση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης τα τελευταία τρίμηνα φαίνεται να πλήττει όχι μόνο τα φυσικά μαγαζιά, αλλά και τις διαδικτυακές πωλήσεις στην Ευρώπη. Μάλιστα, η βρετανική Asos –ευρέως διαδεδομένη εταιρεία διαδικτυακών λιανικών πωλήσεων– εξέδωσε τη Δεύτερη προειδοποίηση για κέρδη χαμηλότερα από ό,τι είχε προβλέψει, κάτι που προκάλεσε έντονες πιέσεις στη μετοχή της.

Απέτυχε το πρόγραμμα καθολικού εγγυημένου εισοδήματος, λόγω έλλειψης κονδυλίων

Οι κάτοικοι του ελβετικού χωριού Ράινου απέτυχαν να συγκεντρώσουν τα 6,1 εκατ. φράγκα, που ήλπιζαν να συλλέξουν για την εφαρμογή καθολικού εγγυημένου εισοδήματος στο χωριό τους. Στη λήξη της προθεσμίας κατάφεραν να συλλέξουν μόλις 150.000 φράγκα. Το πρόγραμμα προέβλεπε ότι κάθε ενήλικας άνω των 25 θα ελάμβανε κάθε μήνα 2.500 φράγκα και οι νεότεροι 650 φράγκα, με εξαίρεση όσους έχουν εισόδημα υψηλότερο από το καθολικό εγγυημένο εισόδημα. Την ιδέα συλλογής κονδυλίων για τον συγκεκριμένο σκοπό προώθησε η σκηνοθέτις Ρεμπέκα Πανιάν τον Ιούνιο, ενώ η επίσημη καμπάνια ξεκίνησε τον Σεπτέμβριο με την υποστήριξη περίπου των μισών κατοίκων του Ράινου. Η σκηνοθέτρια πήλε να καταγράψει με τη βοήθεια ομάδας επιστημόνων την αλλαγή που θα επέφερε στους κατοίκους του χωριού το επίδομα εισόδημα. Η έρευνα θα εστίαζε στο πώς επηρεάζει το καθολικό εγγυημένο εισόδημα την κοινωνική και κοινωνική ζωή και στη συνέχεια η Πανιάν θα τη χρησιμοποιούσε για το γύρισμα ταινίας. Η Πανιάν επέλεξε το Ράινου, επειδή στα μάτια της αποτελούσε μια «μικρή Ελβετία». Παρότι η φιλόδοξη προσπάθεια συγκέντρωσε του ποσού των 6,1 εκατ. φράγκων απέτυχε, η σκηνοθέτις δήλωσε στο Reuters πως τίποτα δεν πάει χαμένο. Οι συζητήσεις για την εφαρμογή του προγράμματος δεν θα σταματήσουν, ενώ η Πανιάν θα εκκινήσει νέες προσπάθειες για την τελειοποίησή του. «Έχουμε πετύχει τόσο πολλά μέχρι τώρα. Πολλές πόρτες μένουν ακόμα ανοικτές. Η προσπάθεια στο Ράινου είναι μία ευκαιρία, την οποία οφείλουμε

να εκμεταλλευτούμε», δήλωσε η Πανιάν στο Reuters. Ωστόσο, το μέλλον του προγράμματος είναι αμφίβολο. Η υιοθέτηση καθολικού εγγυημένου εισοδήματος απορρίφθηκε από τη συντριπτική πλειονότητα των Ελβετών στο δημοψήφισμα του 2016. Οσον αφορά την προσπάθεια συγκέντρωσης κονδυλίων στο Ράινου, η Πανιάν παραδέχθηκε πως πολλοί αναρωτιούνται

Στη λήξη της προθεσμίας κατάφεραν να συλλέξουν μόλις 150.000 φράγκα, αντί 6,1 εκατ. φράγκων.

για ποιο λόγο οφείλουν να δώσουν χρήματα στους κατοίκους του χωριού. Η σκηνοθέτις εξέλαβε τις αμφιβολίες ως λάθος δικό της και της ομάδας της, επειδή δεν πέρασαν το μήνυμα ότι αυτή η κινητοποίηση έχει τεράστια σημασία για όλους. Προσπαθώντας να συγκεντρώσει το επιθυμητό ποσό επικοινωνήσε με επιχειρήσεις, ιδρύματα και φιλανθρωπικούς οργανισμούς. Αναζήτησε οικονομική υποστήριξη ακόμα από τον Μαρκ Ζούκερμπεργκ, ιδρυτή του Facebook, και τον διοικητικό διευθυντή Ελον Μασκ χρησιμοποιώντας μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Ο Αντρέας Ζενί, πρόεδρος της τοπικής κοινότητας, δεν απογοητεύθηκε από την αποτυχία του προγράμματος, αφού αποτέλεσε για πολλούς πηγή σκέψης και διαλόγου και αυτός ήταν ένας από τους πολλούς στόχους που επιδίωκε, σύμφωνα με την ελβετική εφημερίδα SRF.

Η σκηνοθέτις Ρεμπέκα Πανιάν αναζητεί οικονομική υποστήριξη ακόμα και από τον Μαρκ Ζούκερμπεργκ (φωτ.), ιδρυτή του Facebook, και τον διοικητικό διευθυντή Ελον Μασκ, χρησιμοποιώντας μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Η WeWork «ενοχλεί» τράπεζες, funds και μεσίτες

Η WeWork, η εταιρεία η οποία αναπτύσσεται τάχιστα στην αγορά χρονομίσθωσης εργασιακών χώρων, έχει αρχίσει να ενοχλεί και τους ιδιοκτήτες ακινήτων αλλά και τους κτηματομεσίτες. Η αξία της αποτιμάται στα 42 δισ. δολάρια και καταλαμβάνει ολοένα και μεγαλύτερο μέρος των δραστηριοτήτων των προαναφερόμενων επαγγελματιών. Επιπλέον, δημιουργεί έναν επενδυτικό βραχίονα μέσω του οποίου αγοράζει ακίνητα. Λόγω χάριν, πολύ μεγάλα ονόματα στον χώρο της εκμετάλλευσης ακινήτων είναι τα ιδιωτικά κεφάλαια Blackstone Group και Tishman Speyer, τα οποία για να αντεπεξέλθουν στον ανταγωνισμό της WeWork, αρχίζουν και προσφέρουν πιο ευέλικτες προτάσεις για επαγγελματικούς χώρους. Οι δε μεσίτες αντιδρούν, επειδή η WeWork «μπλέκει στα πόδια τους».

Ρήξη

Βέβαια, όλα αυτά δεν είναι πρωτόγνωρα. Η εταιρεία έχει οκτώ χρόνια παρουσίας στην αγορά και προκαλεί ανατροπές. Ωστόσο, ελάχιστα θέλουν να μιλήσουν ανοικτά για αυτήν. Κατ'είδους, αρκετοί από τους κύκλους των κτηματομεσιτικών εταιρειών και των τραπεζών μίλησαν στο πρακτορείο Bloomberg.

Στο πλαίσιο των συζητήσεων αυτών εξέφρασαν τις αμφιβολίες τους για τη συνεργασία τους με τη μη εισηγμένη επιχείρηση, για την οποία, ωστόσο, φημολογείται πως ίσως εισαχθεί στο Χρηματιστήριο. Εάν, λοιπόν, οι τεταμένες σχέσεις της WeWork με τα υπόλοιπα μέρη της αγοράς επιταθούν, δεν είναι βέβαιο ότι θα μπορέσει να συνεχίσει να ε-

Πολλά funds για να αντεπεξέλθουν στον ανταγωνισμό της WeWork, αρχίζουν και προσφέρουν πιο ευέλικτες προτάσεις για επαγγελματικούς χώρους. Οι δε μεσίτες αντιδρούν, επειδή η WeWork «μπλέκει στα πόδια τους». Στη φωτογραφία ο συνιδρυτής και διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας, Αν. Νέουμαν, χτυπά το κομπανάκι για την έναρξη της συνεδρίασης του Nasdaq στις 16 Ιανουαρίου 2018.

πεκτείνεται με τον σμηρινό φρενιάρη ρυθμό, όπως λένε. Συμμετέχοντας σε όλα τα επιμέρους κομμάτια της αγοράς, η WeWork θα έχει έντονο ανταγωνισμό, ειδικά επειδή δυσχεραίνει την πρόσβαση άλλων επαγγελματιών της αγοράς σε ορισμένα κτίρια. Δια-

πνεί 300 κτίρια σε 83 πόλεις σε όλο τον κόσμο και ως ιδιωτικός φορέας κάνει τη μεγαλύτερη χρήση γραφείων στο Μανχάταν, το Λονδίνο και την Ουάσινγκτον. Βοηθάει τους ιδιοκτήτες να μην έχουν άδειους επαγγελματικούς χώρους, προσφέροντας και υ-

ψηλή προμήθεια στους μεσίτες, οι οποίοι εντοπίζουν ενοικιαστές. Κάνει μισθώσεις 10-15 ετών, ανακαινίζει το εσωτερικό και ενοικιάζει γραφεία ή μικρές αίθουσες σε νεοφειστές εταιρείες. Ωστόσο, θα αρχίσει να λειτουργεί ανταγωνιστικά και έναντι των κτηματομεσιτών, διότι, εκτός των άλλων, η WeWork αναλαμβάνει να διασυνδέσει μικρομεσαίες εταιρείες με ιδιοκτήτες γραφείων, αντί προμήθειας.

Επιπλέον, αναλαμβάνει για λογαριασμό επιχειρήσεων την εξεύρεση και διαμόρφωση πολυώροφων κτιρίων, ώστε να στεγαστούν εκεί. Όπως λέει ο Τόνι Μάλκιν, επικεφαλής του επενδυτικού ομίλου Empire State Realty Trust, που έχει στην κατοχή του μεταξύ άλλων το Empire Στέιτ Μπιλντινγκ στη Ν. Υόρκη, «πέραν των υπηρεσιών που παρέχει, εκείνο που χαρακτηρίζει την WeWork είναι ότι ανατρέπει τη σχέση ενοικιαστών - ιδιοκτητών, ενοικιαστών - μεσιτών και μεσιτών - ιδιοκτητών». Αρκετοί μεσίτες έχουν εξοργιστεί μαζί της, γιατί τους παρακάμπτει όταν κλείνει συμφωνίες, ενώ άλλοι σπεύδουν να της μισθώσουν χώρους. Η ίδια διατηνείται πως έρχεται προς αρωγή των ιδιοκτητών, ανακαινίζοντας τα κτίρια και συμβάλλοντας στην άνοδο των αξιών των ακινήτων τους. Πάντως, η WeWork έχει και σημαντικό υποστηρικτή, τη μεγαλύτερη επενδυτική της, την ιαπωνική Softbank. Η δε σοβαρότερη απειλή προέρχεται από τις εδραιωμένες κτηματομεσιτικές εταιρείες, που βοηθούν ιδιοκτήτες να δημιουργήσουν χώρους γραφείων με ευέλικτες μισθώσεις.

BLOOMBERG

Η Ισπανία αυξάνει κατά 22% τον κατώτατο μισθό

Η ισπανική κυβέρνηση σκοπεύει να εγκρίνει στις 21 Δεκεμβρίου την αύξηση του κατώτατου μισθού κατά 22%, στα 900 ευρώ τον μήνα, ανακοίνωσε χθες ο Ισπανός πρωθυπουργός Πέδρο Σάντσεθ.

Η αύξηση θα αρχίσει να ισχύει τον Ιανουάριο και είχε συμφωνηθεί μεταξύ του κυβερνώντος Σοσιαλιστικού Κόμματος και του κόμματος Podemos, που τάσσεται κατά της λιτότητας.

Ο Σάντσεθ προσπάθησε με αυτόν τον τρόπο να εξασφαλίσει την υποστήριξη του Podemos, ώστε να καταφέρει να περάσει από την ισπανική Βουλή τον προϋπολογισμό του 2019, δεδομένου πως ηγείται κυβέρνησης μειοψηφίας.

Η αύξηση του κατώτατου μισθού αναμένεται αρχικά να γίνει επίσημα στις 28 Δεκεμβρίου, ωστόσο θα γίνει τελικά μέσω διατάγματος όταν συγκαληθεί εκτάκτως το υπουργικό συμβούλιο στη Βαρκελώνη στις 21 Δεκεμβρίου. Ο Σάντσεθ έχει δηλώσει πως αυτό αποτελεί σήμα ότι η κυβέρνηση του θέλει να ενισχύσει την ανάπτυξη

σε όλες τις περιοχές της χώρας. Το θέμα της Καταλονίας και η ένταση που επικρατεί τα τελευταία χρόνια στην πιο πλούσια περιοχή της Ισπανίας αποτελούν ένα από τα μεγαλύτερα ζητήματα που αντιμετωπίζει η κυβέρνηση Σάντσεθ, η οποία ελέγχει λιγότερο από το 25% των εδρών στη Βουλή. Συνεπώς, οι Σοσιαλιστές του Σάντσεθ έχουν ανάγκη από την υποστήριξη του Podemos και άλλων μικρότερων κομμάτων, ώστε να περάσουν νομοσχέδια όπως ο προϋπολογισμός.

Η Ισπανία έχει καταγράψει ρυθμό οικονομικής ανάπτυξης πάνω από 3% μεταξύ 2015 και 2017, γεγονός που έχει οδηγήσει στην αύξηση της τιμής των κατοικιών κατά 25% από το 2015 μέχρι σήμερα. Ωστόσο, χθες η κεντρική τράπεζα της Ισπανίας διαβέβαιωσε πως δεν υπάρχουν σημάδια «φούσκας» στην αγορά ακινήτων. Ο διοικητής της Τράπεζας της Ισπανίας είπε ότι σήμερα η αγορά ακινήτων της Ισπανίας απέχει πολύ από τα επίπεδα υπερτίμησης όπου είχε φθάσει το 2008.

Στο 1,6% κατεβάζει την ανάπτυξη η Γερμανία το 2018

Μετά τη χειρότερη τριμηνιαία επίδοση από τις αρχές του 2015, ο Πέτερ Αλτμπίερ, Γερμανός υπουργός Οικονομίας, προβλέπει για το 2018 ρυθμό ανάπτυξης στη Γερμανία της τάξης του 1,5%-1,6%, αναθεωρώντας την πρόβλεψη του Απριλίου, όταν προέβλεπε οικονομική ανάπτυξη στα 2,3%.

Η μεγάλη αναθεώρηση της πρόβλεψης για την ανάπτυξη το 2018 αποδίδεται στην επιβράδυνση της παγκόσμιας οικονομίας και στην αβεβαιότητα που δημιουργούν στις επιχειρήσεις οι διαπραγματεύσεις για το Brexit και οι εμπορικές εντάσεις μεταξύ ΗΠΑ και Κίνας, όπως δήλωσε ο Αλτμπίερ, την Τρίτη το βράδυ στο Βερολίνο, στα

μέλη της Ενώσης Ανταποκριτών Ξένου Τύπου της Γερμανίας.

«Με ενδιαφέρον παρακολουθούμε την εμπορική διαμάχη μεταξύ ΗΠΑ και Κίνας και ελπίζουμε ότι θα λυθεί», δήλωσε ο υπουργός Οικονομίας στο Βερολίνο. Συμπλήρωσε επίσης πως ελπίζει να βρεθεί λύση και στις εμπορικές διαμάχες μεταξύ Ευρώπης και ΗΠΑ.

Ο Αλτμπίερ αποκάλυψε την άνοδο του λαϊκισμού του μεγαλύτερου κίνδυνου που απειλεί την Ευρώπη, φέροντας ως παράδειγμα τις βίαιες διαδηλώσεις στη Γαλλία. Οι προβλέψεις του Αλτμπίερ για την ανάπτυξη της χώρας άλλαξαν κατά τη διάρκεια του έτους:

τον Απρίλιο προέβλεπε ανάπτυξη στο 2,3%, τον Οκτώβριο 1,8% με προοπτικές ανάκαμψης κατά το τέταρτο τρίμηνο, ενώ πλέον προβλέπει ανάπτυξη στο 1,5%-1,6%. Το ποσοστό αυτό είναι ιδιαίτερα χαμηλό για τη μεγαλύτερη οικονομία της Ευρώπης και αναμένεται ότι θα επηρεάσει αρνητικά τον μέσο όρο ανάπτυξης ολόκληρης της Ευρώζωνης.

Παρ' όλα αυτά ο Γερμανός υπουργός Οικονομίας παραμένει αισιόδοξος για το μέλλον της γερμανικής οικονομίας. «Η ανάπτυξη επιβραδύνθηκε σχετικά τους τελευταίους μήνες, όπως και σε πολλές άλλες χώρες», σχολίασε ο Αλτμπίερ στα μέλη της Ενώσης Ανταπο-

κριτών Ξένου Τύπου της Γερμανίας. Ο υπουργός Οικονομίας συμπλήρωσε πως η κυβέρνηση αναμένει ότι η γερμανική οικονομία θα συνεχίσει την ανοδική της πορεία και θα υποδεχθεί το 2019 ως το δέκατο συναπτό έτος ανάπτυξης. «Δεν ανησυχώ ιδιαίτερα, επειδή το τρίτο τρίμηνο ήταν πολύ επιτυχημένο κυρίως από τις αυτοκινητοβιομηχανίες», είχε σχολιάσει στο CNBC ο Αλτμπίερ τον Νοέμβριο, μετά τη δημοσίευση των απογοητευτικών αποτελεσμάτων τρίτου τριμήνου και μετά το ισχυρό πλήγμα που δέχθηκαν οι γερμανικές αυτοκινητοβιομηχανίες με τα σκάνδαλα των εκπομπών ρύπων.

Υπενθυμίζεται ότι η γερμανική οικονομία επιβραδύνθηκε κατά 0,2% κατά το τρίτο τρίμηνο, σημειώνοντας τη μεγαλύτερη επιβράδυνση από το πρώτο τρίμηνο του 2015. Ως αποτέλεσμα της επιβράδυνσης της παγκόσμιας οικονομίας, περιορίστηκε η εξωτερική ζήτηση.

Ωστόσο, εξαιτίας του χαμηλού κόστους δανεισμού, των ιδιαίτερα υψηλών ποσοστών εργασίας και του αυξημένου πληθωρισμού, η εσωτερική ζήτηση συνεχίζει να είναι σημαντική τα τελευταία χρόνια στην οικονομία. Η εσωτερική ζήτηση παρέμεινε χαμηλή κατά τους καλοκαιρινούς μήνες του 2018 στη Γερμανία.

Ο υπουργός Οικονομίας Πέτερ Αλτμπίερ προβλέπει για το 2018 ανάπτυξη 1,5%-1,6%, όταν οι αρχικές προβλέψεις τοποθετούσαν την αύξηση του ΑΕΠ στο 2,3%.

Η κομμουνιστική Κίνα δημιουργεί ένα δισεκατομμυριούχο ανά δύο ημέρες

Το Πεκίνο θεωρεί τον ατομικό πλούτο αναγκαίο κακό για την ανάπτυξη

Η κινεζική οικονομία δημιουργεί έναν νέο δισεκατομμυριούχο ανά δύο ημέρες, ενώ σύμφωνα με στοιχεία του Bloomberg από τους 500 πλουσιότερους ανθρώπους παγκοσμίως οι 38 είναι Κινέζοι.

Από τους 2.754 δισεκατομμυριούχους που υπάρχουν παγκοσμίως το 25% έχει αμερικανική υπηκοότητα και το 12% κινεζική, σύμφωνα με στοιχεία της εταιρείας ανάλυσεων Wealth X. Ο πλουσιότερος Κινέζος είναι ο Τζακ Μα, πρόεδρος του ιντερνετικού γίγαντα Alibaba, ο οποίος είναι μέλος του Κινεζικού Κομμουνιστικού Κόμματος. Το ερώτημα είναι πώς γίνεται το ΚΚΚ, το οποίο είναι αντίθετο με την καπιταλιστική ιδεολογία, να έχει οικοδομήσει μιαν οικονομία που δημιουργεί τόσο μεγάλο ατομικό πλούτο. Η απάντηση μας οδηγεί σαφώς πίσω, όταν ο Ντενγκ Ξιαοπίνγκ εισήγαγε μεταρρυθμίσεις που θα μεταμόρφωναν δραστηρικά την οικονομία της Κίνας και θα την καθιστούσαν, λίγες δεκαετίες αργότερα, τη δεύτερη μεγαλύτερη του πλανήτη.

Ο ατομικός πλούτος

Ο Ντενγκ είχε πει ότι η φτώχεια δεν είναι σοσιαλισμός, εννοώντας ότι δεν είναι τόσο μεγάλο πρόβλημα να πλουτίσουν ορισμένα άτομα εάν στην πορεία βελτιωθεί το βιοτικό επίπεδο των μαζών.

Ετσι το ΚΚΚ άρχισε να βλέπει τη δημιουργία ατομικού πλούτου ως αναγκαίο κακό, υιοθέτησε και συνέχισε τις μεταρρυθμίσεις του Ντενγκ και πέτυχε έκτοτε να βγάλει 700 εκατομμύρια Κινέζους από το καθεστώς φτώχειας.

Μπορεί το ΚΚΚ να διακηρύσσει ότι «το υψηλότερο ιδεώδες και ο απώτερος στόχος είναι η πραγμάτωση του κομμουνισμού», ωστόσο δεν προσδιορίζει μέχρι πότε θα πρέπει να έχει επιτευχθεί ο στόχος. Επίσης το Πεκίνο θεωρεί ότι τα μέσα παραγωγής θα πρέπει να ανήκουν σε όλους συλλογικά, ότι όλοι οι πολίτες θα πρέπει να εργάζονται για το κοινό καλό, όλοι θα πρέπει να είναι ίσοι και ο πλούτος να διανέμεται ανάλογα με τις ανάγκες καθενός. Ευτυχώς για την κινεζική ηγεσία το ΚΚΚ έχει καθορίσει τα στάδια από τα οποία πρέπει να περάσει η χώρα μέχρι να φτάσει στον κομμουνισμό. Πρώτα θα πρέπει το ΚΚΚ να κατακτήσει το επίπεδο του σοσιαλισμού, το οποίο θα γίνει μέχρι το 2035, όπως έχει ορίσει ο Κινέζος πρόεδρος Σι Τζινπίνγκ. Σε ομιλία που εκφώνησε πέρυσι ο Σι είπε πως ο σοσιαλιστικός εκσυγχρονισμός της κινεζικής οικονομίας θα έχει επιτευχθεί όταν γίνει η Κίνα παγκοσμίως ηγετίδα δύναμη στην καινοτομία, όταν θα επικρατεί το κράτος δικαίου και όταν θα έχει εξαλειφθεί περισσότερο η κινεζική κουλτούρα.

Οι Κινέζοι θα ζουν άνετη ζωή, όλοι θα έχουν πρόσβαση σε θεμελιώδεις δημόσιες υπηρεσίες και θα έχει μειωθεί σημαντικά η εισοδηματική δια-

Ο πλουσιότερος Κινέζος είναι ο Τζακ Μα, πρόεδρος του ιντερνετικού γίγαντα Alibaba, ο οποίος είναι μέλος του Κινεζικού Κομμουνιστικού Κόμματος. Το Κόμμα υποστηρίζει τις ιδιωτικές επιχειρήσεις και το επιχειρηματικό πνεύμα ως παράγοντες που προάγουν την οικονομική ανάπτυξη και τη δημιουργία απασχόλησης.

Οι μεταρρυθμίσεις έβγαλαν 700 εκατομμύρια Κινέζους από το καθεστώς φτώχειας.

φορά μεταξύ των πολιτών, ιδιαίτερα μεταξύ των αστικών και των αγροτικών περιοχών. Το περιβάλλον θα πρέπει να έχει επίσης βελτιωθεί σημαντικά.

Το ερώτημα είναι συνεπώς αν υποστηρίζει το Κινεζικό Κομμουνιστικό Κόμμα τη δημιουργία προσωπικού πλούτου. Η απάντηση είναι ασαφής. Το Κόμμα υποστηρίζει τις ιδιωτικές επιχειρήσεις και το επιχει-

ρηματικό πνεύμα ως παράγοντες που προάγουν την οικονομική ανάπτυξη και τη δημιουργία απασχόλησης. Στο θέμα της δημιουργίας προσωπικού πλούτου το στάση του ΚΚΚ είναι ακόμη πιο αμφίσημη. Το πρόβλημα είναι πως αυξάνεται η οικονομική ανισότητα, εξέλιξη που δεν συνάδει ιδιαίτερα με τον κομμουνισμό, ενώ ο Σι έχει τονίσει πως το Κόμμα θα πρέπει να περιορίσει την ανισότητα στον πλούτο.

Η φορολόγηση

Ένας τρόπος για να συμβεί αυτό είναι ο παραδοσιακός, δηλαδή μέσω της ανακατανομής πλούτου με τη βοήθεια της φορολόγησης. Το Πεκίνο μελώνει τη φορολογία των φτωχών και επιβάλλει δασμούς στην περιου-

σία αυξάνοντας τη φορολόγηση των πλουσίων. Τα τελευταία χρόνια, στο πλαίσιο εκστρατείας κατά της διαφθοράς, ο Σι έχει εντείνει τον έλεγχο των πλουσίων και εξετάζει προσεκτικότερα με ποιον τρόπο απέκτησαν την περιουσία τους. Ορισμένοι Κινέζοι μεγιστάνες αναγκάστηκαν να παραδώσουν τον έλεγχο των επιχειρήσεών τους στην κυβέρνηση και να πουλήσουν περιουσιακά στοιχεία που είχαν αγοράσει στο εξωτερικό την τελευταία δεκαετία. Ωστόσο, αρκετοί από τους πλουσιότερους Κινέζους είναι μέλη του Κογκρέσου του Λαού, γεγονός που τους δίνει την ευκαιρία να επηρεάζουν τη χάραξη πολιτικής, αλλά και κυβερνητικών αξιωματούχους.

BLOOMBERG

Φθνή αποθήκευση και χρήση ενέργειας από ΑΠΕ

Μηχανικοί του Τεχνολογικού Ινστιτούτου της Μασαχουσέτης (MIT) ανακάλυψαν μια νέα μέθοδο για την αποθήκευση και χρήση ανά πάσα στιγμή ενέργειας που προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές. Υποστηρίζουν πως η μέθοδός τους είναι κατά 50% φθνότερη από την πλέον οικονομική λύση που διαθέτουμε σήμερα, τα υδροηλεκτρικά εργοστάσια, και πολλές φορές πιο φθνή από τη λύση της αποθήκευσης ενέργειας σε μπαταρίες ιόντων λιθίου. Αν ευδοκμήσει η νέα μέθοδος, οι μηχανικοί του MIT θα έχουν λύσει ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα της ενέργειας, δηλαδή πώς μπορεί να αποθηκευθεί αποδοτικά, βήμα που είναι πιθανό να οδηγήσει στην ενίσχυση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και στην αποτελεσματικότερη καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής.

Οι μηχανικοί του MIT σχεδίασαν το νέο σύστημα για την ηλεκτροδότηση μιας πόλης με πληθυσμό μέχρι 100.000 κατοίκους, όχι μόνο όταν είναι ημέρα και υπάρχει ηλιοφάνεια ή όταν φυσεί ο άνεμος, αλλά ανά πάσα στιγμή. Το νέο σύστημα που έχουν αναπτύξει οι ερευνητές του MIT περιλαμβάνει αρχικά τη μετατροπή της ηλεκτρικής ενέργειας από τις ΑΠΕ σε θερμότητα και στη συνέχεια τη μετατροπή της θερμότητας σε ηλεκτρική ενέργεια και τη διοκτευσή της εκ νέου στο ηλεκτρικό δίκτυο. Το νέο σύστημα βασίζεται σε ειδικές δεξαμενές διαμέτρου 10 μέτρων κατασκευασμένες από γραφίτη που περιέχουν πυρίτιο, το πλέον διαδεδομένο στη Γη μέταλλο. Η ηλεκτρική ενέργεια μετατρέπεται σε θερμότητα και αποθηκεύεται με τη μορφή λιωμένου πυρίτιου (σε θερμοκρασίες μεταξύ 1.926 και των 2.370 βαθμών Κελσίου) που ακτινοβολεί. Στη συνέχεια, όταν υπάρχει ζήτηση η ακτινοβολία που παράγεται από το λιωμένο πυρίτιο μετατρέπεται, μέσω ειδικών φωτοβολταϊκών πάνελ, σε ηλεκτρική ενέργεια η οποία διοκτεύεται στο ηλεκτρικό σύστημα. «Ακόμη και αν θέλαμε σήμερα να λειτουργήσει το ηλεκτρικό δίκτυο με ενέργεια από ΑΠΕ, δεν θα μπορούσαμε να το κάνουμε. Δεν μπορούμε να προμηθεύσουμε (το

ηλεκτρικό σύστημα με) ενέργεια από ΑΠΕ όταν υπάρχει αίτημα και θα έπρεπε να χρησιμοποιήσουμε τουρμπίνες που λειτουργούν με ορυκτά καύσιμα», λέει σε ανακοίνωση Τύπου του MIT ο Αζεγκάν Χένρι, αναπληρωτής καθηγητής Μηχανολογίας στο MIT. «Αναπτύσσουμε μια νέα τεχνολογία που αν αποδειχθεί επιτυχημένη θα λύσει το πιο σημαντικό και κρίσιμο πρόβλημα στην ενέργεια και στην κλιματική αλλαγή, δηλαδή το πρόβλημα της αποθήκευσης», εξηγεί. Οι ερευνητές του MIT υπολογίζουν ότι ένα τέτοιο σύστημα θα είναι πολύ πιο οικονομικό από την αποθήκευση της

Οι μηχανικοί του MIT σχεδίασαν το νέο σύστημα για την ηλεκτροδότηση μιας πόλης με πληθυσμό μέχρι 100.000 κατοίκους.

πλεονάζουσας ενέργειας σε μπαταρίες ιόντων λιθίου, λύση που έχει προταθεί ως βιώσιμη αλλά με σημαντικό κόστος για την αποθήκευση ανανεώσιμων ενέργειας. Υπολογίζουν επίσης ότι είναι κατά 50% φθνότερο από το κόστος των υδροηλεκτρικών εργοστασίων. Επιπλέον, σε σύγκριση με τα τελευταία, το νέο σύστημα μπορεί να εγκατασταθεί σε οποιοδήποτε μέρος της Γης. «Ένα από τα καλύτερα ονόματα που έχουν αρχίσει να δίνουν ορισμένοι στο σχέδιό μας είναι "ήλιος σε κουτί"». Ουσιαστικά είναι μια εξαιρετικά έντονη πηγή φωτός που περιέχεται σε ένα κουτί που παγιδεύει τη θερμότητα», λέει ο Χένρι. Η δεξαμενή προβλέπεται πως θα είναι τόσο καλά μονωμένη που αν και περιέχει λιωμένο πυρίτιο σε θερμοκρασία άνω των 2.000 βαθμών Κελσίου, εξωτερικά θα έχει τη θερμοκρασία δωματίου, προσθέτει ο καθηγητής του MIT. Η ερευνητική ομάδα έχει ήδη κατασκευάσει μια δεξαμενή σε μικρογραφία και έχει αποδείξει ότι μπορεί να τη μονώσει και ότι το λιωμένο πυρίτιο δεν διαβρώνει τη δεξαμενή από γραφίτη.

Το νέο σύστημα που έχουν αναπτύξει οι ερευνητές του MIT περιλαμβάνει αρχικά τη μετατροπή της ηλεκτρικής ενέργειας από τις ΑΠΕ σε θερμότητα και στη συνέχεια τη μετατροπή της θερμότητας σε ηλεκτρική ενέργεια και τη διοκτευσή της εκ νέου στο ηλεκτρικό δίκτυο.

Το Σίτι θα παραμείνει διεθνές χρηματοοικονομικό κέντρο

Η Ελληνίδα Ναυσικά Δέλφα είναι υπεύθυνη για την προετοιμασία του Σίτι του Λονδίνου για τη μετά Brexit εποχή

Συνέντευξη στη ΖΩΡΖΕΤ ΖΟΛΑΤΑ

Η Ναυσικά Δέλφα, μια Ελληνίδα που μεγάλωσε και ζει στην Αγγλία, έχει αναλάβει μια αποστολή με πολύπλευρες προκλήσεις. Νομικός με πλούσια σταδιοδρομία στον χώρο της δικηγορίας, είναι σήμερα υπεύθυνη για την ήπια προσαρμογή του Σίτι του Λονδίνου στη μετά Brexit εποχή. Στόχος της είναι να συντονίσει μια «ορχήστρα 58.000 τραπεζών, χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, ασφαλιστικών και συμβουλευτικών εταιρειών», προετοιμάζοντας το κατάλληλο νομικό πλαίσιο για παν ενδεχόμενο. Λιγότερο από πέντε μήνες πριν από την καταληκτική ημερομηνία για το Brexit, στις 29 Μαρτίου 2019, είναι όλα πιθανά. Υπάρχει ακόμη κίνδυνος να αποχωρήσει η Βρετανία από την Ε.Ε χωρίς να υπάρξει εναλλακτική συμφωνία με τις Βρυξέλλες.

Επιδιώκουμε συνεργασία

Η Αρχή Χρηματοπιστωτικής Δεοντολογίας (Financial Conduct Authority/FCA) δημιούργησε ειδική θέση για το Brexit, παραδίδοντας τη στην κ. Δέλφα. Όπως επιβεβαιώνει η ίδια στην «Κ», «λαμβάνουμε μέτρα για όλα τα σενάρια, ακόμη και ένα σκληρό Brexit». Εάν περάσει η συμφωνία για το Brexit, τότε θα συνεχίσει να ισχύει το ευρωπαϊκό δίκαιο, δηλαδή οι βρετανικές και οι ξένες εταιρείες θα μπορούν να συνεχίσουν να χρησιμοποιούν το ευρωπαϊκό τους διαβατήριο στην ενιαία αγορά κατά τη μεταβατική πε-

Ορισμένες εταιρείες του Σίτι έχουν εκπονήσει δικά τους σχέδια εκτάκτου ανάγκης στην περίπτωση ενός σκληρού Brexit, για να συνεχίσουν να παρέχουν υπηρεσίες εντός Ε.Ε.

Λαμβάνουμε μέτρα για όλα τα σενάρια, ακόμη και για ένα σκληρό Brexit.

ρίοδο. Mas εξηγεί πως μετά το Brexit «επιδιώκουμε στενή συνεργασία με την Ε.Ε. για να δημιουργηθεί ένα νομικό πλαίσιο που θα είναι ισοδύναμο με τα υπόλοιπα 27 κράτη-μέλη». «Μέχρι, όμως, να υπάρξει συμφωνία για την αποχώρηση της Βρετανίας από την Ε.Ε. λαμβάνουμε προληπτικά μέτρα», προσθέτει η ίδια. Στην περίπτωση ενός σκληρού Brexit θα τεθεί άμεσα σε εφαρμογή το καθεστώς προσωρινών αδειών (temporary permissions regime). «Αρκετές εταιρείες, συμπεριλαμβανομένων και ελληνικών, έχουν ήδη καταχωριστεί στο σύστημα αυτό για παν ενδεχόμενο», τονίζει η κ. Δέλφα. Έτσι, εταιρείες από την Ε.Ε. θα μπορούν να δραστηριοποιούνται στη Βρετανία χωρίς να χρειάζεται να περάσουν από

Αποστολή της Ναυσικάς Δέλφα είναι να συντονίσει μια «ορχήστρα 58.000 τραπεζών, χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, ασφαλιστικών και συμβουλευτικών εταιρειών», προετοιμάζοντας το κατάλληλο νομικό πλαίσιο για κάθε ενδεχόμενο.

δαιδαλώδεις νομικές διαδικασίες μετά το Brexit, αλλά να έχουν ήπια μετάβαση από τα ευρωπαϊκά δεδομένα. Αυτό γίνεται, ουσιαστικά, εφικτό «διότι έχουμε

φροντίσει να ενσωματώσουμε το βρετανικό κανονιστικό πλαίσιο στη ευρωπαϊκή νομοθεσία για να είναι ισοδύναμο».

Τα δεδομένα αλλάζουν για τις εταιρείες του Σίτι του Λονδίνου που απευθύνονται σε πελάτες της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς. «Δεν υπάρχει κάποιο αντίστοιχο σύστημα στην Ευρώπη αλλά μια σειρά διαφορετικών προσεγγίσεων». Ορισμένες εταιρείες του Σίτι έχουν εκπονήσει δικά τους σχέδια εκτάκτου ανάγκης στην περίπτωση ενός σκληρού Brexit για να συνεχίσουν να παρέχουν υπηρεσίες σε πελάτες εντός Ε.Ε. «Είναι ενθαρρυντικό που η Ε.Ε. λαμβάνει μέτρα για την επίλυση κάποιων ζητημάτων, όπως είναι η κάλυψη ασφαλιστικών απαιτήσεων από βρετανικές εταιρείες προς την Ε.Ε. ή την εκκαθάριση συναλλαγών στις αγορές παραγώγων», δηλώνει η κ. Δέλφα.

Τα μεγέθη

Τη ρωτά εάν πιστεύει πως το Σίτι του Λονδίνου θα συνεχίσει να κατέχει την πρωταθροία στον βρετανικό χρηματοοικονομικό κλάδο. «Σαφέστατα, το Brexit θα φέρει κάποιες αλλαγές στις συναλλαγές με τα υπόλοιπα 27 κράτη-μέλη της Ε.Ε., αλλά το Λονδίνο θα παραμείνει παγκόσμιο χρηματοοικονομικό κέντρο».

Οι αγορές κεφαλαίου της Βρετανίας θα παραμείνουν ανοικτές σε όλον τον κόσμο, προσφέροντας πηγές χρηματοδότησης σε εταιρείες εντός και εκτός Ευρώπης». Τα μεγέθη μιλούν από μόνα τους. Όπως σχολιάζει η ίδια, 200 ευρωπαϊκές εταιρείες, συνολικής κεφαλαιοποίησης 500 δισ. στερλινών από

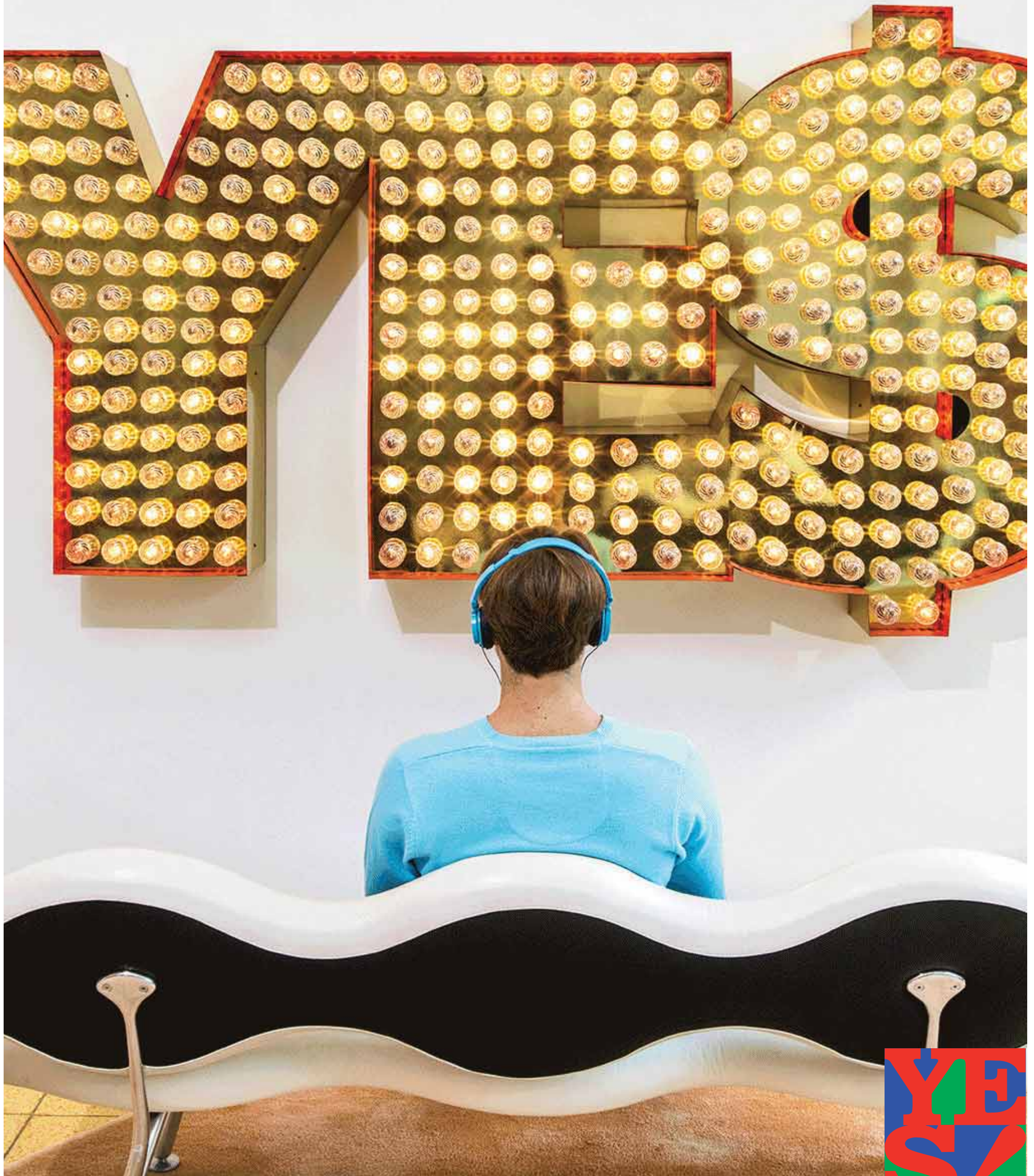
διάφορους κλάδους, είναι εισηγμένες στο Λονδίνο. Βέβαια, προσθέτει, ο ανταγωνισμός του Σίτι με άλλα χρηματοοικονομικά κέντρα δεν είναι ένα παιχνίδι με έναν μόνον κερδισμένο. «Όλοι μπορεί να επωφεληθούν όσο οι αγορές κεφαλαίου παραμένουν ανοικτές και λειτουργούν με διαφάνεια». Η FCA θα παρουσιάσει τη δική της έκθεση για το Brexit στην αρμόδια επιτροπή του Κοινοβουλίου εντός περιόδου μιας εβδομάδας, στο πλαίσιο του συμβουλευτικού ρόλου που της έχει αναθέσει η κυβέρνηση σε τεχνικά ζητήματα.

Δέκα χρόνια μετά τη χρηματοπιστωτική κρίση εξακολούθησαν να ξεσπούν σκάνδαλα που επισκίαζον την αξιοπιστία των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων.

Η κ. Δέλφα τονίζει πως η FCA έχει κάνει αρκετά βήματα μετά τη κρίση του '08 για την προστασία των καταναλωτών και την ακεραιότητα του χρηματοοικονομικού κλάδου στη Βρετανία. Είναι μια υποχρεωτική π.χ. να γίνεται ξεκάθαρη περιγραφή των καθηκόντων που έχουν υψηλόβαθμα στελέχη στις τραπεζές για να μην υπάρχουν περιθώρια αποφυγής ευθυνών. Αλλά οι προσπάθειες πάντα θα συνεχίζονται για την εξασφάλιση της διαφάνειας του κλάδου. «Αποστολή της FCA είναι να προστατεύει συνεχώς την ακεραιότητα του χρηματοοικονομικού συστήματος της Βρετανίας και τον υγιή ανταγωνισμό προς το συμφέρον των καταναλωτών».

SHOPPING ALL AROUND

Ultimate shopping getaway in Kifissia

#SemiramisHotel
#TwentyoneHotel
#KefalariSuites

yeshotels.gr

Η εμφάνιση περισσότερων ηλεκτρικών θα συμβάλει στη διεύρυνση του δικτύου φόρτισης και μακροπρόθεσμα θα οδηγήσει στη μείωση του κατασκευαστικού κόστους και της τελικής τιμής προς τον καταναλωτή.

Όλο και πιο κοντά τα ηλεκτρικά αυτοκίνητα

Η εποχή της ηλεκτροκίνησης σε μαζικό επίπεδο πλησιάζει - Περισσότερα μοντέλα εκπομπής μηδενικών ρύπων και σε plug-in υβριδικά

Του ΝΙΚΟΥ ΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΥ

Από του χρόνου, και ειδικότερα από την επόμενη δεκαετία, η αυτοκινητοβιομηχανία θα περάσει για τα καλά σε μια νέα εποχή. Σε αυτήν όπου τα ηλεκτρούβριδικά θα ξεκινήσουν να διεισδύουν όλο και περισσότερο όχι μόνο στη συνείδηση, αλλά και στις επιλογές του καταναλωτή. Ταυτόχρονα, το δίκτυο με νέα σημεία ταχυφόρτισης θα αρχίσει να διευρύνεται, ξεκινώντας από τις χώρες του ευρωπαϊκού Βορρά και προς τα κάτω. Τα συμβατικά τεχνολογίας αυτοκίνητα (με υγρά καύσιμα) θα αποκτούν διάφορων τύπων υβριδικές τεχνολογίες. Κάποιες πιο ελαφριάς διάταξης (mild hybrid) με στόχο τη μείωση της κατανάλωσης και των εκπομπών ρύπων, άλλες πιο «βαριά» heavy-duty τεχνολογία, όπως είναι τα plug-in υβριδικά που εφοδιάζονται με μια μεγαλύτερη μπαταρία, που φορτίζει και στην πράξη για να προσφέρει, π.χ., 40-60 χιλιόμετρα καθαράς ηλεκτροκίνησης. Παράλληλα θα δούμε τους κατασκευαστές να λαν-

Οι θερμικοί κινητήρες θα παραμείνουν το κυρίαρχο είδος, αλλά με τα χρόνια θα υβριδοποιούνται για μεγαλύτερη οικονομία καυσίμου. Πέρα από τα ηλεκτρικά με μπαταρίες, μεγάλη προοπτική έχουν και τα οχήματα με κυψέλες καυσίμου.

Τα επόμενα χρόνια, θα δούμε σχεδόν όλους τους κατασκευαστές να έχουν στην γκάμα τους τουλάχιστον ένα ηλεκτρικό αυτοκίνητο και πολλές υβριδικές εκδόσεις.

σάρουν νέα ηλεκτρικά αυτοκίνητα, στην αρχή μεγάλα και ακριβά και σε βάθος πενταετίας μικρότερα και πιο προσιτά οικονομικά.

Η Mercedes έχει ήδη ανακοινώσει πως η Smart θα διαθέτει πλέον μόνο ηλεκτρικές εκδόσεις για τα μοντέλα της, με την γκάμα να αποκτά μεγαλύτερη σημασία (μια και μιλάμε για αυτοκίνητα πόλης). Τον Σεπτέμβριο η γερμανική εταιρεία παρουσίασε την EQC, ένα μεγάλο ηλεκτρικό SUV με αυτονομία στα 450 χλμ. και ισχύ 408 ίππους. Η EQC είναι η πρώτη ηλεκτρική Mercedes ευρείας παραγωγής και η πρώτη από μια σειρά αυτοκινήτων που θα αποτελείται από τις EQA, EQB, EQS κ.ά.

Στα μεγάλα ηλεκτρικά SUV, με τιμή γύρω στις 65.000-75.000 ευρώ, ανήκει η Jaguar i-Pace και το Audi E-Tron με συνδυασμένη ισχύ δύο ηλεκτροκινητήρων στους 360 ίππους (408 σε boost mode) και αυτονομία στα 400 χλμ. Στην κορφή των μεγάλων EV (Electric Vehicles) θα μπουν σύντομα και η BMW και η Volvo. Η σουηδική εταιρεία

έχει ήδη ανακοινώσει ότι θα έχει υβριδοποιήσει στα επόμενα χρόνια όλη την γκάμα της και πιθανότατα θα δούμε ηλεκτρικές εκδόσεις του επερχόμενου V40 και του νέου XC40.

Πολύ σημαντική θα είναι η έλευση EV στις μικρότερες κατηγορίες. Ήδη υπάρχουν πληροφορίες για την παραγωγή ενός ηλεκτρικού Opel eCorsa νέας γενιάς το 2020. Κάπου εκεί, και στα ίδια μηχανικά μέρη, θα βασιστούν και οι ηλεκτρικές εκδόσεις των νέων Peugeot 208 και αργότερα του Citroen C3. Πολύ ενδιαφέρουσα είναι η plug-in διάταξη που παρουσίασαν οι Γάλλοι στο Σαλόνι του Παρισιού, όπου ένας turbo 1.600άρης βενζινοκινητήρας συνδυάζεται με ηλεκτρικό μοτέρ, προσφέροντας από 180 έως 300 ίππους και ηλεκτροκίνηση για 50 χλμ. Αυτή η διάταξη θα περάσει σε διάφορα μοντέλα, όπως είναι τα Peugeot 3008 GT Hybrid4, 508, DS 3 E-Tense, Citroen C5 Aircross κ.ά.

Γενικότερα, θα δούμε πολλές εταιρείες να εμπλουτίζουν σταδιακά τα περισσότερα μοντέλα τους με υβριδικά

Πέρα από τα υβριδικά plug-in από τις αρχές της επόμενης δεκαετίας θα ξεκινήσει μια πιο μαζική διάθεση αμιγώς ηλεκτρικών αυτοκινήτων (δηλ. μόνο με μπαταρίες), με τους κατασκευαστές να προβλέπουν μία έξαρση από το 2025.

τεχνολογία, όπως η Renault, που θα λανσάρει νέες γενιές hybrids από το 2020 στις γκάμες των Megane, Clio και Captur (μέσα στο 2019 θα παρουσιαστούν οι νέες γενιές των δύο τελευταίων). Το Renault Zoe είναι αυτή τη στιγμή το EV με τις περισσότερες πωλήσεις στην Ευρώπη και στην επόμενη 5ετία οι Γάλλοι θα παρουσιάσουν πέντε ακόμη ηλεκτρικά (το 2020 το νέο Zoe θα έχει αυτονομία 400 χλμ.). Από κοντά και η Mitsubishi, που από τις αρχές της επόμενης δεκαετίας θα πάρει τα πάνω της με νέα ηλεκτρούβριδικά μοντέλα και την ώθηση από τις Renault-Nissan (μια και η ιαπωνική εταιρεία ανήκει πλέον στον γαλλο-ιαπωνικό όμιλο, που το 2017 ήταν ο μεγαλύτερος στον κόσμο από πλευράς πωλήσεων).

Ο όμιλος Volkswagen είναι ένας από τους πιο ένθερμους υποστηρικτές της ηλεκτροκίνησης, αφού μέχρι το 2020 έχει στόχο να πουλά 100.000 ηλεκτρικά και μέχρι το 2025 το κόστος να έχει μειωθεί κατά 35%. Για την επόμενη πενταετία ο γερμανικός όμιλος ετοιμάζει

μία επίθεση από EV τόσο με τα σήματα της Volkswagen, όσο και με των Audi, Seat και Skoda (οι πρώτες EV εκδόσεις για τις δύο τελευταίες μάρκες θα έρθουν μέσα από ένα μοντέλο σε μέγεθος Leon και το Citigo, αντίστοιχα). Ειδικά για την πρώτη η ηλεκτροκίνηση θα εγκαινιαστεί μέσα από τη σειρά μοντέλων I.D. με πέντε προτάσεις. Μέχρι το 2025 οι ιθύνοντες έχουν στόχο την παραγωγή ηλεκτρικών αυτοκινήτων που θα έχουν το μέγεθος ενός Golf, θα μπορούν να διανύσουν με μία φόρτιση πάνω από 550 χλμ. και θα κοστίζουν όσο περίπου ένα καλοεξοπλισμένο diesel. Η Ford σχεδιάζει να λανσάρει 16 πλήρως ηλεκτρικά αυτοκίνητα και η Jeer άλλα 4 έως 2022. Η Hyundai έχει ήδη ανακοινώσει το πρώτο της ηλεκτρικό, το Kona Electric, με αυτονομία πάνω από 300 χλμ., ενώ η Kia πλασιάζει τις υβριδικές εκδόσεις του Niro με το Niro EV και μπαταρία έως 64 kWh.

Φυσικά, σε όλα τα παραπάνω μελλοντικά πλάνα των κατασκευαστών δεν θα πρέπει να ξεχνάμε τις πιο κοινωνικές επιλογές που προσφέρονται ήδη στην ελληνική αγορά, όπως είναι

Οι κατασκευαστές θα λανσάρουν νέα ηλεκτρικά αυτοκίνητα, στην αρχή μεγάλα και ακριβά και σε βάθος πενταετίας μικρότερα και πιο προσιτά οικονομικά.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ «Κ»

Η δική σου αξιόπιστη τράπεζα
Αξιοπιστία | Υπευθυνότητα | Επαγγελματισμός

www.rcbcy.com | 800 00 722

RCB Bank Ltd. Ιθαγενική Εταιρεία. Αριθμός εγγραφής 72376. Εγγραφομηνύμα Έδρα: Αραθούσας 2, 3105 Λαρκέος, Κύπρος.

Ιταλικό μοντέλο «δύο σε ένα» για τις τράπεζες

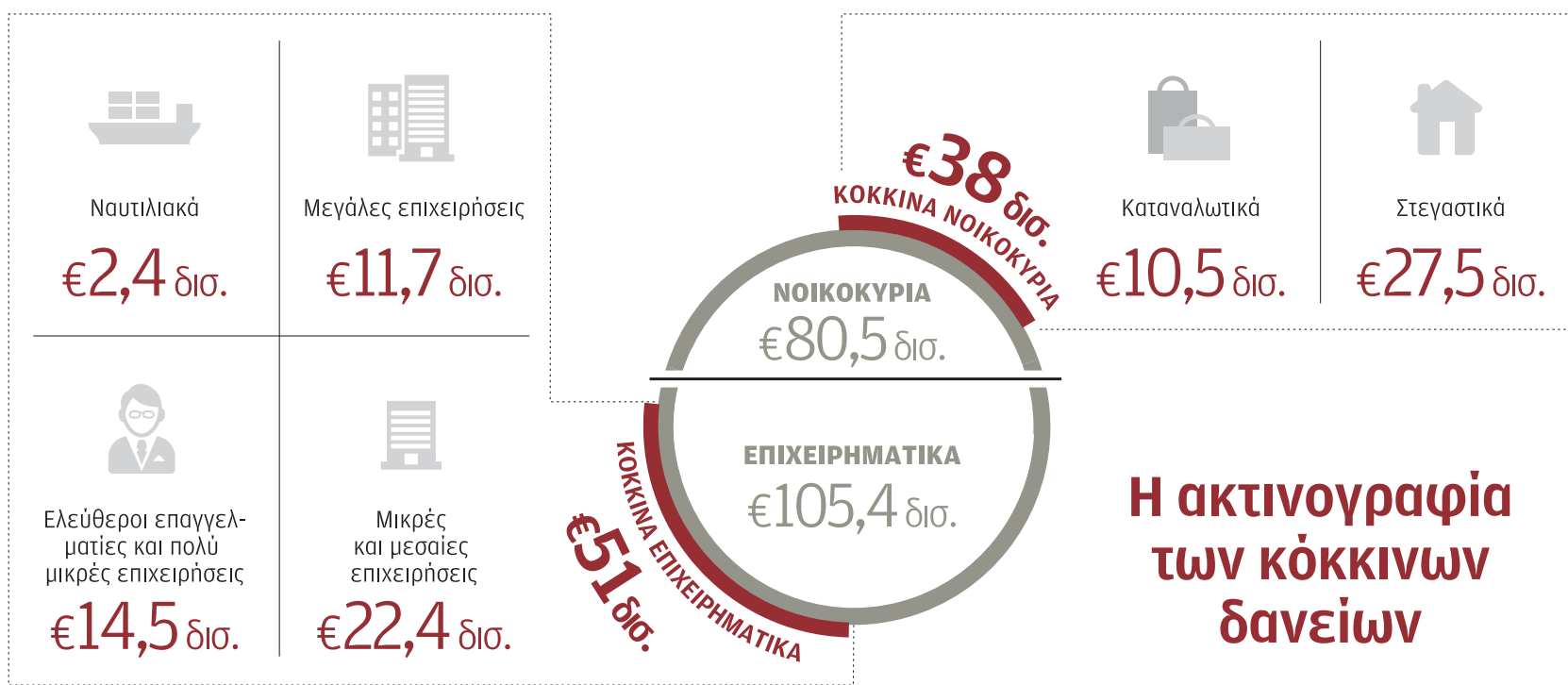
Στόχος, η ταυτόχρονη πώληση κόκκινων δανείων και η μείωση λειτουργικού κόστους με μεταφορά προσωπικού

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Ξενάρια για απαλλαγή από τα κόκκινα δάνεια με παράλληλη μείωση του προσωπικού τους εξετάζουν οι τράπεζες, σε μια προσπάθεια να ανταποκριθούν στη δέσμευση για ταχεία εξυγίανση των ισολογισμών τους και περιστολή του κόστους. Ο διπλός στόχος αποσκοπεί στο να βγάλει τις τράπεζες από τον φαύλο κύκλο της δημιουργίας ζημιών, αίροντας και τις επιφυλάξεις των επενδυτών που έχουν γυρίσει την πλάτη τους στον τραπεζικό κλάδο, οδηγώντας σε απώλειες της τάξης του 50%, περίπου, την κεφαλαιοποίησή τους μέσα σε έξι μήνες.

Η λύση της πώλησης κόκκινων δανείων με παράλληλη μεταφορά του προσωπικού στη νέα εταιρεία που θα αναλάβει να διαχειριστεί το κόκκινο χαρτοφυλάκιο έχει εφαρμοστεί από την ιταλική τράπεζα Intesa, η οποία μεταβίβασε μη εξυπηρετούμενα δάνεια 11 δισ. ευρώ στη σουηδική Intrum. Τη διαχείριση αυτών των δανείων ανέλαβε μια νέα εταιρεία που δημιουργήθηκε από κοινού με την Intesa και την Intrum, στην οποία η ιταλική τράπεζα μετέφερε και προσωπικό 600 υπαλλήλων από τη μονάδα διαχείρισης κόκκινων δανείων που λειτουργούσε εντός της τράπεζας.

Οι ελληνικές τράπεζες εξετάζουν αυτή τη λύση στο πλαίσιο και των αναγκών για περιορισμό του λειτουργικού κόστους, που τον τελευταίο χρόνο βαίνει αυξανόμενο λόγω και των προγραμμάτων εθελουσίας εξόδου που υλοποιούν. Η ανάγκη για περιστολή των εξόδων είναι σε άμεση συνάρτηση με τη μειωμένα έσοδα από τραπεζικές εργασίες και δη από τις χορηγήσεις δανείων, που παραμένουν καθλωμένες λόγω της απουσίας ουσιαστικού επενδυτικού ενδιαφέροντος και την έλλειψη ζήτησης για δανεισμό από τα νοικοκυριά ή τις επιχειρήσεις, σημαντικό μέρος των οποίων βαρύνεται ήδη με υψηλές οφειλές προς τις τράπεζες, αλλά και με υψηλά φορολογικά βάρη. Η λύση Intesa εξετάζεται σε συνδυασμό με το λεγόμενο

ΠΗΓΗ: Τράπεζα της Ελλάδος

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η ακτινογραφία των κόκκινων δανείων

ιταλικό μοντέλο, δηλαδή την τιτλοποίηση κόκκινων δανείων με την εγγύηση του Δημοσίου. Η λύση αυτή έχει εγκριθεί από τη Διεύθυνση Ανταγωνισμού (DG Comp) της Ευρωπαϊκής Ένωσης και εφαρμόζεται από τις ιταλικές τράπεζες, οι οποίες έχουν προχωρήσει τον τελευταίο χρόνο σε μαζικές πωλήσεις δανείων ή τιτλοποιήσεις χαρτοφυλακίων. Η τιτλοποίηση με εγγύηση του Δημοσίου επιτρέπει στις ιταλικές τράπεζες να εκδώσουν ομόλογα διαφορετικής διαβάθμισης (senior, mezzanine και junior), ανάλογα με το ρίσκο κάθε χαρτοφυλακίου δανείων που ενσωματώνεται σε κάθε τίτλο και την πώλησή τους σε επενδυτές.

Η λύση της πώλησης κόκκινων δανείων με μεταφορά προσωπικού στη νέα εταιρεία που θα αναλάβει τη διαχείριση έχει εφαρμοστεί από την ιταλική Intesa.

και την πρόθεσή του να υποστηρίξει αυτή την πρόταση στην DG Comp άφησε να εννοηθεί σε δηλώσεις του στη Νέα Υόρκη στο πλαίσιο του συνεδρίου Capital Link ο υπουργός Οικονομικών Ευκλείδης Τσακαλώτος. Στην περίπτωση της χώρας μας, η υλοποίηση αυτής της λύσης έχει το πρόβλημα ότι, σε αντίθεση με την Ιταλία, η πιστοληπτική αξιολόγηση της Ελλάδας είναι πολύ χαμηλή

(junk - «σκουπίδι») και έτσι η εγγύηση του ελληνικού Δημοσίου έχει μικρότερη αξία. Πηγές από την πλευρά του ΤΧΣ εξηγούν ότι η κακή βαθμίδα στην οποία κατατάσσεται η χώρα μας δεν σημαίνει ότι το Δημόσιο δεν μπορεί να εγγυηθεί. Σημαίνει ότι αυτό θα ενσωματωθεί στην τιμή που θα λάβει το ομόλογο, καθιστώντας έτσι ακριβότερη την τιτλοποίηση για τις τράπεζες, αλλά όχι αναγκαστικά.

Σε κάθε περίπτωση, στην παρούσα φάση η τιτλοποίηση προκρίνεται ως προτιμότερη επιλογή αντί της απευθείας πώλησης δανείων, εξαιτίας του ότι οι τράπεζες μπαίνουν πλέον στον σκληρό πυρήνα του προβλήματος των κόκκινων δανείων, δηλαδή τα δάνεια με εξασφαλίσεις. Στην τιτλοποίηση η τράπεζα κρατάει συνήθως στα βιβλία της ένα μέρος του ρίσκου, συνήθως αυτό που

Δύο προτάσεις για 4 τράπεζες

Παρά το γεγονός ότι η κυβέρνηση φέρεται να προκρίνει τη λύση του ΤΧΣ, δηλαδή την τιτλοποίηση κόκκινων δανείων με την εγγύηση του ελληνικού Δημοσίου, ορισμένες τράπεζες θεωρούν ότι εξίσου εφικτική είναι και η πρόταση της ΤτΕ, δηλαδή η τιτλοποίηση με τη χρήση του αναβαλλόμενου φόρου. Η λύση αυτή προϋποθέτει ότι οι τράπεζες θα χρειαστεί να καταβάλουν στην αγορά για την έκδοση ομολόγων που θα ενισχύσουν τα κεφάλαιά τους, αλλά σύμφωνα με εκτιμήσεις, συγκεντρώνει και ισοχώρα πλεονεκτήματα. Εκτός του ότι ξεκαθαρίζει τους ισολογισμούς των τραπεζών από ένα μεγάλο τμήμα κόκκινων δανείων, βελτιώνει και την ποιότητα των ιδίων κεφαλαίων των τραπεζών που σήμερα αποτελούνται σε μεγάλο βαθμό από αναβαλλόμενο φόρο. Σύμφωνα με τους υπολογισμούς, οι κεφαλαιακές ανάγκες που θα απαιτηθούν ανενεργά στις 3 ποσοστιαίες μονάδες (περί τα 3-5 δισ. ευρώ για όλο το τραπεζικό σύστημα) και η επίπτωση διαφοροποιείται ανά τράπεζα. Ετσι στην περίπτωση της Alpha Bank, που διαθέτει τον υψηλότερο δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας, η λύση αυτή φαίνεται ότι ταιριάζει περισσότερο στα χαρακτηριστικά της, σε αντίθεση με την Εθνική και την Πειραιώς, που είναι πιο επιφυλακτικές σε αυτή την επιλογή. Από τις επαφές πάντως που έγιναν με τον ΣΣΜ, ο εποπτικός μηχανισμός φαίνεται ότι βλέπει θετικά την πρόταση αυτή, που δεν έχει ακόμη αποκλειστεί.

Το κόψε-ράψε στο ταξίδι των ρούχων

Από την Ασία στην Ελλάδα μέχρι τις πολυτελείς βιτρίνες των μητροπόλεων της μόδας

Της **ΘΕΟΔΩΡΑΣ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΥ**

Υφάσματα από την Ινδονησία και το Μπανγκλαντές, μάρκετινγκ ελληνικό, ραφή βουλγαρική και αλβανική. Η διαδρομή ενός ρούχου μέχρι να φτάσει (και) στα ράφια πολυτελών μπουτίκ σε Μιλάνο και Παρίσι «γράφει» πολλά χιλιόμετρα. Ξεκινάει από χώρες της Ασίας, συνεχίζει στα Βαλκάνια και καταλήγει στις βιτρίνες καταστημάτων σε μεγάλες ευρωπαϊκές πρωτεύουσες. Στην κατακερματισμένη διαδικασία παραγωγής ενδυμάτων για λογαριασμό μεγάλων

Βιοτεχνία ρούχων στη Θεσσαλονίκη. «Οι καθαρά εξαγωγικές εταιρείες που ράβουν για λογαριασμό ξένων brands είναι γύρω στις 100-120 και βρίσκονται στη Β. Ελλάδα», λέει ο γενικός διευθυντής του ΣΕΠΕΕ Θεόφιλος Ασλανίδης.

«**Τα τελευταία 15-20 χρόνια, το 80% της παραγωγής γίνεται για λογαριασμό ελληνικών εταιρειών σε Βουλγαρία, Αλβανία, Ρουμανία, Σκόπια, Σερβία και Τουρκία.**»

οίκων μόδας συμμετέχει και η Ελλάδα, υλοποιώντας κατά κύριο λόγο τη σχεδίαση πατρόν, τον διηλεκτισμό και τον ποιοτικό έλεγχο και σε μικρότερο ποσοστό τη ραφή, η οποία καθορίζει και το όνομα της χώρας που θα μπει στην ετικέτα «Made in...».

«Οι καθαρά εξαγωγικές εταιρείες ενδυμάτων που ράβουν για λογαριασμό ξένων brands είναι γύρω στις 100-120 και βρίσκονται στη Β. Ελλάδα, με την πλειονότητα αυτών στον νομό Θεσσαλονίκης», δηλώνει στην «Κ» ο γενικός διευθυντής του Συνδέσμου Επιχειρήσεων Πλεκτικής - Ετοίμου Ενδυμάτων Ελλάδος (ΣΕΠΕΕ) Θεόφιλος Ασλανίδης.

«Εδώ γίνεται ο σχεδιασμός και η πρώτη ύλη μπορεί να είναι εισαγωγής, έχω για παράδειγμα υφάσματα που έρχονται από την Ασία. Αφού συλλέξουμε τα υλικά και γίνονται οι ποιοτικοί έλεγχοι και οι κοπές των προϊόντων, τα στέλνουμε για ραφή σε δικές μας εταιρείες στη Βουλγαρία», εξηγεί ο κ. Νίκος Δάκος πρόεδρος του Δ.Σ. εξαγωγικών εταιρειών που συνεργάζεται με 40 πελάτες από το εξωτερικό.

Ασφαλές δεν πρόκειται για μια νέα πρακτική. Οι πρώτοι πελάτες είχαν κάνει την εμφάνισή τους τη δεκαετία του '70, με τη «χρυσή εποχή» της εξαγωγικής επιχείρησής να θεωρείται η δεκαετία '80 και του '90. Η εγγύτητα της Β. Ελλάδας με την κύρια αγορά, τη Γερμανία, που επέτρεπε τις γρήγορες παραδόσεις οδικώς, οι καλές πρώτες ύλες, όπως το βαμβάκι που εθεωρείτο εξαιρετικής ποιότητας, οι υποδομές, τα βαρελάκια και οι κλωστοϋφαντουργίες, αλλά και η παραγωγή προϊόντων σε ανταγωνιστικές τιμές, ήταν οι λόγοι που

μαγνήτισαν μεγάλα ονόματα της μόδας. Ωστόσο, η εικόνα σήμερα έχει αλλάξει. «Τις πρώτες δεκαετίες έρχονταν για το φθινόπωρο, σήμερα δεν έρχονται για το φθινόπωρο αλλά για την παραγωγή, αλλά για το ότι οι ελληνικές εταιρείες μπορούν να ανταποκριθούν ακόμη και στις πιο υψηλές προδιαγραφές. Επίσης, τα τελευταία 15-20 χρόνια, το 80% της παραγωγής δεν γίνεται στην Ελλάδα, αλλά για λογαριασμό των ελληνικών εταιρειών στη Βουλγαρία, στην Αλβανία, στη Σκόπια, στη Ρουμανία, στη Σερβία και στην Τουρκία», εξηγεί ο κ. Ασλανίδης.

Η μετακόμιση εταιρειών για φορολογικούς λόγους στη Βουλγαρία είναι μία από τις αιτίες για τη μείωση του τζίρου στο πέρασμα των χρόνων. «Τη δεκαετία '80-'90 υπήρχαν περίπου 500

εξαγωγικές εταιρείες που έκαναν τζίρο γύρω στο 1,5 δισ. ευρώ, το 2000 μειώθηκαν στις 250 και σήμερα είναι γύρω στις 100-120. Την τελευταία πενταετία έχει σταθεροποιηθεί εκεί ο αριθμός τους. Το 2017 ο τζίρος ήταν 350 εκατ.», εξηγεί ο κ. Ασλανίδης.

Οι λόγοι της φυγής

«Η εταιρεία στη Βουλγαρία έχει 10% φορολογία, υπάρχει λιγότερη γραφειοκρατία και μεγαλύτερη κατανόηση του επιχειρηματία σε σχέση με αυτό που αντιμετωπίζουμε εδώ. Υπάρχει απόλυτη συνέπεια στην επιστροφή ΦΠΑ, μια ξεκάθαρη νομοθεσία που δεν αλλάζει κάθε λίγο και λιγάκι για φορολογικά θέματα, ένας πολύ πιο κατανοητός φορολογικός κώδικας χωρίς πολλές παραγράφους και αστερίσκους. Μπορείς να αισθάνεσαι ότι

των εξαγωγών».

Στη γενικότερη εικόνα, πάντως, όπως υποστηρίζει ο κ. Νίκος Δάκος, προμετρώντας και οι διεθνείς εξελίξεις, όπως η πολιτική κατάσταση στην Τουρκία που αποτέλεσε έναν από τους μεγαλύτερους αντιστασιακούς της Ελλάδας. «Η Ελλάδα είναι κομμάτι διεθνούς συγκυρίας. Με τα προβλήματα που είχε η Τουρκία πολλοί πελάτες φεύγουν από εκεί γιατί αισθάνονται μια ανασφάλεια, βλέπουν την Ελλάδα ως χώρα παραγωγής και δίνουν τη δυνατότητα να προσφέρεις και εσύ μια τιμή αν μπορούσες να συνεργαστείς μαζί τους», καταλήγει.

Η διεθνής συγκυρία

«**Στην αρχή** λόγω της οικονομικής κρίσης που έπληξε την Ευρώπη με τη Lehman Brothers το 2008-2009 υπήρξε μια υποχώρηση των εξαγωγών και ακολούθησαν και δύο δύσκολες χρονιές από το 2010 έως το 2012, που ήταν η περιόδος που αμφιταλαντεύονταν πολύ οι πελάτες για το εάν θα πάρουν το προϊόν τους, αν η Ελλάδα θα επιβιώσει», επισημαίνει ο γενικός διευθυντής του ΣΕΠΕΕ Θεόφιλος Ασλανίδης. «Από το 2013 και μετά, με εξαίρεση το 2015 που είχαμε πιστωτικό πρόβλημα, λόγω των capital controls, καθώς για ένα τρίμηνο-τετράμηνο "πάγωσε" τελείως η αγορά, έχουμε αύξηση

Εντονο ενδιαφέρον συνταξιοδοτικών ταμείων και funds για το 30% του ΔΑΑ

Του **ΒΑΓΓΕΛΗ ΜΑΝΔΡΑΒΕΛΗ**

Μεγάλο ενδιαφέρον από συνταξιοδοτικά ταμεία και επενδυτικά κεφάλαια βλέπουν οι άνθρωποι της αγοράς για την πώληση του 30% του Διεθνούς Αερολιμένα Αθηνών (ΔΑΑ). Αντίθετα, δεν αναμένεται η προσέλκυση επενδυτών στρατηγικού ενδιαφέροντος, όπως είναι οι εταιρείες διαχείρισης ή/και μετόχοι άλλων αεροδρομίων (operators).

Επίσης, δεν αναμένεται να συμμετάσχει στον διαγωνισμό η γερμανική Fraport που συγκαταλέγεται στους operators. Παρόλο που η πώληση αφορά μειοψηφικό ποσοστό στον ΔΑΑ, η γερμανική Fraport εκτιμάται ότι δεν θα συμμετάσχει καθώς διαθέτει ήδη τον 30% της παρουσία στην ελληνική αγορά. Μπορεί δηλαδή να τηθεί θέμα ανταγωνισμού. Εξάλλου, σύμφωνα με στελέχη της αγοράς, τίθενται και περιορισμοί (ρήτρες) από τη συμφωνία παραχώρησης των 14 περιφερειακών αεροδρομίων που έχει υπογράψει η εταιρεία με το ελληνικό Δημόσιο.

Για τις επενδυτικές εταιρείες ωστόσο που διαχειρίζονται κεφάλαια συνταξιοδοτικών ταμείων και ζητούν διασφαλισμένη απόδοση σε βάθος 20ετίας ή και περισσότερο, η συμμετοχή στον διαγωνισμό θεωρείται πολύ πιθανή. Καθώς μάλιστα δεν παύουνται πολλά αντίστοιχα χαρακτηριστικά παρουσιαστικά στοιχεία διεθνώς, αναμένεται να υπάρξει σημαντικός αριθμός ενδιαφερομένων που επιζητούν μικρότερες αλλά πιο σταθερές αποδόσεις των επενδεδυμένων κεφαλαίων τους.

Υπό αυτά τα κριτήρια θα πρέπει να θεωρείται δεδομένη η συμμετοχή του καναδικού επενδυτικού κεφαλαίου PSP Investments που ήδη ελέγχει το 40% των μετοχών του ΔΑΑ. Το επενδυτικό κεφάλαιο αναμένεται να επιδιώξει την αύξηση της συμμετοχής τουλάχιστον στο όριο πλειοψηφικού ελέγχου της επιχείρησης. Ετσι, εκτιμάται ότι είτε μόνο του είτε σε συνεργασία με τρίτους, θα επιχειρήσει να αυξήσει τον έλεγχο στο όριο λίγο πάνω από το 50%. Δεδομένη επίσης θα πρέπει να θεωρείται και η βούληση του έτερου (ιδιωτή) μετόχου στον ΔΑΑ να αυξήσει τη συμμετοχή του. Πρόκειται για τον όμιλο Κοπελούζου, στελέχη του οποίου στο παρελθόν έχουν αφήσει να εννοηθεί ότι ο όμιλος ενδιαφέρεται για την απόκτηση επιπλέον μετοχών ΔΑΑ. Η υφιστάμενη συμμετοχή ανέρχεται στο 5% και οι μετοχές ανήκουν σε μέλη της οικογένειας του επιχειρηματία Δημήτρη Κοπελούζου.

Πληροφορίες αναφέρουν ότι ο τελευταίος ενδιαφέρεται (τουλάχιστον) να διπλασιαστεί η συμμετοχή στην ε-

Δεδομένη της ήδη ισχυρής παρουσίας της στην Ελλάδα η Fraport δεν θα διεκδικήσει το 30% του ΔΑΑ.

πιχείρηση. Το τμήμα πώλησης του 30% του ΔΑΑ δεν μπορεί να προεμφανιστεί. Με δεδομένο όμως ότι μια επιχείρηση αξίζει περίπου επτά φορές τα λειτουργικά της κέρδη (EBITDA), τότε η επιχειρηματική αξία της εταιρείας διαχείρισης του αερολιμένα των Σπιάτων εκτιμάται σε περίπου 2 δισ. ευρώ. Υπενθυμίζεται ότι πέρσι η εταιρεία είχε λειτουργικά κέρδη EBITDA ύψους 284 εκατ. ευρώ, τα οποία για φέτος εκτιμάται ότι θα ξεπεράσουν τα 300 εκατ. ευρώ. Και επειδή η συναλλαγή θα βασιστεί στα εκτιμώμενα κέρδη του 2019, είναι πιθανό η αποτίμηση του ΔΑΑ κατά την πώληση των μετοχών από το ΤΑΙΠΕΔ να είναι αρκετά υψηλότερη των 2 δισ. ευρώ. Το 30% των παλούμενων μετοχών αντιστοιχεί τουλάχιστον σε 600 εκατ. ευρώ. Βεβαίως, η επιχείρηση τώρα ετοιμάζεται να δανειστεί περίπου 650 εκατ. ευρώ προκειμένου να χρηματοδοτήσει την επέκτασή της άδειας εκμετάλλευσής του αερολιμένα. Το γεγονός αυτό θα μειώσει ισόποσα την επιχειρηματική της αξία. Πάντως, στο ΤΑΙΠΕΔ είναι ενθουσιώδεις με τις εξελίξεις στον ΔΑΑ, καθώς μόνον η συγκεκριμένη αποκρατικοποίηση αναμένεται να αποφέρει πάνω από 1,7 δισ. ευρώ. Και αν σε αυτά συνυπολογιστεί και το 1,2 δισ. ευρώ της Fraport, σημαίνει ότι τα αεροδρόμια της χώρας θα αποφέρουν περίπου το 50% των εσόδων του προγράμματος αποκρατικοποιήσεων. Η συναλλαγή, όπως ανέφεραν πρόσφατα στελέχη του ΤΑΙΠΕΔ, δεν θα επηρεαστεί από τις επικείμενες πολιτικές εξελίξεις. Ούτως ή άλλως, η Ν.Δ. έχει ταχθεί υπέρ των αποκρατικοποιήσεων, ενώ θεωρείται δύσκολο οποιαδήποτε κυβερνητική και αν προκύψει να παρεκκλίνη από τους στόχους του προγράμματος αποκρατικοποιήσεων.

Αγώνας επιβίωσης για χιλιάδες επαγγελματίες

ΕΛΣΤΑΤ: Κινδυνεύουν να βρεθούν χωρίς δουλειά και με άδειο ταμείο

Της ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ

Αντιμέτωπη με οικονομική δυσπραγία, ανασφάλεια και έλλειψη χρηματοδότησης βρίσκεται η συντριπτική πλειονότητα των 1,134 εκατ. αυτοαπασχολούμενων στη χώρα. Ειδικά έρευνα της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής που διεξήχθη παράλληλα με την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού κατά το β' τρίμηνο του 2017, σκιαγραφεί το προφίλ του Έλληνα αυτοαπασχολούμενου κατά τη διάρκεια της κρίσης και δείχνει ότι τα σημαντικότερα προβλήματα ή και εμπόδια που αντιμετώπισαν οι επαγγελματίες ήταν ο οικονομική ανασφάλεια και η έλλειψη χρηματοδότησης. Οι κυριότερες δυσκολίες των αυτοαπασχολούμενων αφορούν την οικονομική καχεξία, σε περιόδους που δεν έχουν δουλειά, τα προβλήματα στις πληρωμές και την αδυναμία να ορίσουν τις αμοιβές τους. Είναι χαρακτηριστικό ότι ένα ποσοστό της τάξης του 60% επιδίωξε να επιβιώσει για κάποια περίοδο εντός του 2017, με ελάχιστο εισόδημα. Το 42% έμεινε χωρίς εισόδημα κατά τη διάρκεια ασθένειας, ενώ το 36,5% των αυτοαπασχολούμενων δι-

ώσω πως έμεινε εντός του 2017 χωρίς δουλειά για σημαντικό διάστημα. Περισσότερα από 1 στα 3 άτομα έγιναν αυτοαπασχολούμενοι εθελοντικά, κυρίως γιατί αυτό συνθίζεται στην ειδικότητά τους (20,1%). Υπάρχουν βέβαια και αυτοί (περίπου 1 στους 5) που αναγκάστηκαν να γίνουν, γιατί δεν μπορούσαν να βρουν δουλειά ως μισθωτοί. Πρόκειται κατά κύριο λόγο για γυναίκες, άτομα νεότερης ηλικίας και αλλοδαπούς, που ασκούν ειδικότητες χαμηλής ειδίκευσης. Και είναι συνήθως αυτοί που δηλώνουν ότι θα προτιμούσαν να είναι μισθωτοί, ήτοι 1 στους 3 αυτοαπασχολούμενους που δεν απασχολεί άλλο προσωπικό. Άλλωστε, η έρευνα έδειξε πως οι αυτοαπασχολούμενοι με προσωπικό είναι οι περισσότερο ικανοποιημένοι εργαζόμενοι.

Αναλυτικά, από τα ευρήματα της έρευνας διαπιστώνεται ότι οι δυσκολίες (έλλειψη χρημάτων, ανεργία κλπ.) αναφέρονται ως οι πιο σημαντικές από περίπου 46% των ερωτώμενων. Γενικά, οι δυσκολίες εμφανίζονται λιγότερο έντονες στα άτομα που ασκούν μη χειρωνακτικά επαγγέλματα υψηλής ειδί-

Δυσκολίες που αντιμετώπισαν οι αυτοαπασχολούμενοι τους τελευταίους 12 μήνες

	ΑΝΑΦΕΡΘΗΚΕ %	ΠΙΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ %
Αδυναμία να επηρεάσουν (να αυξήσουν) τις αμοιβές	43,1	11,4
Δεν μπόρεσαν να βρουν χρηματοδότηση	23,9	4,4
Οι πελάτες πλήρωναν με καθυστέρηση ή καθόλου	45,1	14,5
Υπερβολικό γραφειοκρατικό βάρος	33,8	7,9
Καθόλου εισόδημα σε περίοδο ασθένειας	42,7	8,5
Υπήρξε περίοδος με ελάχιστο εισόδημα	60,0	22,8
Υπήρξε περίοδος χωρίς καθόλου δουλειά	36,5	14,5
Άλλη δυσκολία	30,1	7,1
Δεν ανέφεραν καμία δυσκολία	7,6	
Δεν απάντησαν	1,2	

ΠΗΓΗ: ΕΛΣΤΑΤ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

κειους και περισσότερο έντονες στους αλλοδαπούς. Η ύπαρξη περιόδου με ελάχιστο εισόδημα αναφέρεται περισσότερο στον πρωτογενή κλάδο, ενώ η ύπαρξη περιόδου χωρίς καθόλου δουλειά στον κλάδο των κατασκευών. Το δεύτερο είδος δυσκολίας αφορά την οικονομική εξάρτηση των αυτοαπασχολούμενων. Το 43,1% δηλώνει αδυναμία να καθορίσει (να επηρεάσει) την αμοιβή της εργασίας του, ενώ το 45,1% αναφέρει προβλήματα από τις πληρωμές των πελατών. Οι παραπάνω δυσκολίες θεωρούνται ως οι πιο σημαντικές από περίπου 26% των ερωτώμενων. Η πρώτη δυσκολία αφορά περισσότερο αυτοαπασχολούμενους ελληνικής υπηκοότητας και στον πρωτογενή τομέα, ενώ η δεύτερη αυτοαπασχολούμενους σε χρηματοοικονομικές και επιχειρηματικές

δραστηριότητες. Στις υπόλοιπες δυσκολίες συγκαταλέγεται η γραφειοκρατία που συναντάται σε υψηλότερο ποσοστό στις χρηματοοικονομικές και επιχειρηματικές δραστηριότητες. Το 14,6% των ερωτώμενων απαντά ότι είχε έναν κύριο πελάτη τους 12 τελευταίους μήνες, δηλαδή έναν πελάτη από τον οποίο προέρχεται τουλάχιστον το 75% του εισοδήματός του. Αυτό παρατηρείται συχνότερα στις γυναίκες και στα άτομα ελληνικής υπηκοότητας και πολύ περισσότερο στον πρωτογενή κλάδο και στα στοιχειώδη επαγγέλματα (καθαρίστρες και λοιποί ανεξιδίκευτοι εργάτες πλην γεωργίας). Στ... θετικά το επαγγελματός συγκαταλέγεται το γεγονός ότι οι αυτοαπασχολούμενοι παρουσιάζουν υψηλό βαθμό οικονομικής και οργανωσιακής ανεξαρτησίας.

Στο 18,3% υποχώρησε η ανεργία το τρίτο τρίμηνο του 2018

Με αργούς αλλά σταθερούς ρυθμούς αποκλιμακώνεται το ποσοστό ανεργίας στη χώρα, με τη μακροχρόνια ανεργία να παραμένει σε δραματικά υψηλά επίπεδα, καθώς 7 στους 10 ανέργους παραμένουν εκτός αγοράς εργασίας για πάνω από 12 μήνες. Αναλυτικά, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για το γ' τρίμηνο του 2018 το ποσοστό ανεργίας διαμορφώθηκε στο 18,3% έναντι 19% του προηγούμενου τριμήνου. Αναλυτικά, ο αριθμός των απασχολούμενων ανήλθε σε 3.894.184 άτομα και των ανέργων σε 871.756 άτομα. Η απασχόληση αυξήθηκε κατά 0,9%, σε σχέση με το προηγούμενο, β' τρίμηνο του έτους και κατά 1,8%, σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2017. Ο αριθμός των ανέργων μειώθηκε κατά 3,8%, σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο και κατά 10,1%, σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους.

Το ποσοστό των ανέργων που δεν έχουν εργαστεί στο παρελθόν (νέοι άνεργοι) είναι 20,6%. Όσο για τους βασικούς λόγους που σταμάτησαν οι άνεργοι να εργάζονται είναι είτε γιατί η εργασία τους ήταν περιορισμένης διάρκειας και τελείωσε (26,8%) είτε γιατί απολύθηκαν (23,5%).

Στο μεγαλύτερο ποσοστό τους οι απασχολούμενοι εργάζονται ως μισθωτοί (67,1%).

Η πλειονότητα των ανέργων (71,8%) αναζητεί εργασία ένα έτος ή περισσότερο (μακροχρόνια άνεργοι), ενώ ποσοστό 92,5% των ανέργων αναζητεί εργασία ως μισθωτός με πλήρη απασχόληση. Το ποσοστό των ανέργων που δηλώνουν ότι δεν είναι εγγεγραμμένοι στον ΟΑΕΔ ανέρχεται σε 22,7%, ενώ το ποσοστό αυτών που δηλώνουν ότι λαμβάνουν επίδομα ή βοήθημα από τον ΟΑΕΔ ανέρχεται σε 9,7%.

Τα υψηλότερα ποσοστά ανεργίας παρατηρούνται στις γυναίκες, στα άτομα ηλικίας 15 - 19 ετών, στη Δυτική Μακεδονία και στα άτομα που έχουν ολοκληρώσει έως λίγες τάξεις Δημοτικού.

ΡΟΥΛΑ ΣΑΛΟΥΡΟΥ

Μέσα σε 10 χρόνια χάθηκαν 911.200 θέσεις εργασίας υψηλής εξειδίκευσης

Κατά τη διάρκεια της κρίσης «εξαφανίστηκαν» από την ελληνική αγορά εργασίας 377.000 μη εθελοντικά στελέχη και 315.000 εξειδικευμένοι τεχνίτες, οι οποίοι είτε έφυγαν στο εξωτερικό είτε -αν δεν είναι ακόμη άνεργοι- εργάζονται σε κατώτερες των δυνατοτήτων τους εργασίες, ή και τελείως άσχετες με το γνωστικό τους αντικείμενο. Στο εβδομαδιαίο οικονομικό δελτίο του, ο ΣΕΒ κρούει τον κώδωνα του κινδύνου εκτιμώντας ότι πρόκειται για μια ανυπολόγιστη απώλεια δεξιοτήτων, που χρειάζεται τεράστια προσπάθεια για να επανακτηθεί.

Η απώλεια θέσεων εργασίας υψηλής εξειδίκευσης και η παράλληλη μετατόπιση της απασχόλησης σε θέσεις όπου απαιτείται κατώτερο επίπεδο δεξιοτήτων συντελέστηκε, σύμφωνα με τον Σύνδεσμο, μετά την καθολική μείωση της απασχόλησης σε όλους τους κλάδους της οικονομίας μεταξύ 2008 και 2013. Εκτοτε, η απασχόληση άρχισε και πάλι να αυξάνεται, με χαμηλούς

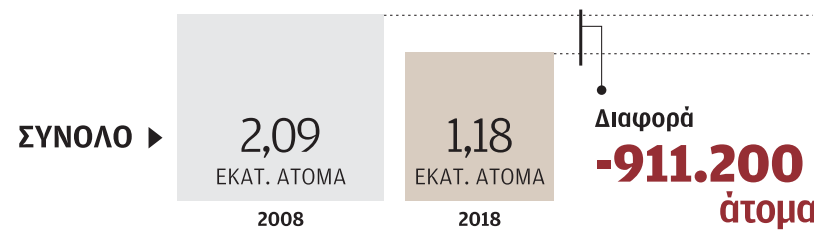
Οι νέες θέσεις που δημιουργούνται απαιτούν χαμηλότερες δεξιότητες, λέει ο ΣΕΒ.

ρυθμούς. Οι τομείς όμως οι οποίοι κερδίζουν περισσότερο σε προστιθέμενη αξία δεν είναι οι εξωστρεφείς κλάδοι, αλλά μάλλον αυτοί που παράγουν διεθνώς μη εμπορεύσιμα αγαθά. Και δεν είναι επειδή κερδίζουν σε παραγωγικότητα (τουσαντίον χάνουν) αλλά επειδή αυξάνεται περισσότερο η απασχόλησή τους.

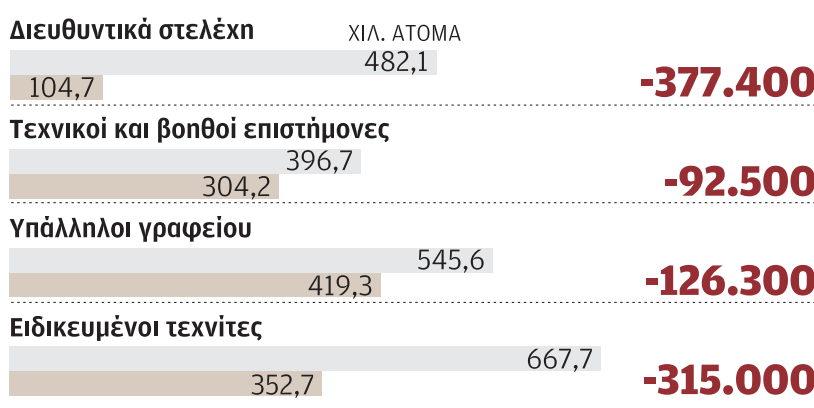
Παρατηρείται δηλαδή, επισημαίνει ο ΣΕΒ, ένα φαινόμενο όπου η αύξηση της απασχόλησης την περίοδο 2013-2017 κατευθύνεται στους παραδοσιακούς κλάδους χαμηλής προστιθέμενης αξίας, αλλά και μια τεράστια απομείωση της βάσης δεξιοτήτων της χώρας.

Το 2008 η χώρα διέθετε 482.000 διευθυντικά στελέχη. Δέκα χρόνια αργότερα, έχουν μείνει μόνο 105.000 (-78%). Το 2008 η χώρα διέθετε 668.000 εξειδικευμένους τεχνίτες. Σήμερα, έχουμε

Εξαφάνιση δεξιοτήτων

ΤΟΜΕΙΣ ΜΕ ΤΙΣ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΑΠΩΛΕΙΕΣ

ΠΗΓΗ: ΣΕΒ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

μόνο 353.000 (-47%). Το 2008 υπήρχαν στη χώρα 379.000 τεχνικοί και βοηθοί επιστήμονες. Σήμερα, συμποσούνται σε 304.000 (-23%). Αντίθετα, αυξήθηκαν οι ελεύθεροι επαγγελματίες (από 674.000 σε 741.000 ή κατά +10%) καθώς συνέχισαν να αυξάνονται τόσο στη διάρκεια της μεγάλης ύφεσης (2008-2013) όσο και στη συνέχεια, με τον αριθμό τους να μεγαλώνει στη διάρκεια της μεγάλης υφεσιακής αναστροφής (2013-2018). Η εξέλιξη αυτή, με γρήγορη πιθανότητα, σημειώνει ο ΣΕΒ, αποτυπώνει την έξοδο, στα ελεύθερα επαγγέλματα, ανθρώπων οι οποίοι έμειναν άνεργοι και δεν ήταν κοντά σε ηλικία συνταξιοδότησης.

Ταυτόχρονα, παρατηρήθηκε μεγάλη αύξηση (+34%) στους πωλητές και υπαλλήλους παροχής υπηρεσιών, και μάλιστα, καθόλη την περίοδο προσαρ-

μογής, με αποτέλεσμα να αυξηθούν κατά 231.000 άτομα, μεταξύ 2008 και 2017. Οι απασχολούμενοι στον τομέα αυτό, πέραν της αύξησης που οφείλεται στη μετατόπιση ατόμων από άλλες κατηγορίες που βρέθηκαν άνεργοι, έχουν διογκωθεί και από την τεράστια αύξηση της οικονομικής δραστηριότητας λόγω των αυξημένων τουριστικών ροών από το εξωτερικό από το 2012 και μετά.

Συνολικά, καταλήγει ο ΣΕΒ, οι απασχολούμενοι έχουν μειωθεί κατά 777.000 άτομα σε καθαρή βάση, με τις απόλυτες αυξήσεις να ανέρχονται σε 240.000 άτομα και να αντισταθμίζουν μερικώς τις απόλυτες μειώσεις που ανέρχονται σε 1,017 εκατ. άτομα. Το πόσο βέβαια από αυτούς είναι άνεργοι, συνταξιοδοτήθηκαν ή έφυγαν για το εξωτερικό, και σε ποια επαγγέλματα, δεν είναι δυνατόν να ταυτοποιηθεί.

Υψηλές στην Ελλάδα οι χρεώσεις παρόχων για πρόσβαση στο Διαδίκτυο

«**Αλυμρές**» είναι στη χώρα μας οι χρεώσεις στις υπηρεσίες πρόσβασης Διαδικτύου μέσω σταθερού δικτύου επικοινωνιών. Σύμφωνα με μελέτη που έγινε για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η Ελλάδα το 2017 προσέφερε περιορισμένες επιλογές στους χρήστες και μάλλον ακριβές.

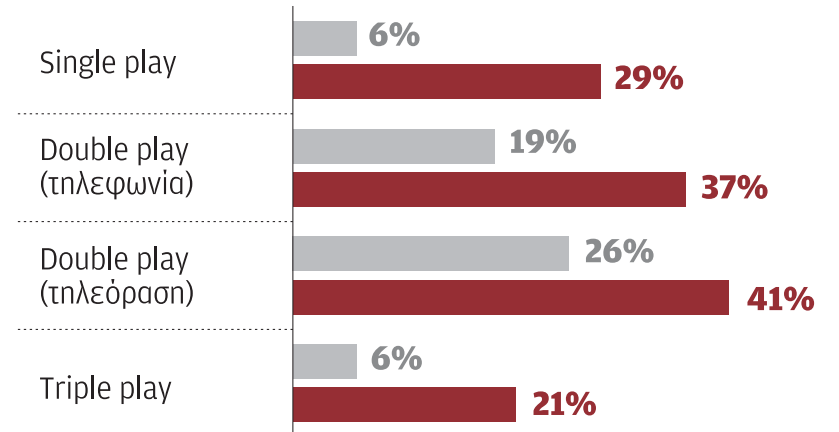
Σύμφωνα με τη μελέτη «Fixed Broadband Prices in Europe 2017» που παρουσιάστηκε πριν από λίγες ημέρες από την Κομισιόν, πέρσι το κώρα μας ήταν 6% έως 41% πιο ακριβή από τον ευρωπαϊκό μέσον όρο. Η σύγκριση έγινε σε λιανικές χρεώσεις εκπερασμένες στην αγοραστική δύναμη της κάθε χώρας. Σύμφωνα δε με τη μελέτη, οι χρεώσεις κατά τη διάρκεια του 2017 αυξήθηκαν έως και 60%. «Για τα πακέτα τηλεφωνίας και Ιντερνετ (telephony double play) με ταχύτητες 12-30 Mbps, οι χρεώσεις αυξήθηκαν κατά 60%», αναφέρει η έκθεση της Κομισιόν. «Αντιθέτως», προσθέτει, «τα πακέτα TV double play (Ιντερνετ και τηλεόραση) και triple play (τηλεόραση, Ιντερνετ, τηλεφωνία) υποχώρησαν μέσα στο 2017 κατά 19%».

Η Ελλάδα επιπλέον εμφάνισε μεγάλη «ένδεια» πακέτων πρόσβασης στο Διαδίκτυο. Η μελέτη εστίασε σε πέντε κατηγορίες πακέτων, ανάλογα με τις ταχύτητες πρόσβασης στο Διαδίκτυο (12 έως 30 Mbps, 30 έως 100 Mbps, 100+ Mbps, 200+ Mbps και 1 Gbps). Η χώρα μας είχε παρουσία μόνον στις δύο πρώτες κατηγορίες συνδέσεων Διαδικτύου. Σημειώνεται ότι στην Ελλάδα, οι πρώτες συνδέσεις άνω των 50 Mbps άρχιζαν να υλοποιούνται από το φθινόπωρο του 2017 και μετά. Μέχρι σήμερα έχουν υλοποιηθεί πολύ λίγες συνδέσεις ταχυτήτων άνω των 100 Mbps και πολύ λιγότερες άνω των 200 Mbps.

Σύμφωνα με τη μελέτη, η Ελλάδα δεν είναι από τις ακριβότερες χώρες στην Ε.Ε. σε ό,τι αφορά το κόστος πρόσβασης στο Διαδίκτυο. Οι χρεώσεις την κατατάσσουν στην τρίτη από ένα σύνολο τεσσάρων ομάδων (clusters) ανάλογα με τη χρέωση. Στη

Χρεώσεις σταθερής πρόσβασης Διαδικτύου στην Ελλάδα

ΑΠΟΚΛΙΣΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΜΕΣΟ ΟΡΟ ΤΗΣ Ε.Ε. (2017)

! Δεν υπήρχε προσφορά στη χώρα μας το 2017 για ταχύτητες άνω των 100 Mbps.

ΠΗΓΗ: Fixed Broadband Prices in Europe 2017

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

πρώτη και πιο φθηνή ομάδα χωρών κατατάσσονται οι χώρες Ρουμανία, Λετονία, Ουγγαρία και Λιθουανία κ.ά., στη δεύτερη ομάδα οι χώρες Σλοβακία, Πολωνία, Φινλανδία κ.ά. και στην τρίτη ομάδα οι χώρες Ελλάδα, Ιταλία, Γαλλία κ.ά. Στις πιο ακριβές χώρες (40 cluster) ανήκουν οι Πορτογαλία, Ιρλανδία, Ισπανία κ.ά.

Η Ελλάδα επίσης, σύμφωνα με τα στοιχεία της μελέτης, έχει πολύ μεγάλο κόστος μετακίνησης ενός χρήστη από μια υπηρεσία χαμηλής ταχύτητας σε άλλη, υψηλότερης ταχύτητας. Καθώς η χώρα μας προσέφερε μόνο δύο κατηγορίες πακέτων, πρακτικά έγινε σύγκριση της μετάβασης από μια υπηρεσία πρόσβασης ταχύτητας 12-30 Mbps στην επόμενη κατηγορία υπηρεσιών που είναι 30-100 Mbps. Για τη «μετακίνηση» του αυτή ο Έλληνας καταβάλλει υπερτίμημα 7,6 έως 7,9 ευρώ, ενώ ο μέσος Ευρωπαίος καταβάλλει για αντίστοιχη αναβάθμιση το επιπλέον τίμημα των 2 ευρώ.

Αντίστοιχα ισχύουν αν ο χρήστης θέλει να αναβαθμίσει τον αριθμό των παρεχόμενων υπηρεσιών π.χ. single play (μια υπηρεσία) σε double ή triple play, δηλαδή δύο ή τρεις παρεχόμενες υπηρεσίες. Ο Έλληνας σε μια αναβάθμιση θα καταβάλει κατά μέσον όρο 11 ευρώ, ενώ ο Ευρωπαίος 6,5 ευρώ. Η μελέτη έγινε από την εταιρεία Empirica για λογαριασμό της Κομισιόν. Τα δεδομένα αναφέρονται στον Οκτώβριο του 2017 και έγινε σύγκριση με τα αντίστοιχα στοιχεία του 2016. Από την Ελλάδα αξιοποιήθηκαν τα στοιχεία των ΟΤΕ, ΗΟΛ (Vodafone), Wind, Cyta και Forthnet. Σύμφωνα με τα στοιχεία της έρευνας, κατά τη δεδομένη περίοδο, η Cyta Hellas και η Wind ήταν οι εταιρείες με τα υψηλότερα χρεώσεις υπηρεσιών πρόσβασης στο Διαδίκτυο στην Ελλάδα. Συγκεκριμένα, η Cyta είχε τις χαμηλότερες χρεώσεις σε έξι περιπτώσεις και η Wind σε δύο.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΜΑΝΔΡΑΒΕΛΗΣ

MTN Cloud Business Telephony.

Για την απόλυτη ευελιξία στις τηλεπικοινωνιακές ανάγκες της επιχείρησής σας.

Η υπηρεσία **MTN Cloud Business Telephony** είναι μια ολοκληρωμένη λύση ευρυζωνικής σταθερής τηλεφωνίας, η οποία ενώνει όλα τα επικοινωνιακά σας δεδομένα. Με την πλειάδα επιλογών που παρέχονται, **μεγιστοποιούνται οι δυνατότητες της επικοινωνίας της επιχείρησής σας, ενισχύοντας έτσι την αποδοτικότητά της και μειώνοντας σημαντικά το λειτουργικό κόστος.**

Επικοινωνήστε με το Κέντρο Επιχειρηματικών Πελατών της MTN στο 131, για τη λύση που ταιριάζει στη δική σας επιχείρηση.

mtnbusiness.com.cy

Σε ιστορικό χαμηλό τα νέα επιχειρηματικά εγχειρήματα το 2017

Το 54,6% νέων εγχειρημάτων αφορά εστιατόρια, καφέ, τουριστικά καταλύματα

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Λίγα και δυστυχώς για μια ακόμη φορά «ρηκά» στην πλειονότητά τους ήταν τα νέα επιχειρηματικά εγχειρήματα το 2017, ενδεικτικό της αβεβαιότητας που επικρατεί για την ελληνική οικονομία, αλλά και της απουσίας πολιτικών στήριξης της επιχειρηματικότητας. Το παρήγορο στοιχείο, πάντως, είναι ότι ενισχύεται για τρίτη συνεχή χρονιά η λεγόμενη επιχειρηματικότητα ευκαιρίας, έναντι της επιχειρηματικότητας ανάγκης, αν και εξακολουθεί να υπολείπεται σημαντικά σε σύγκριση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Σύμφωνα, λοιπόν, με τα αποτελέσματα της ετήσιας έκθεσης επιχειρηματικότητας 2017-2018, που παρουσίασε χθες σε συνέντευξη Τύπου το Ι-

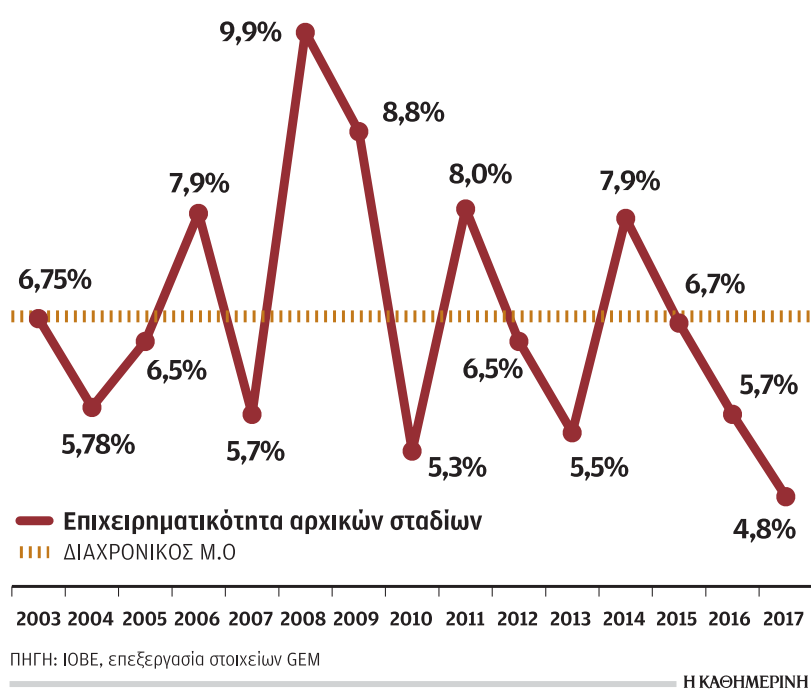
Η υποχώρηση που καταγράφεται το 2017 συνδέεται και με την αύξηση των φορολογικών επιβαρύνσεων για τους ελεύθερους επαγγελματίες.

δρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (ΙΟΒΕ), το 2017 καταγράφηκε το χαμηλότερο ποσοστό διαχρονικά (από το 2003 που πραγματοποιείται η σχετική έρευνα) επιχειρηματικότητας αρχικών σταδίων.

Συγκεκριμένα, το 2017 μόλις το 4,8% του πληθυσμού 18-64 ετών, δηλαδή περίπου 320.000 άτομα, βρισκόταν σε αρχικά στάδια επιχειρηματικής ενεργότητας (σε αυτούς συμπεριλαμβάνονται όσοι έχουν προχωρήσει σε προ-

Εξέλιξη επιχειρηματικότητας αρχικών σταδίων

ΩΣ ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ 18-64 ΕΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΠΗΓΗ: ΙΟΒΕ, επεξεργασία στοιχείων GEM

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

καταρκτικές ενέργειες για την έναρξη επιχειρήσεων και όσοι έχουν ξεκινήσει τη λειτουργία τους (από 3,5 έτη) έναντι 5,7% το 2016.

Σύμφωνα με το ΙΟΒΕ η υποχώρηση που καταγράφεται το 2017 συνδέεται και με την αύξηση των φορολογικών επιβαρύνσεων για τους ελεύθερους επαγγελματίες, καθώς στα επιχειρηματικά εγχειρήματα προσμετρείται και η αυτοαπασχόληση. Το 37% των επιχειρηματιών αρχικών

σταδίων μπήκε στον επιχειρηματικό στίβο διότι διέκρινε κάποια επιχειρηματική ευκαιρία, ενώ το 29% το έπραξε από ανάγκη, αναζητώντας με άλλα λόγια διέξοδο από την ανεργία. Στο παραπάνω στοιχείο υπάρχει κάποια δόση υποκειμενικότητας υπό την έννοια ότι αρκετοί από τους νέους επιχειρηματίες μπορεί να μη θέλουν να παραδεχθούν ότι ξεκινούν κάτι από ανάγκη. Επιπλέον, η επιχειρηματικότητα ευκαιρίας στην Ελλάδα βρίσκεται πολύ

χαμηλότερα από τον μέσο όρο στις λεγόμενες χώρες καινοτομίας (περιλαμβάνει τις ανεπτυγμένες χώρες σε Ευρώπη, Ασία, Αμερική και Ωκεανία). Ο μέσος όρος της επιχειρηματικότητας ευκαιρίας είναι 53,5%, ενώ από την άλλη ο μέσος όρος επιχειρηματικότητας ανάγκης στις χώρες καινοτομίας είναι αρκετά χαμηλότερος από την Ελλάδα, στο 22,9%.

Η πλειονότητα των νέων εγχειρημάτων, το 54,6%, εξακολουθεί να αφορά την παροχή προϊόντων και υπηρεσιών προς τους καταναλωτές και επικεντρώνεται κυρίως σε εστιατόρια, καφέ, τουριστικά καταλύματα και λιανεμπόριο ειδών ένδυσης.

Το ποσοστό είναι μειωμένο σε σύγκριση με το 2016 (58,1%), όμως σημαντικά υψηλότερο από τον μέσο όρο στις χώρες καινοτομίας (47,5%). Στα καλά νέα περιλαμβάνεται η αύξηση των επιχειρήσεων στον κλάδο της μεταποίησης (24,1% έναντι 17,3% το 2016), ενώ οι νέες επιχειρήσεις στον πρωτογενή τομέα αποτελούν μόλις το 4%. Ακριβώς ο ρηκός χαρακτήρας της επιχειρηματικότητας καθιστά αυτά τα εγχειρήματα θνησιγενή. Το 2017 το 4,7% του πληθυσμού (περίπου 310.000 άτομα) διέκοψε ή ανέστειλε την επιχειρηματική του δραστηριότητα έναντι 3,8% το 2016. Ως κυριότερος λόγος για την παραπάνω απόφαση αναφέρεται η έλλειψη κερδοφορίας. Όπως επισημάνει το ΙΟΒΕ, αυτό θα μπορούσε να θεωρηθεί θετικό εάν έκλειναν μόνο εγχειρήματα χαμηλής ποιότητας και προστιθέμενης αξίας και ξεκινούσαν εγχειρήματα υψηλής ποιότητας και προστιθέμενης αξίας. Ωστόσο, από τα ευρήματα της έρευνας δεν παρατηρείται ουσιαστική ποιοτική αναβάθμιση.

Ξεπέρασαν τα 10 δισ. δολ. οι αγορές πλοίων από Έλληνες εφοπλιστές

Του ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ

Επενδύσεις άνω των 10,4 δισ. δολαρίων σε νέες ναυπηγήσεις και μεταχειρισμένα πλοία έχουν πραγματοποιήσει μέχρι στιγμής φέτος οι Έλληνες εφοπλιστές, με βάση τα στοιχεία δύο ναυλομεσιτικών οίκων. Η αξία των μεταχειρισμένων πλοίων που αγόρασαν ανέρχεται, σύμφωνα με την Allied Shipbroking, στα 4,368 δισ. δολάρια, ενώ η αξία των νεότευκτων πλοίων που παραγγέλθηκαν μέχρι και τον Οκτώβριο ανέρχεται στα 6,07 δισ. δολάρια, σύμφωνα με την Golden Destiny. Οι Έλληνες πλοιοκτήτες είναι οι πλέον δραστήριοι στις αγοραπωλησίες μεταχειρισμένων αλλά και στις παραγγελίες νεότευκτων αγοράζοντας συνολικά 396 πομπούρα, πλήθος που αντιστοιχεί σε περίπου 10% του συνολικού ελληνόκτητου στόλου.

Οι μαζικές αυτές επενδύσεις, εφόσον συνεχιστούν με ανάλογους ρυθμούς κατά τον τρέχοντα και τον επόμενο μήνα, ενδέχεται να οδηγήσουν καθ' όλη τη διάρκεια του 2018 σε επενδυτικές δαπάνες άνω των 11,5 δισ. δολαρίων, εκτιμών κύκλοι της αγοράς. Τα μεγέθη αυτά είναι συνεπή με την ιστορική συμπεριφορά αγοραπωλησιών της ελληνικής ναυτιλίας και σηματοδοτούν τόσο τη διαρκή ανανέωση του ελληνόκτητου στόλου όσο και την επεκτερό διαχείριση των στοιχείων του ενεργητικού των ναυτιλιακών. Ελληνικά συμφέροντα αγόρασαν φέτος 275 μεταχειρισμένα πλοία εκ των οποίων τα 166 είναι φορητά πλοία μεταφοράς ξηρού φορτίου χύδην, τα 69 είναι δεξαμενόπλοια μεταφοράς αργού και σηματοδοτούν, τα 30 είναι πλοία μεταφοράς εμπορευματοκιβωτίων και άλλα 5, δεξαμενόπλοια μεταφοράς υγροποιημένου αερίου. Εκτός από αγοραστές, βέβαια, οι Έλληνες εφοπλιστές ήταν και πωλητές, εκποιώντας στη δευτερογενή αγορά 164

πομπούρα έναντι 3,01 δισ. δολαρίων συνολικά, σύμφωνα με την Allied Shipbroking. Οι συμβάσεις με ναυπηγεία έως και τον Οκτώβριο έφτασαν σε αξία τα 6,07 δισ. και αφορούν 121 πλοία. Με βάση τα δεδομένα της Golden Destiny τα περισσότερα κεφάλαια επενδύθηκαν σε 54 δεξαμενόπλοια και 27 τάνκερ μεταφοράς υγροποιημένου φυσικού αερίου (2 δισ. και 2,5 δισ. αντίστοιχα), ενώ σε αντίθεση με την προηγούμενη χρονιά λιγότερες ήταν οι παραγγελίες για φορητά (29). Η ανάκληση των αξιών στα φορητά που οδήγησε σε άνοδο των τιμών τους και στα ναυπηγεία και τα χαμηλά

Επένδυσαν μέχρι στιγμής το 2018 σε 275 μεταχειρισμένα και 121 παραγγελίες νεότευκτων.

της αγοράς στα δεξαμενόπλοια, εξηγούν αυτή την εικόνα. Παραγγέλθηκαν επίσης 4 δεξαμενόπλοια υγροποιημένου αερίου (LPG) και 7 πλοία μεταφοράς εμπορευματοκιβωτίων. Τα προηγούμενα έτος είχαν παραγγελθεί 82 πλοία και η αξία των φετινών παραγγελιών εμφανίζεται κατά 30% αυξημένη σε σχέση με το 2017.

Επισημάνονται πάντως οι πολύ μεγάλες επενδύσεις σε δεξαμενόπλοια μεταφοράς υγροποιημένου φυσικού αερίου (LNG), ένα εξαιρετικά εξειδικευμένο και αναπτυσσόμενο τμήμα του παγκόσμιου στόλου που απαιτεί πολύ μεγάλες κεφαλαιουχικές δαπάνες. Είναι, λοιπόν, αξιοσημείωτο πως ο ελληνικός συμφερόντων στόλος αυτού του τύπου έχει κατακτήσει κυρίαρχο μερίδιο διεθνώς μεταξύ των ανεξάρτητων ιδιωτών πλοιοκτητών και οι ελληνικές παραγγελίες φέτος αντιστοιχούν σε περισσότερο από 50% του συνόλου.

Θετική εξέλιξη για την οικονομία οι εκλογές, λέει η Citigroup

Της ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΛΗ

Θετική εξέλιξη για την ελληνική οικονομία θεωρεί η Citigroup τη διεξαγωγή γενικών εκλογών το 2019, καθώς είναι πιθανόν να οδηγήσουν σε κυβέρνηση φιλική προς τις επενδύσεις και τις αγορές, τη στιγμή που οι προοπτικές της Ελλάδας θα παραμείνουν εξαρτημένες από την εμπιστοσύνη των ξένων επενδυτών.

Όπως επισημάνει σε νέα έκθεσή της για τις παγκόσμιες οικονομικές προοπτικές, αν και φέτος το πραγματικό ΑΕΠ της Ελλάδας αναμένεται να κινηθεί στο 2,2%, που είναι ο ταχύτερος ρυθμός από το 2007, το επίπεδο του παραμένει περίπου 25% χαμηλότερα από την κορυφή του 2007.

Η ανάπτυξη, όπως τονίζει, εξηγείται σε μεγάλο βαθμό από τις εξαγωγές (κυρίως τις εισαγωγές από τον τουρισμό) και τις επενδύσεις με βοήθεια των κονδυλίων της Ε.Ε., ενώ η ιδιωτική κατανάλωση παραμένει αδύναμη και δεν αναμένεται να επιταχυνθεί, καθώς ο πληθυσμός συρρικνώνεται κατά περίπου 0,4% ετησίως. Επίσης, ο δείκτης αποταμίευσης είναι αρνητικός, με τις εσωτερικές αποταμίευσεις να εξακο-

Το αποτέλεσμα της κάλπης είναι πιθανό να οδηγήσει σε κυβέρνηση φιλική προς τις επενδύσεις και τις αγορές, εκτιμά η αμερικανική τράπεζα.

λουθούν να είναι, σε μεγάλο βαθμό, ανεπαρκείς για να καλύψουν τις επενδυτικές ανάγκες της οικονομίας, αφού οι πραγματικές επενδύσεις μειώθηκαν περίπου κατά 65% από το 2007. Οι

τραπεζικές πιστώσεις συνεχίζουν επίσης να συρρικνώνονται λόγω του υψηλού επιπέδου της μη εξυπηρετούμενων δανείων και οι δομικές αδυναμίες επιμένουν, όπως σημειώνει. Παράλληλα, παρά τις σημαντικές μεταρρυθμιστικές προσπάθειες και μια τεράστια εσωτερική υποτίμηση, η ανταγωνιστικότητα των εξαγωγών βελτιώθηκε λιγότερο από ό,τι σε άλλες χώρες της Ε.Ε.

Σύμφωνα με τη Citi, τα επόμενα πέντε χρόνια η ανάπτυξη θα σημειώσει σημαντικό επιβράδυνση σε επίπεδα αρκετά κάτω του 2%. Για το 2019 εκτιμά ότι το ελληνικό ΑΕΠ θα επιβραδυνθεί στο 1,8%, τη διετία 2020-2021 θα κινηθεί στο 1,5%, το 2022 στο 1,4% και το 2023 στο 1,3%. Το χρέος αναμένεται να μειωθεί ελαφρώς και σταδιακά και από 183% του ΑΕΠ φέτος θα βρεθεί στο 180% το 2019, στο 175% το 2020, στο 170% το 2021, στο 165% το 2022 και στο 160% το 2023.

Αναφερόμενη στον τραπεζικό κλάδο, επισημάνει πως το σχέδιο που ανακοίνωσε η Τράπεζα της Ελλάδος πρόσφατα και το οποίο έχει στόχο να δημιουργήσει ένα είδος «κακής τράπεζας» για να μεταφέρει τα μη εξυπηρετούμενα

δάνεια των ελληνικών τραπεζών, μπορεί να συμβάλει στην αποδέσμευση κάποιων τραπεζικών πιστώσεων, βοηθώντας έτσι την οικονομία την περίοδο 2019-2020. Συνολικά, ωστόσο, όπως προειδοποιεί, οι οικονομικές προοπτικές της Ελλάδας παραμένουν σε μεγάλο βαθμό εξαρτημένες από τις διακυμάνσεις της εμπιστοσύνης των ξένων επενδυτών, οι οποίοι παραμένουν το μόνο σκεδόν κανάλι χρηματοδότησης για την οικονομία.

Τέλος, σύμφωνα με τη Citi, οι εκλογές του 2019 είναι θετικό στοιχείο για την Ελλάδα. Η βελτίωση της οικονομίας έχει οδηγήσει σε ανάκαμψη των ποσοστών του ΣΥΡΙΖΑ στις δημοσκοπήσεις, σε σχέση με τα χαμηλά του 2017, περίπου στο 25%, αλλά όχι αρκετά ώστε να ξεπεράσει το κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης, τη Ν.Δ., η οποία εξακολουθεί να προηγείται με 37%. Μια συντηρητική κυβέρνηση στην Ελλάδα θα είναι πιο φιλική προς την αγορά και τις επιχειρήσεις από ό,τι ο σημερινός συνασπισμός, αν και μπορεί να είναι δύσκολο να σχηματιστεί, δεδομένης της σημερινής δομής του Κοινοβουλίου, καταλήγει η αμερικανική τράπεζα.

Με βάση τα δεδομένα της Golden Destiny, τα περισσότερα κεφάλαια επενδύθηκαν σε 54 δεξαμενόπλοια και 27 τάνκερ μεταφοράς υγροποιημένου φυσικού αερίου (2 δισ. και 2,5 δισ. αντίστοιχα), ενώ σε αντίθεση με την προηγούμενη χρονιά, λιγότερες ήταν οι παραγγελίες για φορητά (29).

Φρενάρει η ατμομηχανή της ελληνικής οικονομίας

Του ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ

Ισορροπημένη ή και ήπια καθοδική βλέπει την τουριστική κίνηση και τα έσοδα το 2019 ο πρόεδρος του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΣΕΤΕ), Γιάννης Ρέτσος, προειδοποιώντας πως η ραγδαία ανάκαμψη της Τουρκίας και το Brexit δεν θα αφήσουν ανεπιβράστους τους ελληνικούς προορισμούς. Παρά ταύτα εξακολουθεί να βλέπει μια ισχυρή μακροπρόθεσμη στήριξη για τον ελληνικό τουρισμό, που δεν είναι όμως αλόβητος στους κύκλους της διεθνούς οικονομίας.

Όπως υπογράμμισε, ο ελληνικός τουρισμός ολοκληρώνει το έκτο συνεχόμενο ανοδικό έτος και η εμπειρία έχει δείξει πως κάθε έξι ή επτά χρόνια

Ανάκαμψη Τουρκίας και Brexit θα επηρεάσουν αρνητικά τον τουρισμό, εκτιμά ο Γ. Ρέτσος.

η δυναμική εξαντλείται. Επισήμανε επίσης ότι «υπάρχει σειρά αστάθμητων παραγόντων και προβλημάτων που θα παίξουν ρόλο στην τελική διαμόρφωση των βασικών τουριστικών μεγεθών». Όμως ακόμα και έτσι δηλώνει αισιόδοξος για τον κλάδο αλλά υπογραμμίζει παράλληλα πως οι προκλήσεις αυξάνονται για όλους, επιχειρη-

Πιο καθαρή εικόνα για το 2019 θα έχει ο ΣΕΤΕ στις αρχές του επόμενου έτους, όταν θα τρέξουν και οι πρώτες προκρατήσεις ειδικά από τη Βρετανία, αλλά σε κάθε περίπτωση περιμένει πως θα χρειαστεί να εφαρμοστούν ελακυστικότερες τιμολογήσεις των ελληνικών ξενοδοχείων. Κάτι όμως που με τα τρέχοντα επίπεδα φορολογίας, κυρίως του ΦΠΑ, έχει πολύ μικρά περιθώρια υλοποίησης.

ματίες και πολιτεία ομοίως. Καθαρότερη εικόνα για το 2019 περιμένει στις αρχές του επόμενου έτους, όταν θα τρέξουν και οι πρώτες προκρατήσεις ειδικά από τη Βρετανία, αλλά σε κάθε περίπτωση περιμένει πως θα χρειαστεί να εφαρμοστούν ελακυστικότερες τιμολογήσεις των ελληνικών ξενοδοχείων.

Κάτι όμως που με τα τρέχοντα επίπεδα φορολογίας, ειδικά του ΦΠΑ, έχει πολύ μικρά περιθώρια υλοποίησης. Αντιθέτως, δηλώνει ευθέως πως ο ΣΕΤΕ είναι υπέρ της διατήρησης του κατώτατου μισθού στον κλάδο σε υψηλότερα επίπεδα από αυτά που διαμόρφωσε το σχετικό πλαίσιο την περίοδο των μνημονίων. Σήμερα οι νεοεισερχόμενοι στον κλάδο εργαζόμενοι αμειβονται με περισσότερα από 800 ευρώ, θύμισε και εξήγησε πως όσοι έχουν αντίθετη άποψη οφείλουν να θυμηθούν πως είχαν τουλάχιστον έξι καλά χρόνια να προσαρμόσουν τα οικονομικά δεδομένα τους. Τη θέση αυτή του ΣΕΤΕ εξήγησε ως απαραίτητη, διότι η παροχή καλών υπηρεσιών, που τόσο απαιτεί ο κλάδος, δεν μπορεί να υπηρετηθεί με κακά αμειβόμενους υπαλλήλους.

Όπως ανέφερε, το 2018 κλείνει με άμεσα έσοδα για τον τουρισμό της τάξης των 16 δισ. ευρώ, με περί τα 33 εκατομμύρια ξένους επισκέπτες και την άμεση απασχόληση στον κλάδο να καλύπτει το 17% της συνολικής κατά την αιχμή της σεζόν και μαζί με την έμμεση να αγγίζει το 42%. Ο ΣΕΤΕ,

ανέφερε ο Γιάννης Ρέτσος, μιλώντας στο πλαίσιο παρουσίασης του έργου του Συνδέσμου κατά το τελευταίο έτος, θα συνεχίσει τις προσπάθειες για την επίλυση θεσμικών ζητημάτων, όπως η υψηλή φορολογία (που έχει αντικτύπο στην ανταγωνιστικότητα του προϊόντος), η ανάγκη δημιουργίας νέου χωροταξικού πλαισίου για τον τουρισμό (που θα συνδυάζει ανάπτυξη και αειφορία), το ζήτημα των βραχυχρόνιων μισθώσεων (που δεν έχει ακόμα επιλυθεί σε επίπεδο φορολογίας και θεσπίσιμων κανόνων λειτουργίας) και η ανάγκη θέσπισης κινήτρων για νεοεισερχόμενους στην αγορά εργασίας.

«Ενας τόπος δεν πρέπει να αρέσει μόνο στους τουρίστες που τον επισκέπτονται, αλλά και στους κατοίκους που ζουν σε αυτόν και στους επαγγελματίες που δραστηριοποιούνται σε αυτόν», ανέφερε χαρακτηριστικά. Καυτηρίασε δε την, σε πολλές περιοχές, ανεπάρκεια σε βασικές υποδομές όπως ηλεκτροδότηση, υδροδότηση και σωστή διαχείριση των απορριμμάτων. «Αυτό σημαίνει αλλαγή φιλοσοφίας και ανάληψη ρόλου σε θέματα που αφορούν τη διαχείριση και καλή λειτουργία προορισμών». Τόνισε, δε, πως δεν αρκούν μόνο η προσπάθεια και οι όποιες επενδύσεις του ιδιωτικού τομέα για την παροχή ποιοτικών υπηρεσιών, χρειάζονται επίσης η δέσμευση και η υποστήριξη της κεντρικής κυβέρνησης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

**ΤΑ ΚΑΛΥΤΕΡΑ
ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ
ΟΠΩΣ ΤΑ
ΑΠΟΦΑΣΙΖΟΥΝ
ΟΙ 35K ΧΡΗΣΤΕΣ
ΤΟΥ WIZ GUIDE**

ανταμοιβή | Τράπεζα Κύπρου

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 30 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Εως 60% υψηλότερο το κόστος ενέργειας για την βιομηχανία

Σε σχέση με τους ανταγωνιστές της στην Ευρώπη, σύμφωνα με έρευνα

Της ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ

Με υψηλότερο κόστος ενέργειας έως και 60% από τους ανταγωνιστές τους στην Ευρώπη επιβαρύνονται οι μεγάλες βιομηχανίες της χώρας που είναι εκτεθειμένες στον διεθνή ανταγωνισμό.

Ισχυρές ευρωπαϊκές οικονομίες όπως η Γερμανία, η Γαλλία και η Ολλανδία έχουν αξιοποιήσει τα περιθώρια του ευρωπαϊκού πλαισίου για να ενισχύσουν την παραγωγική τους βάση. Οι μεγάλες βιομηχανίες της Ευρώπης αφενός επωφελοούνται από τις πλήρεις απελευθερωμένες αγορές ηλεκτρισμού που διαμορφώνουν ανταγωνιστικές τιμές ρεύματος και αφετέρου από τις κυβερνήσεις τους που στο πλαίσιο μιας συνολικότερης βιομηχανικής πολιτικής παρεμβαίνουν στο σκέλος των ρυθμιστικών χρεώσεων (τέλη, φόροι κλπ.) μειώνοντας σημαντικά το τελικό κόστος ενέργειας. Αυτό προκύπτει σαφώς από μελέτη της PWC για λογαριασμό του βελγικού ρυθμιστή ενέργειας (CREG) για την τιμολόγηση ηλεκτρικού ρεύματος και φυσικού αερίου σε μεγάλες βιομηχανίες στο Βέλγιο, τη Γερμανία, τη Γαλλία, το Ηνωμένο Βασίλειο και την Ολλανδία που παρουσιάζει σήμερα η «Κ».

Στρατηγική μειώσεων

Η σύγκριση μεταξύ των παραπάνω χωρών για έξι βιομηχανικά προφίλ καταναλωτών τον Ιανουάριο του 2018 εξετάζει τρία στοιχεία του λογαριασμού ρεύματος και φυσικού αερίου: Ανταγωνιστικό κόστος, κόστος δικτύου και όλα τα άλλα κόστη (φόροι, εισφορές, τέλη κ.λπ.). Σε ό,τι αφορά την ηλεκτρική ενέργεια η μελέτη επισημαίνει ότι «υπάρχει μεγάλη πολυπλοκότητα τιμολόγησης ως συνέπεια της κυβερνητικής παρέμβασης που αποσκοπεί στη μείωση του κόστους ηλεκτρικής ενέργειας για ορισμένες κατηγορίες μεγάλων βιομηχανικών καταναλωτών». Οι παρεμβάσεις αυτές γίνονται κυρίως στο σκέλος των χρεώσεων δικτύου και των φόρων και τελών. Η Γερμανία για παράδειγμα έχει επιλέξει να στηρίξει τις πολύ μεγάλες βιομηχανίες της (κατανάλωση από 100 GWh έως 500 GWh ετησίως) παρέχοντάς τους μειώσεις στο κόστος δικτύου που φτάνει μέχρι και το 90% αλλά και εκπτώσεις στις χρεώσεις ΑΠΕ με ανώτατο όριο. Έτσι, η ενεργοβόρα βιομηχανία της Γερμανίας ξεκινώντας με τιμή στο ανταγωνιστικό σκέλος ρεύματος στα 31 ευρώ/MWh καταλήγει να πληρώνει τη μεγαλύτερα στα 37 ευρώ. Πολιτική μείωσης στα τέλη δικτύου μέχρι και 90% εφαρμόζει και η Γαλλία αλλά και η Ολλανδία διασφαλίζοντας με τον τρόπο αυτό τιμή ρεύματος για την ενεργοβόρα βιομηχανία στα 42 ευρώ/MWh και 39,4 ευρώ/MWh αντίστοιχα. Η βιομηχανία του Βελγίου αντίθετα όπου οι χρεώσεις δικτύου είναι σχεδόν διπλάσιες της Γερμανίας και της Ολλανδίας και τα τέλη από τα υψηλότερα στην Ευρώπη (7,1 ευρώ/MWh, όταν στην Ολλανδία είναι 0,5 και στη Γερμανία και στη Γαλλία 3,2) πληρώνει τη μεγαλύτερα στα 49,7 ευρώ, όταν η ανταγωνιστική τιμή διαμορφώνεται στα 38 ευρώ, επίπεδα αντίστοιχα σχεδόν με αυτά της Γαλλίας (38,2 ευρώ/MWh).

Η ελληνική ενεργοβόρα βιομηχανία είναι απολύτως εξαρτημένη από τη ΔΕΗ, αφού η εγκύρια αγορά ηλεκτρισμού δεν έχει ακόμη ενταχισθεί με το ευρωπαϊκό μοντέλο των πλήρους απελευθέρωσης, με αποτέλεσμα η τιμή στο ανταγωνιστικό σκέλος του λογαριασμού να διαμορφώνεται με βάση τα υψηλά λειτουργικά κόστη της ΔΕΗ. Πα-

Σύγκριση τιμολογίων βιομηχανικού ρεύματος

ΕΛΛΑΔΑ
Τιμολόγιο ΔΕΗ Υψηλής Τάσης (ΥΤ)
Κατανάλωση 200.000 MWh
Εκπτώση όγκου 8%
Εκπτώση συνέπειας 7%
Τιμή CO ₂ (Δεκέμβριος 2017) 5,88 ευρώ/MWh
Τιμή 54,6 ευρώ /MWh
Δίκτυο 2,5 ευρώ/MWh
Τέλη 4,14 ευρώ/MWh
ΥΚΩ, ΕΤΜΕΑΡ 2,47 ευρώ/MWh
ΕΦΚ 2,7 ευρώ/MWh
Τελική τιμή 66 ευρώ/MWh

ΓΑΛΛΙΑ
Ανταγωνιστική τιμή 38,2 ευρώ/ MWh
Δίκτυο 0,8 ευρώ/MWh
Τέλη 3,2 ευρώ/MWh
Τελική τιμή 42 ευρώ/MWh

ΓΕΡΜΑΝΙΑ
Τιμή Υψηλής Τάσης
Ανταγωνιστική τιμή 31,3 ευρώ/MWh
Δίκτυο 2,5 ευρώ/MWh
Τέλη 3,2 ευρώ/MWh
Τελική τιμή 37 ευρώ/MWh

ΟΛΛΑΝΔΙΑ
Ανταγωνιστική τιμή 36,1 ευρώ/MWh
Δίκτυο 2,8 ευρώ/MWh
Τέλη 0,5 ευρώ/MWh
Τελική τιμή 39,4 ευρώ/MWh

ΒΕΛΓΙΟ
Ανταγωνιστική τιμή 38 ευρώ/MWh
Δίκτυο 4,6 ευρώ/MWh
Τέλη 7,1 ευρώ/MWh
Τελική τιμή 49,7 ευρώ/ MWh

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ράλληλα, οι ρυθμιστικές χρεώσεις επιμερίζονται εις βάρος της βιομηχανίας αφού οι σχετικές αποφάσεις λαμβάνονται κάθε φορά στη βάση του λιγότερου πολιτικού κόστους που υπολογίζεται την αποφυγή επιβαρύνσεων στους οικιακούς καταναλωτές. Τον Ιανουάριο του 2018 μια αντίστοιχη καταναλωτική βιομηχανία με αυτές που εξετάζει η μελέτη της PWC έπειτα από σειρά εκπτώσεων που παρέχει η ΔΕΗ με απόφαση γενικής συνέλευσης πλήρων του ανταγωνιστικού σκέλους του ρεύματος στα 54,6 ευρώ/MWh και τελική τιμή (τέλη, ΥΚΩ, ΕΦΚ κλπ.) στα 66 ευρώ/MWh. Στο δεύτερο εξάμηνο του έτους τα βιομηχανικά τιμολόγια έχουν αυξηθεί κατά 20% λόγω της σημαντικής αύξησης των εκπομπών CO₂ με αποτέλεσμα η διαφορά της τιμής της ηλεκτρικής ενέργειας μεταξύ της ελληνικής βιομηχανίας και των Ευρωπαίων ανταγωνιστών της να ανέλθει στο 60%! Πέραν αυτού, οι 10 μεγάλες βιομηχανίες της χώρας που συνδέονται με την υψηλή τάση βρίσκονται αντιμέτωπες με

νέες επιβαρύνσεις κατά 20% από τον Φεβρουάριο του 2019 που λήγουν οι συμβάσεις που παρείχε η ΔΕΗ με απόφαση γενικής συνέλευσης.

Ο κίνδυνος

Η βιομηχανία μέσω της ΕΒΙΚΕΝ έχει θέσει το ζήτημα της παράτασης των συμβάσεων μέχρι το 2020 τόσο στη ΔΕΗ όσο και στην κυβέρνηση και αναμένει τις αποφάσεις της διευρηματικής επιτροπής εδώ και έξι μήνες. Το θέμα της τιμολόγησης της ενεργοβόρας βιομηχανίας έχει φέρει σε διάσταση τη διοίκηση της ΔΕΗ και τους συναρμόδιους υπουργούς, οι οποίοι αναγνωρίζοντας το πρόβλημα της ανταγωνιστικότητας αναζητούν λύση που να ικανοποιεί τον κλάδο. Η βιομηχανία πάντως έχει κρούσει τον κώδωνα του κινδύνου, διαμνημόντας στην κυβέρνηση ότι εάν δεν υπάρξει εντός του Δεκεμβρίου αποφασιστική παρέμβαση της η συγκίνηση του παραγωγικού ιστού της χώρας θα είναι μη αναστρέψιμη.

4 στους 10 εξοφλούν εκπρόθεσμα τους λογαριασμούς ρεύματος

Αδυναμία στην εμπρόθεσμη πληρωμή των λογαριασμών ηλεκτρικού ρεύματος και φυσικού αερίου δπλώνουν τέσσερις στους δέκα καταναλωτές, ενώ 25% των καταναλωτών έχει ήδη προχωρήσει σε διακανονισμό. Την ίδια ώρα οι αποφάσεις σε πολλές πολυκατοικίες να κατέβει ο διακόπτης της κεντρικής θέρμανσης οδήγησε αναγκαστικά πολλούς καταναλωτές στο να χρησιμοποιούν ως κύριο μέσο για τη θέρμανση των κατοικιών τους το ηλεκτρικό ρεύμα.

Ειδικότερα, σύμφωνα με έρευνα που πραγματοποίησε η καταναλωτική οργάνωση Ένωση Καταναλωτών Ποιότητα Ζωής (ΕΚΠΟΙΖΩ) με τον τίτλο «Γνωρίζεις τι πληρώνεις για το ηλεκτρικό ρεύμα;», συνέπεια στην πληρωμή των λογαριασμών του ηλεκτρικού ρεύματος ή/και του φυσικού αερίου δλώσε το 59%.

Το 25% δλώσε ότι καθυστέρησε την αποπληρωμή τουλάχιστον μία φορά μέσα στο έτος, το 10% δλώσε ότι είναι ελάχιστα συνεπής, ενώ ένα 6% ανέφερε ότι δεν μπορεί να πληρώσει ποτέ εμπρόθεσμα τους λογαριασμούς. Μάλιστα, ένα 6% των καταναλωτών που συμμετείχαν στην έρευνα της ΕΚΠΟΙΖΩ δλώσε ότι υπέστη διακοπή του ηλεκτρικού ρεύματος στη διάρκεια του τελευταίου έτους λόγω αδυναμίας πληρωμής του λογαριασμού.

Η αδυναμία αυτή, σύμφωνα με την ΕΚΠΟΙΖΩ, σχετίζεται έως ένα βαθμό και με τις λεγόμενες ρυθμιζόμενες χρεώσεις που επιβαρύνουν τον λογαριασμό του ηλεκτρικού ρεύματος (χρεώσεις για τις Υπηρεσίες Κοινής Ωφέλειας - ΥΚΩ, Ειδικό Τέλος Μείωσης Εκπομπών Ρύπων - ΕΤΜΕΑΡ κ.λπ.). Οι καταναλωτές σε ποσοστό 78,21% δεν γνωρίζουν τον τρόπο χρέωσης για τις παραπάνω επιβαρύνσεις, το 88,76% τις θεωρεί καταχρηστικές, ενώ το 51,53% δεν γνωρίζει το ποσοστό που πληρώνει για αυτές. Οι καταναλωτές στη συντριπτική τους πλειονότητα (92,17%) θεωρούν ότι θα πρέπει να αποσχισθούν από τους λογαριασμούς π-

λεκτρικού ρεύματος οι χρεώσεις υπέρ τρίτων (ΕΠΤ, δημοτικά τέλη κ.ά.) και να εισπράττονται με άλλον τρόπο. Μόνο το 2,27% των καταναλωτών δπλώνει ότι δεν γνωρίζει το τετραμηνιαίο ποσό που ξοδεύει για το ηλεκτρικό ρεύμα. Το μεγαλύτερο ποσοστό, 30,76%, πληρώνει από 101 έως 200 ευρώ το τετράμηνο, ενώ το 28,26% πληρώνει από 201 έως 300 ευρώ το τετράμηνο. Ωστόσο, στην ερώτηση πόσες κιλοβατώρες καταναλώνει το τετράμηνο, το ένα τρίτο (34,96%) των καταναλωτών απάντησε ότι δεν γνωρίζει, ενώ το 27,92% δλώσε ότι καταναλώνει από 801 έως 1.600 κιλοβατώρες.

Χαμηλή φαίνεται ακόμη ότι είναι η διεισδυση των εναλλακτικών προμηθευτών ηλεκτρικής ενέργειας. Μόνο το 17,03% των ερωτηθέντων έφυγε από τη ΔΕΗ για να αλλάξει προμηθευτή, με κύρια αιτία για την αλλαγή αυτή την πιο συμφέρουσα τιμή. Οι καταναλωτές, πάντως, που προτίμησαν να παραμείνουν στη ΔΕΗ το έπραξαν διότι σε ποσοστό 53,37% δεν εμπιστεύονται τους εναλλακτικούς προμηθευτές.

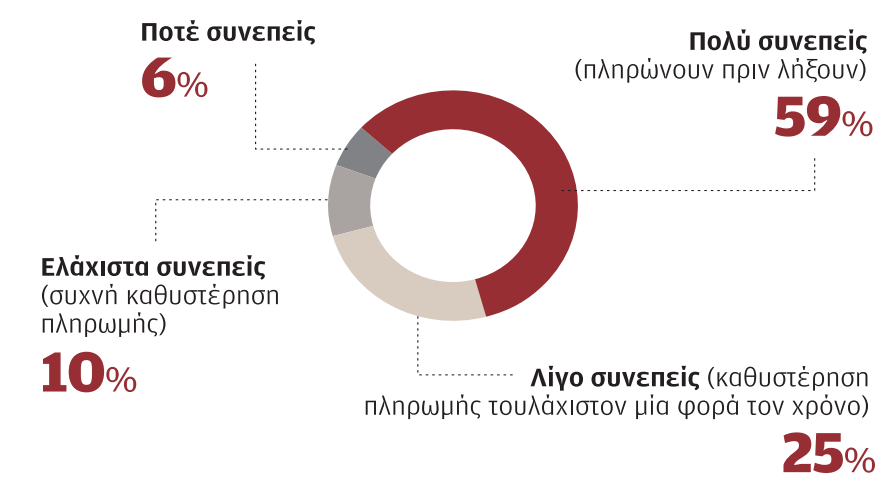
Αξίζει, πάντως, να σημειωθεί ότι όπως αναφέρθηκε χθες κατά την παρουσίαση της έρευνας, εντός του πρώτου τριμήνου του 2019 θα λειτουργήσει από τη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας πλατφόρμα σύγκρισης των χρεώσεων των διαφόρων προμηθευτών ηλεκτρικής ενέργειας.

Η έρευνα έρχεται να επιβεβαιώσει ότι η κεντρική θέρμανση αποτελεί πολυτέλεια και είδος υπό... εξαφάνιση σε πολλές πολυκατοικίες ειδικά στην Αθήνα και σε άλλα μεγάλα αστικά κέντρα, μετά το 2010. Έτσι, στην Αττική το κύριο μέσο θέρμανσης (35,86% των καταναλωτών) είναι το ηλεκτρικό ρεύμα, ενώ το ίδιο ισχύει και στη νησιωτική Ελλάδα.

Η έρευνα της ΕΚΠΟΙΖΩ πραγματοποιήθηκε από τις 20 Μαΐου έως τις 30 Σεπτεμβρίου 2018 και στο πλαίσιο αυτής συλλέχθηκαν 881 ερωτηματολόγια.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Συνέπεια στην πληρωμή των λογαριασμών ηλεκτρικού ρεύματος ή/και φυσικού αερίου

ΠΗΓΗ: ΕΚΠΟΙΖΩ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

«Η παροχολογία δεν είναι θετικό μήνυμα»

Η Ελλάδα πρέπει να πείσει ότι μειώνεται ο δημοσιονομικός κίνδυνος, λέει ο κ. Πολ Ντόνοβαν, υψηλόβαθμο στέλεχος της UBS

Συνέντευξη στην ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

Με τις προκλήσεις στις διεθνείς αγορές να είναι πολλές το επόμενο έτος, είναι σημαντικό η Ελλάδα να μπορέσει να πείσει τους επενδυτές ότι ο δημοσιονομικός κίνδυνος μειώνεται, ενώ πρέπει να προχωρήσει και στην ομοιοποίηση του τραπεζικού της συστήματος, επισημαίνει σε συνέντευξη του στην «Κ» ο επικεφαλής οικονομολόγος της UBS Wealth Management, Πολ Ντόνοβαν. Παράλληλα, σημειώνει πως η παροχολογία της κυβέρνησης δεν είναι ένα θετικό μήνυμα για τους επενδυτές, ωστόσο δεν αποτελεί έκπληξη γι' αυτούς στο σημερινό περιβάλλον, που οι πιέσεις γύρω από την πολιτική σταθερότητα έχουν αυξηθεί.

– Η Ελλάδα έχει βγει από το μνημόνιο εδώ και σχεδόν τέσσερις μήνες, ωστόσο ακόμη δεν έχει καταφέρει να βγει στις αγορές με μια νέα έκδοση ομολόγου. Σε τι οφείλεται αυτό η αδυναμία, κατά τη γνώμη σας;

– Η Ελλάδα σημειώνει πρωτογενές πλεόνασμα και έτσι αυτό μειώνει την ανάγκη να βγει στις αγορές άμεσα. Το τελευταίο διάστημα, λόγω της κατάστασης στην Ιταλία, οι αγορές ομολόγων ειδικά της Ευρώπης παρουσιάζουν υψηλή μεταβλητότητα, έτσι μια έξοδος μπορεί να μην είναι «λογική». Είμαστε σε ένα περιβάλλον όπου τα επιτόκια διεθνώς αυξάνονται. Παράλληλα η ρευστότητα στις παγκόσμιες αγορές έχει μειωθεί, ενώ η πολιτική αβεβαιότητα στην Ιταλία έχει θυμώσει στους διεθνείς επενδυτές τον πολιτικό κίνδυνο στην Ευρώπη. Στην περίπτωση της Ελλάδας, η οποία αναζητεί διεθνή κεφάλαια, αυτό έχει παίξει σημαντικό ρόλο και γι' αυτό

Οι τραπεζικές πιστώσεις παραμένουν μηδενικές και με την απουσία ενός ομαλού τραπεζικού συστήματος δεν αναμένεται να έχει η χώρα ομαλές τάσεις επενδύσεων και ανάπτυξης.

Η Τουρκία θα μπει σε ύφεση το 2019 και αυτό θα επηρεάσει την Ελλάδα λόγω των εμπορικών δεσμών.

η αντίδραση στα ελληνικά ομόλογα ήταν πιο έντονη σε σύγκριση με άλλα ομόλογα στην Ευρωζώνη. Όμως η Ιταλία δεν είναι η μόνη υπεύθυνη για την αδυναμία του ελληνικού Δημοσίου να βγει στις αγορές, με τη χαμηλή πιστοληπτική αξιολόγηση της Ελλάδας να έχει επίσης επιτελέσει σημαντικό ρόλο στην προσέλκυση επενδυτών στα ελληνικά ομόλογα.

– Η Ελλάδα βρίσκεται σε προεκλογική περίοδο και η ελληνική κυβέρνηση ακολουθεί μια πολιτική παροχών έναντι μιας πολιτικής με στόχο την προσέλκυση επενδύσεων. Πώς το εκλαμβάνουν αυτό οι επενδυτές;

– Η παροχολογία δεν μόνο ελληνικό φαινόμενο. Οι πιέσεις γύρω από την πολιτική σταθερότητα έχουν ενταθεί και αυτό το είδαμε και στην περίπτωση του Γάλλου προέδρου Εμανουέλ Μακρόν.

Οι φιλικές προς τις επιχειρήσεις πολιτικές, καθώς και η μείωση της φορολογίας, θα βοηθήσουν να μείνουν οι νέοι στη χώρα, τονίζει ο επικεφαλής οικονομολόγος της UBS Wealth Management, Πολ Ντόνοβαν.

Δεν αποτελεί έκπληξη για τους επενδυτές αυτή η πολιτική και ιδίως στην περίπτωση της Ελλάδας. Οι αγορές σίγουρα δεν αναμένεται να αντιδράσουν θετικά

σε τέτοιες ανακοινώσεις, καθώς από που θέλουν είναι πολιτικές που θα προσελκύσουν κεφάλαια. Ωστόσο, εάν κρίνουν πως οι πολιτικές αυτές δεν αλλά-

ζουν τις δημοσιονομικές προοπτικές της χώρας, τότε αναμένεται να τις «ανεχθούν» κάπως.

– Πολλοί επισημαίνουν πως η Ελλάδα χρειάζεται ένα επενδυτικό σοκ. Πώς μπορεί αυτό να επιτευχθεί στο σημερινό περιβάλλον, ενόψει μάλιστα των γενικών εκλογών;

– Υπάρχει ένα ερώτημα στη διεθνή οικονομία, του τι ακριβώς σημαίνει «επενδύσεις». Γιατί οι επενδύσεις διεθνώς βρίσκονται σε χαμηλό επίπεδο, σε ένα περιβάλλον τόσο χαμηλών επιτοκίων; Μέρος του προβλήματος είναι πως σε μια οικονομία όπου υπάρχουν πολλές δομικές αλλαγές, η μέτρηση των επενδύσεων είναι δύσκολη. Και όσο πιο προσανατολισμένη στον τομέα των υπηρεσιών είναι μια οικονομία, όπως στην περίπτωση της Ελλάδας, τόσο πιο δύσκολο είναι να «μετρηθούν» οι επενδύσεις. Μετά τη μεγάλη μείωση του κόστους εργασίας, το οποίο έχει βελτιώσει κάπως την ανταγωνιστικότητα της, και με βάση τις τάσεις στο διεθνές εμπόριο οι οποίες μπορεί να βοηθήσουν την Ελλάδα, η χώρα έχει προοπτικές εάν τις εκμεταλλευτεί σωστά. Το μνημόνιωμα που έχει ωστόσο η Ελλάδα είναι το ότι παρά πολλοί νέοι άνθρωποι έχουν φύγει από τη χώρα λόγω της κρίσης και αυτή είναι μια αντισυμβατική τάση σε ό,τι αφορά τις επενδύσεις. Εάν πείσεις τους νέους ανθρώπους ότι υπάρχει μέλλον στη χώρα τους, τότε θα χρησιμοποιήσουν τις δεξιότητές τους με όφελος για την ελληνική οικονομία. Οι πιο φιλικές προς τις επιχειρήσεις πολιτικές καθώς και η μείωση της φορολογίας θα βοηθήσουν επίσης πάρα πολύ σε αυτό.

– Στο μακροοικονομικό μέτωπο, ποιες είναι σύμφωνα με τις προβλέψεις σας οι προοπτικές της Ελλάδας το 2019.

– Η οικονομία της Ευρωζώνης επιβαρύνεται και σε αυτό το περιβάλλον η ανάπτυξη της Ελλάδας θα κινηθεί σε σχετικά σταθερούς ρυθμούς, του 2%, τους επόμενους 12 μήνες. Αυτό γιατί η οικονομία της έρχεται από βαθιά διόρθωση τα προηγούμενα χρόνια, η εγκύρια ζήτηση έχει σταθεροποιηθεί και η ανάπτυξη των εξαγωγών αναμένεται να συνεχιστεί. Πάντως, οι τραπεζικές πιστώσεις παραμένουν μηδενικές και με την απουσία ενός ομαλού τραπεζικού συστήματος δεν αναμένεται να έχει η χώρα ομαλές τάσεις επενδύσεων και ανάπτυξης. Μια μεγάλη πρόκληση για την Ελλάδα, πάντως, είναι οι εξελίξεις στην Τουρκία. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις μας, η Τουρκία θα μπει σε ύφεση το 2019 και αυτό θα επηρεάσει την Ελλάδα λόγω των εμπορικών δεσμών που έχουν οι δύο χώρες.

– Η αλλαγή πολιτικής της ΕΚΤ πώς θα επηρεάσει οι αποδόσεις των ελληνικών ομολόγων;

– Η Ελλάδα δεν συμμετείχε στο QE και έτσι το τέλος του δεν αλλάζει τόσο την προσφορά και ζήτηση για τα ελληνικά ομόλογα. Εάν οι γερμανικές αποδόσεις αυξηθούν λόγω της ανόδου επιτοκίων της ΕΚΤ, δεν σημαίνει απαραίτητα ότι θα αυξηθούν και οι ελληνικές. Αυτό εξαρτάται από το πώς θα ζυγίσουν οι επενδυτές το ελληνικό ρίσκο. Εάν εκτιμήσουν πως το ελληνικό ρίσκο περιορίζεται, τότε το spread θα μειωθεί. Έτσι το σημαντικό για την Ελλάδα σε αυτό το νέο περιβάλλον είναι πώς θα παρουσιάσει τον εαυτό της στη διεθνή κοινότητα, εάν θα μπορέσει να πείσει τους διεθνείς επενδυτές ότι ο δημοσιονομικός κίνδυνος μειώνεται, ότι η ανάπτυξη θα συνεχιστεί μεσοπρόθεσμα.

Ο 18χρονος Τζέιντον Σάντσο της Ντόρτμουντ μέσα σε λίγους μήνες έχει εννιπλασιάσει την αξία του, καθώς από τα 9,7 εκατ. ευρώ που αποτιμάτο τον Σεπτέμβριο, κοστίζει πλέον 87,9 εκατ. ευρώ με βάση το Παρατηρητήριο.

Ο Ιανουάριος «εκτοξεύει» τους νέους παίκτες

Λίμπιπ στο διεθνές ποδοσφαιρικό χρηματιστήριο σημειώνουν κάποιιο νέο ποδοσφαιριστές, ενόψει και του ανοίγματος του μεταγραφικού παραθύρου στην Ευρώπη την 1η Ιανουαρίου ανεβάζοντας στα ύψη τις μετοχές τους και τραβώντας την προσοχή μας ως υποψήφιοι σούπερ στάρ του μέλλοντος. Πρώτος εξ αυτών είναι, όπως δείχνει έρευνα του Ποδοσφαιρικού Παρατηρητηρίου (CIES) στην Ελβετία, ο 18χρονος Τζέιντον Σάντσο. Ο Άγγλος μέσος της Ντόρτμουντ μέσα σε λίγους μήνες έχει εννιπλασιάσει την αξία του, καθώς από τα 9,7 εκατ. ευρώ που αποτιμάτο τον Σεπτέμβριο, πλέον τον τρέχοντα μήνα κοστίζει 87,9 εκατ. ευρώ με βάση τη φόρμουλα υπολογισμού του Παρατηρητηρίου. Η άνοδος των 78,2 εκατ. εντός τριμήνου συνιστά αύξηση 806%, κάτι που σε απόλυτη αξία αυξήσης αλλά και σε ποσοστιαία άνοδο τον φέρνει στην κορυφή και των δύο στατιστικών μεγεθών στη σεζόν που τρέχει στα πέντε μεγαλύτερα ευρωπαϊκά πρωταθλήματα.

Σε απόλυτες αξίες, μεγάλη άνοδο μέσα στο τρίμηνο Σεπτεμβρίου-Δεκεμβρίου σημείωσαν ακόμη οι Ζοάο Κανσέλο της Γιου-

βέντους (+46,4 εκατ. στα 74,2 εκατ. ευρώ), Αντριου Ρόμπερτσον της Λίβερπουλ (+32 εκατ. στα 79,8 εκατ. ευρώ), Ριτσαρντσον της Εβερτον (+31 εκατ. στα 76,3 εκατ. ευρώ) και Τίλο Κέρερ της Παρί Σεν Ζερμέν (+30,4 εκατ. στα 74,7 εκατ. ευρώ). Την πρώτη δεκάδα κλείνουν οι Μπερνάρντο Σίλβα, Σαντιό Μανέ, Αϊμερίκ Λαπόρτ, Τρεντ Αλεξάντερ-Αρνολντ και Κιλιάν Μπαπέ, με τον τελευταίο να παραμένει ο ακριβότερος αξίζοντας 216,3 εκατ. ευρώ.

Τη μεγαλύτερη ποσοστιαία άνοδο, μετά τον Σάντσο, παρουσίασαν οι Μάρκο Ρόις της Ντόρτμουντ (+411% στα 23,5 εκατ. ευρώ), Μόιζε Κιν της Γιουβέντους (+263% στα 17,2 εκατ. ευρώ), Γιάκομπ Μπρουν Λάρσεν της Ντόρτμουντ (+258% στα 11,6 εκατ. ευρώ) και Λιουκ Σο της Μάντσεστερ Γιουνάιτεντ (+237% στα 33,7 εκατ. ευρώ). Τη δεκάδα κλείνουν οι Εβάν Ν'ντικά, Στάνλεϊ Ν'σοκί, Αϊζάκ Σαξές, Χούλιο Φίρπο και Ζονατάν Ικόνε. Να σημειωθεί και η σημαντική αύξηση της αξίας του διεθνούς Έλληνα τερματοφύλακα της Νάπολι Ορέστη Καρνέζι κατά 54% εντός τριμήνου, από τα 2,4 εκατ. στα 3,7 εκατ. ευρώ.

Παράνομος τζόγος και παιδιά

Περισσότεροι από 450.000 ανήλικοι Βρετανοί πιάστηκαν στα δίκτυα του στοιχήματος

Διαστάσεις παίρνει η μάστιγα του παράνομου στοιχηματισμού σε όλο και πιο μικρές ηλικίες στη Μεγάλη Βρετανία. Πιο συγκεκριμένα, τις προηγούμενες ημέρες, η επιτροπή τυχερών παιχνιδιών της χώρας δημοσίευσε έρευνα η οποία αποκαλύπτει ότι ο αριθμός των ανηλίκων που εμπλέκονται με τον παράνομο στοιχηματισμό έχει τετραπλασιαστεί τα τελευταία χρόνια. Σήμερα, περισσότεροι από 450.000 νέοι κάτω των 18 ταξινομούνται ως παίκτες στοιχηματικών εταιρειών. Όπως αναφέρει ο Guardian, οι διαφημίσεις και οι σπόνσορες έχουν επηρεάσει σε σημαντικό βαθμό την ανοδική πορεία των συγκεκριμένων εταιρειών.

Τα γραφεία στοιχημάτων προσφέρουν πλέον ελκυστικά πακέτα εγγρα-

Οι φιλάθλοι όλων των ηλικιών βλέπουν τους αγαπημένους τους παίκτες να φορούν τα χρώματα της ομάδας τους, με τα λογότυπα των στοιχηματικών εταιρειών

φής, μόνο για τους νέους πελάτες, ώστε να εξασφαλίσουν ότι το πρώτο στοιχημα των παικτών θα συνοδευθεί από τα πρώτα κέρδη. Μέσα, λοιπόν, από τα social media και την τηλεόραση, η διαφήμιση και η προώθηση του προϊόντος για τους νέους παίκτες είναι αναπόφευκτες, καθώς οι ευκαιρίες που δίνονται στον πελάτη για να παίξει στοιχημα σε οποιαδήποτε χρονική στιγμή είναι ατελείωτες.

Για πολλούς ενήλικους τα τυχερά παιχνίδια και το στοιχημα στο Διαδίκτυο μπορεί να θεωρηθούν διασκέδαση όταν γίνονται υπεύθυνα και χωρίς υπερβολές. Πολλοί παίκτες όμως και ιδιαίτερα ανήλικοι πιστεύουν πως το στοιχημα είναι ένας τρόπος για να λύσουν το οικονομικό τους πρόβλημα. Παρά το γεγονός πως υπάρχουν πολλοί κανόνες και νόμοι για την προστασία των νέων από τις πιυχές του στοιχηματος στο Διαδίκτυο που μπορεί να είναι επικίνδυνες, οι ανήλικοι συνεχίζουν να βρίσκουν τρόπους να παίξουν στοιχημα. Πλέον, η επιτροπή τυχερών παιχνιδιών της Βρετανίας, μετά τη σχετική έρευνα

Εννέα από τις είκοσι κορυφαίες ποδοσφαιρικές ομάδες της Πρέμιερ Λιγκ για το 2018 χρηματοδοτήθηκαν από στοιχηματικές εταιρείες για να διαφημιστούν στη φανέλα τους.

για τους ανήλικους, δεσμεύεται για την προστασία των παικτών από τους κινδύνους του στοιχήματος: «Όταν είμαστε σίγουροι ότι ένα προϊόν θέτει τους παίκτες σε κίνδυνο, θα λάβουμε μέτρα», τονίζεται.

Επίσης, υπάρχουν κανόνες που εμποδίζουν τις στοιχηματικές εταιρείες να επιτρέπουν τη στόχευση της διαφήμισης στους ανήλικους. Μερικοί οργανισμοί, όμως, ανησυχούν ότι τα παιδιά εκτίθενται στα τυχερά παιχνίδια, μέσω των διαφημίσεων, παρόλο που υπάρχουν αυτοί οι κανόνες. Σύμφωνα με τη συγκεκριμένη μελέτη, δύο στους τρεις ανήλικους έχουν παρακο-

λουθήσει διαφήμιση τυχερών παιχνιδιών στην τηλεόραση, ενώ δεν είναι τυχαίο το γεγονός πως 450.000 παιδιά στοιχηματίζουν τακτικά (δηλαδή ένας στους επτά νέους ηλικίας 11-16). Το πρόβλημα των διαφημίσεων δεν εμφανίζεται μόνο μέσω της τηλεόρασης αλλά και από τους σπόνσορες των ομάδων της Πρέμιερ Λιγκ. Εννέα από τις είκοσι κορυφαίες ποδοσφαιρικές ομάδες της Πρέμιερ Λιγκ για το 2018 χρηματοδοτήθηκαν από στοιχηματικές εταιρείες, για να διαφημιστούν στη φανέλα τους. Ετσι, οι φιλάθλοι όλων των ηλικιών βλέπουν τους αγαπημένους τους παίκτες να φορούν τα χρώματα

της ομάδας τους, με τα λογότυπα των στοιχηματικών εταιρειών.

Επίσης, παρόλο που η αγγλική προσηλονδία έχει θεσπίσει νομικό πλαίσιο που απαγορεύει τα λογότυπα των στοιχηματικών εταιρειών σε φανέλες σε παιδικά μεγέθη, πολλοί νέοι εξακολουθούν να φορούν τις φανέλες που απευθύνονται για τους ενήλικους.

Τέλος, οι διαφημίσεις μέσω του YouTube είναι εξίσου επικίνδυνες για τους ανήλικους. Οι δημιουργοί βίντεο στο συγκεκριμένο διαδικτυακό τόπο έχουν τιμωρηθεί με πρόστιμα για διαφήμιση των στοιχηματικών εταιρειών σε παιδιά.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ παρουσιάζει την

ΠΑΡΑΜΥΘΟΥΠΟΛΗ

16/11/2018 – 06/01/2019

STAN

ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗ

27.12.2018

20:00

ΧΡΥΣΟΣ ΧΟΡΗΓΟΣ

ΜΕΓΑΣ ΧΟΡΗΓΟΣ

ΤΗΝ ΠΑΡΑΜΥΘΟΥΠΟΛΗ ΟΔΗΓΕΙ ΜΕ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΟΝΤΑ ΣΑΣ ΤΟ

ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΑΕΡΟΜΕΤΑΦΟΡΕΑΣ

Υστερεί η Ελλάδα σε επενδύσεις venture capital

Προσείληκε κεφάλαια 220 εκατ. μεταξύ 2013-18, όταν η Βρετανία έφτασε τα 23 δισ.

Του **ΒΑΓΓΕΛΗ ΜΑΝΔΡΑΒΕΛΗ**

Φτωκείς είναι οι επενδύσεις της Ελλάδας στην προσέλκυση επενδυτικών κεφαλαίων για νεοφυείς επιχειρήσεις, γνωστά και ως venture capital (VC) funds. Από το 2013 έως σήμερα έχουν επενδυθεί κεφάλαια ύψους 220 εκατ. ευρώ, και με βάση τη συγκεκριμένη επίδοση, η χώρα κατατάσσεται στην 23η θέση μεταξύ 34 ευρωπαϊκών χωρών.

Σύμφωνα με την ετήσια έκθεση «The State of Europe Tech 2018» που παρουσίασε χθες η εταιρεία Atomico, πρώτη σε επενδύσεις τύπου VC είναι η Βρετανία, καθώς την περίοδο 2013-18 προσείληκε κεφάλαια ύψους 23 δισ. ευρώ. Δεύτερη, αλλά με μεγάλη απόσταση, η Γερμανία (12 δισ. ευρώ) και ακολουθούσε η Γαλλία (10 δισ. ευρώ). Τέταρτη στην κατάταξη είναι η Σουηδία με επενδύσεις VC ύψους 5 δισ. ευρώ. Μάλιστα η Σουηδία συνέβαλε στην ευρωπαϊκή τεχνολογία με τη μεγαλύτερη σε αξία επένδυση που συντελέστηκε σε ευρωπαϊκή νεοφυή επιχείρηση, τη Spotify. Η τελευταία, κατά την αρχική δημόσια προσφορά μετοχών (IPO), αποτιμήθηκε σε περισσότερο από 23 δισ. ευρώ, ενώ από τη διά-

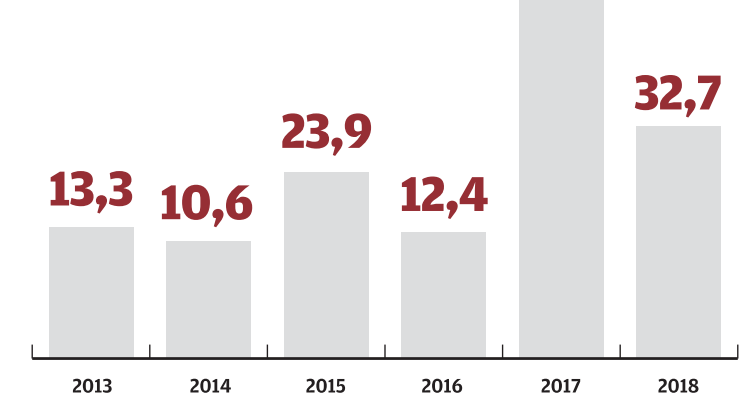
θεση των μετοχών της αντλήθηκαν 8,14 δισ. ευρώ. Η Ελλάδα κατατάσσεται, σύμφωνα με τις επενδύσεις της, λίγο χαμηλότερα από την Κύπρο, που βρίσκεται στη 22η θέση (244 εκατ. ευρώ), και λίγο πιο ψηλά από τη Μάλτα, που βρίσκεται στην 24η θέση (141 εκατ. ευρώ), στην προσέλκυση VC κεφαλαίων. Στην τελευταία, 34η, θέση βρίσκεται η Αλβανία με επενδύσεις μόλις 3 εκατ. ευρώ.

Σύμφωνα με τη μελέτη της Atomico, από το 2013 έως και τον Σεπτέμβριο του 2018, στη χώρα μας πραγματοποιήθηκαν 138 συμφωνίες (γύρο χρηματοδότησης) νεοφυών επιχειρήσεων. Οι πιο πολλές, 29 τον αριθμό, έλαβαν χώρα το 2016 και οι λιγότερες, 16 τον αριθμό, το 2017. Ωστόσο το 2017 ήταν η χρονιά-σταθμός που «ανύψωσε» την Ελλάδα στον ευρωπαϊκό χάρτη των VC επενδύσεων. Το 2017 παρατηρείται η μεγαλύτερη κίνηση επενδυτικών κεφαλαίων ύψους άνω των 127 εκατ. ευρώ. Οι συμφωνίες επομένως τη χρονιά εκείνη ήταν οι λιγότερες, αλλά ήταν πολύ μεγαλύτερης αξίας. Ειδικότερα, κατά την άσκηση αυτή η γκρίζα αγορά έλαβε από τις πωλήσεις νεοφυών επιχειρήσεων όπως ήταν οι Beat (πρώην Taxi Beat),

Επενδύσεις σε νεοφυείς επιχειρήσεις στην Ελλάδα

ΥΨΟΣ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΣΕ ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ

! Για το 2018 χρησιμοποιούνται στοιχεία μέχρι 30/9 και για το τελευταίο τρίμηνο αξιοποιούνται τα στοιχεία 4ου τριμήνου 2017

ΠΗΓΗ: DEALROOM.CO

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η χώρα κατατάσσεται στην 23η θέση, μεταξύ 34 ευρωπαϊκών κρατών.

Ηνοetics, QuizDom κ.ά. Μόνο οι πωλήσεις των Taxi Beat και Ηνοetics εκτιμάται ότι απέφεραν 80 εκατ. ευρώ.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Atomico, η Ελλάδα απέχει από το να χαρακτηριστεί ένα σημαντικό κέντρο (hub) ανάπτυξης νεοφυών επιχειρήσεων. Η Αθήνα είναι η μόνη περιοχή της χώρας που αναφέρεται ως hub φιλοξενίας νεοφυών επιχειρήσεων. Και κατά την περίοδο 2013-2018 η πρωτεύουσα της χώρας φιλοξένησε μόλις 37 επιχειρήσεις που έλαβαν τουλάχιστον έναν γύρο χρηματοδότησης

από VC funds. Με βάση το κριτήριο αυτό η Αθήνα κατέταξε στην 35η θέση μεταξύ 55 περιοχών-πόλεων της Ευρώπης. Το Λονδίνο (Οξφόρδη, Κέμπριτζ) είναι η περιοχή με τη μεγαλύτερη κινητικότητα στην Ευρώπη αφού φιλοξένησε περίπου 1.800 επιχειρήσεις οι οποίες χρηματοδοτήθηκαν από VC funds.

Η κατάσταση όμως αυτή για την Ελλάδα και την Αθήνα εκτιμάται ότι θα αλλάξει μετά την ενεργοποίηση του Equifund στις αρχές του 2018. Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (EIF), που λειτουργεί το Equifund, είναι ο φορέας που έχει χρηματοδοτήσει τα περισσότερα VC funds που επενδύουν σε νεοφυείς επιχειρήσεις στην Ευρώπη. Πάνω 150 επενδυτικά σχήματα σε ολόκληρη την Ευρώπη έχει ενισχύσει το EIF.

ΕΕΤΤ: Στάσιμη η αγορά τηλεπικοινωνιών και ταχυδρομείων το 2017

Στασιμότητα στα μεγέθη των κλάδων των τηλεπικοινωνιών και ταχυδρομείων δείχνει η επισκόπηση αγορών του 2017 που παρουσίασε χθες η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών & Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ). Ο κλάδος των τηλεπικοινωνιών σημείωσε οριακή άνοδο 0,2% φτάνοντας τα 5 δισ. ευρώ, ενώ ο κλάδος των ταχυδρομείων σημείωσε αύξηση κατά 0,4% στα 0,55 δισ. ευρώ. Η αύξηση αυτή υπολείπεται εκείνης του ΑΕΠ της χώρας (1,4% για το 2017) και ως συνέπεια η συμβολή των δύο κλάδων περιορίστηκε ως ποσοστό του ΑΕΠ. Ειδικότερα, στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, ο κύκλος εργασιών του κλάδου ξεπέρασε για τρίτη συνεχόμενη χρονιά τα 5 δισ. ευρώ. Τα έσοδα από τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες κατέλαβαν το μεγαλύτερο ποσοστό (88%), ενώ το σύνολο των επενδύσεων των επιχειρήσεων του κλάδου μειώθηκε κατά περίπου 12%. Ανήλθαν σε 998 εκατ. ευρώ, σχεδόν στο 20% του συνολικού κύκλου εργασιών του κλάδου. Η κατανάλωση των επενδύσεων μεταξύ σταθερής και κινητής τηλεφωνίας ήταν περίπου ισομερώς κατανομημένη, με τις σταθερές επικοινωνίες να έχουν το προβάδισμα (53%) και οι κινητές να ακολουθούν (47%). Ο αριθμός των τηλεφωνικών γραμμών σταθερής αυξήθηκε οριακά σε σχέση με το 2016 και ανήλθε σε 4,75 εκατομμύρια. Από την άλλη πλευρά, ο αριθμός των συνδέσεων κινητής τηλεφωνίας ανήλθε σε 16,2 εκατ. παρουσιάζοντας αύξηση κατά 1,5% σε σχέση με το 2016, με τις ενεργές συνδέσεις να αυξάνονται συγκριτικά περισσότερο (3,2%), ανερχόμενες περίπου στα 13 εκατομμύρια. Επίσης, οι σταθερές

ευρυζωνικές συνδέσεις πλησίασαν τα 3,8 εκατ. γραμμές, σημειώνοντας αύξηση κατά 4,9%, με την ευρυζωνική διείσδυση να ανέρχεται στο 35,2% του πληθυσμού (έναντι 33,3% στο τέλος του 2016). Τέλος, οι συνδέσεις ευρυζωνικής τηλεόρασης ανήλθαν σε 1,02 εκατ. σημειώνοντας οριακή αύξηση 1,4%. Αξίζει να τονιστεί ότι η ΕΕΤΤ αναφέρει 113 κιλ. συνδέσεις συνδρομητικής τηλεόρασης μέσω Διαδικτύου (IPTV) αντιστοιχώντας περίπου στο 10% του συνόλου των συνδέσεων.

Ο τζίρος στις τηλεπικοινωνίες ξεπέρασε τα 5 δισ. ευρώ.

Στις ταχυδρομικές υπηρεσίες, τα συνολικά έσοδα της αγοράς παρουσίασαν μικρή άνοδο φτάνοντας τα 549,4 εκατ. ευρώ. Οι επιχειρήσεις του κλάδου διακίνησαν πάνω από 357 εκατ. μικροαντικείμενα. Το μερίδιο των ΕΛΤΑ στα έσοδα του κλάδου υποχώρησε στο 36% από 38% που ήταν το 2016. Επίσης, το μερίδιο των επιχειρήσεων ταχυμεταφορών διευρύνθηκε σε 61% από 59% που ήταν το 2016.

Η διακίνηση ταχυδρομικών αντικειμένων εντός της χώρας (90%) απέφερε το μεγαλύτερο ποσοστό των εσόδων της ελληνικής ταχυδρομικής αγοράς (67%). Τα έσοδα από τη διακίνηση 43,4 εκατ. δεμάτων ή μικροδεμάτων ανήλθαν σε 249,5 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας άνοδο κατά 4,2% σε σχέση με το 2016 χάρη στη δυναμική ανάπτυξη του ηλεκτρονικού εμπορίου.

Στα 116,35 εκατ. ευρώ η χρηματοδότηση των 10 κορυφαίων startups φέτος

Σημαντική χρηματοδοτική στήριξη δόθηκε και το 2018 σε νεοφυείς ελληνικές επιχειρήσεις, οι οποίες είτε βρίσκονται σε προχωρημένα στάδια ανάπτυξης είτε αρχίζουν τώρα να διαγράφουν τα πρώτα τους επιχειρηματικά βήματα στην αγορά. Παρότι η χρηματοδότηση στη χώρα μας κινείται ακόμη σε χαμηλά επίπεδα σε σύγκριση με άλλες άλλες, υπάρχουν τα τελευταία χρόνια ορισμένα επιτυχημένα παραδείγματα εταιρειών που έλαβαν χρηματοδότηση, ωρίμασαν και επέκτειναν το προϊόν τους και στο εξωτερικό. Τέτοια μάλιστα παραδείγματα αποτελούν οι εταιρείες Workable, Blueground, αλλά και η TaxiBeat που εξαγοράστηκε το 2017 από τον όμιλο Daimler.

Όπως καταδεικνύει ετήσια έκθεση του Foundation και του EIT Digital (τμήμα του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Καινοτομίας και Τεχνολογίας), το 2018 αποτέλεσε έτος ευκαιριών για τη startup σκηνή, καθώς φέτος ενεργοποιήθηκε και επίσημα το υπερταμείο επιχειρηματικών συμμετοχών (Equifund), δίνοντας τη δυνατότητα σε 9 funds να αρχίζουν να χρηματοδοτούν startup εταιρείες. Σύμφωνα με την έκθεση, 14 εκατ. από 215 εκατ. ευρώ, που έχουν δρομολογήσει οι επενδύσεις τα funds μέσα στα επόμενα χρόνια, έχουν δοθεί μέχρι στιγμής σε εταιρείες που βρίσκονται σε αρχικά στάδια ανάπτυξης. Τέτοια είναι τα παραδείγματα της Intelistyle, η οποία πρόσφατα άντλησε χρηματοδότηση 600.000 δολ. από το επενδυτικό κεφάλαιο Metavalon vc, αλλά και η Causaly που τον περασμένο Ιούλιο απέσπασε 900.000 ευρώ από τη Marathon venture Capital. Όπως μάλιστα επισφαιρίζει παράγοντας της αγοράς, παρότι η επενδυτική «διάθεση» παραμένει μέχρι στιγμής σε χαμηλά επίπεδα, το ποσό τον 14 εκατ. ευρώ που επενδύθηκε σε νέες εταιρείες καταδεικνύει και τα αυστηρά κρι-

τήρια βάσει των οποίων χρηματοδοτούν τα funds τις startups. Παράλληλα στο πλαίσιο της έκθεσης, στην οποία συμμετείχε και το Velocity.Partners VC, ένα από τα funds του Equifund, γίνεται μία αναφορά στις δέκα κορυφαίες εταιρείες, οι περισσότερες από τις οποίες έχουν εισέλθει σε στάδιο πλήρους ωρίμανσης, αποχωρώντας σταδιακά από την ελληνική startup σκηνή. Πρόκειται για τις Workable, Softomotive, Viva Wallet, Blueground, Hellas Direct, Polfish, Balena (Resin.io), Metis, Centaur Analytics και Home-made, εταιρείες που έχουν χρηματοδοτηθεί τόσο από εγχώριους όσο και από ξένους επενδυτές. Μάλιστα, αυτές, συγκέντρωσαν μόνο το 2018 χρηματοδότηση ύ-

14 εκατ. ευρώ έχουν δοθεί σε εταιρείες που βρίσκονται σε αρχικά στάδια ανάπτυξης.

ψους 116,35 εκατ. ευρώ, έναντι 100 εκατ. ευρώ το 2017 που είχαν συγκεντρώσει περίπου οι αντίστοιχες εταιρείες της ίδιας κατάταξης. Αυτές πλέον μετρούν από 101 έως 250 εργαζομένους, διατηρούν, οι περισσότερες, γραφεία σε τουλάχιστον τρεις διαφορετικές χώρες, ενώ το 70% εξ αυτών έχει πλέον κάποιο παράρτημα στις ΗΠΑ. Προσπαθώντας να δώσει μία εκτίμηση για την πορεία των επενδύσεων σε νεοφυείς εταιρείες μέσα στο 2019, παράγοντας που κινείται στον χώρο των επενδυτικών κεφαλαίων ανέφερε στην «Κ» ότι το 2019 θα ακολουθήσουν περισσότερες και μεγαλύτερες επενδύσεις, τονίζοντας ότι το 2018 αποτέλεσε έτος επανένταξης της νεοφυούς επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΚΟΝΤΗ

Υπέρογκα φορολογικά βάρη σε λίγους και το 2019

Μεγάλη χαμένη ξανά η μεσαία τάξη, λέει το Οικονομικό Επιμελητήριο

Του **ΠΡΟΚΟΠΗ ΚΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Το 90% του φόρου εισοδήματος πληρώνει μόλις το 19% των φορολογουμένων. Αυτό σημαίνει ότι 1,2 εκατ. φορολογούμενοι πληρώνουν 6,2 δισ. ευρώ και είναι αυτοί που έχουν σπκώσει τη δημοσιονομική προσαρμογή των τελευταίων χρόνων. Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρέθεσε ο κ. Β. Ζουμπουλίδης, επικουρος καθηγητής ΤΕΙ Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, στην εκδήλωση του Οικονομικού Επιμελητηρίου για τον προϋπολογισμό του 2019, η αντίληψη φορολογικών εσόδων στην Ελλάδα πραγματοποιείται από έναν ολόνα και μικρότερο κύκλο ιδιωτών και επιχειρήσεων που καλούνται να επωμισθούν τα φορολογικά βάρη.

Και η πολιτική αυτή θα συνεχιστεί και το 2019, καθώς δεν έχει προβλεφθεί καμία αλλαγή της φορολογικής πολιτικής κυρίως για τα εισοδήματα που όχι μόνο πληρώνουν τους φόρους, αλλά συνεισφέρουν και περισσότερο στην ιδιωτική κατανάλωση.

Όπως σημειώνει ο κ. Ζουμπουλίδης, τα υπερπλεονάσματα πάνω στα οποία έχει οικοδομηθεί το σύνολο της οικονομικής πολιτικής και η ε-

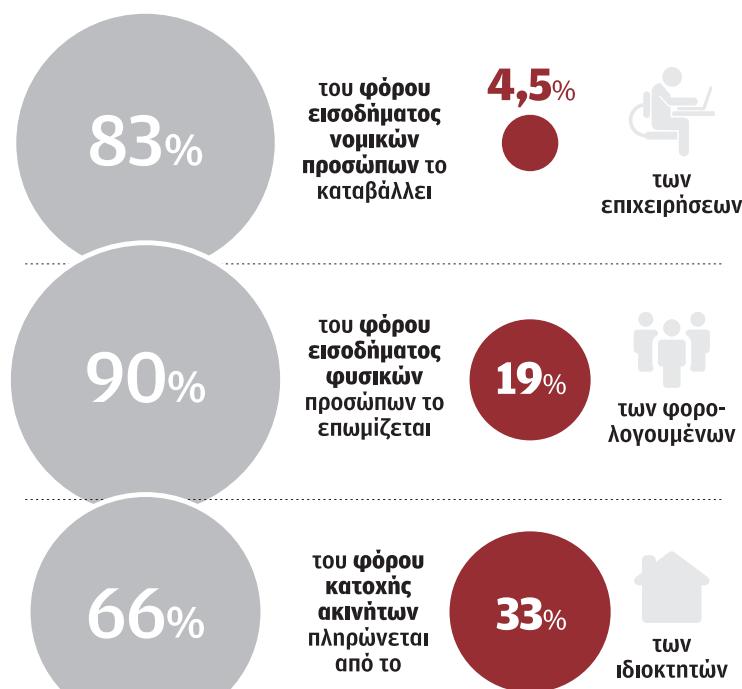
κτέλεση του εκάστοτε κρατικού προϋπολογισμού παρουσιάζουν τις εξής δυσαναλογίες:

- Το 83% του φόρου εισοδήματος νομικών προσώπων το καταβάλλει το 4,5% των επιχειρήσεων.
- Το 66% του φόρου κατοχής ακινήτων πληρώνεται από το 33% των ιδιοκτητών.
- Το 90% του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων το επωμίζεται το 19% των φορολογουμένων.

Σύμφωνα με τον καθηγητή, η μείωση της φορολογίας επεκταθεί και στα κέρδη των επιχειρήσεων, θα μειωθεί το κόστος των επενδύσεων, κάτι που σημαίνει ότι περισσότεροι επιχειρηματίες θα επενδύσουν δηλαδή θα αυξηθεί η σχετική δαπάνη. Ωστόσο, η κυβέρνηση προχώρησε στην καταργηση διάταξης που είχε ψηφιστεί το 2017 και η οποία θα μπορούσε να δώσει ανάσα στις επιχειρήσεις που τα τελευταία χρόνια έχουν πληγεί. Συγκεκριμένα, από εφάπαξ μείωση του συντελεστή κατά 3 ποσοστιαίες μονάδες (από το 29% στο 26%) η κυβέρνηση απο-

λογισμός δεν παύει να είναι προϋπολογισμός υπερφορολόγησής». Για άλλη μία φορά η μεσαία τάξη βγαίνει φορολογικά χαμηνί, καθώς αυξάνονται οι φόροι, ενώ δεν εννοείται ιδιαίτερα από τη μείωση του ΕΝΦΙΑ, επεσημάνε ο πρόεδρος του Οικονομικού Επιμελητηρίου. Ο επικεφαλής του Γραφείου Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή Φραγκίσκος Κουτεντάκης ανέφερε στην εισήγησή του ότι η Ελλάδα έχει κατακτήσει την αξιοπιστία της δημοσιονομικών στοιχείων και αυτή η κατάσταση πρέπει να θεωρακιστεί συνταγματικά. Ωστόσο, έκανε λόγο για αβεβαιότητες που συνδέονται με το διεθνές περιβάλλον, καθώς και για δημοσιονομικές αβεβαιότητες που έχουν να κάνουν με την πορεία των επιτοκίων και τις δικαστικές αποφάσεις που ανοίγουν τον δρόμο για μελλοντικές διεκδικήσεις.

Ποιοι πληρώνουν τους φόρους

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

«Ο πρώτος μεταμνημονιακός προϋπολογισμός δεν παύει να είναι προϋπολογισμός υπερφορολόγησής».

φάσισε να προχωρήσει στη μείωση κατά μία μονάδα το 2019 (στο 28%). Σε βάθος χρόνου, ο συντελεστής θα διαμορφωθεί στο 25%. Και προφανώς, στην κυβέρνηση δυσκολεύονται να καταλάβουν ότι οι χαμηλότεροι φόροι μπορούν να οδηγήσουν σε μεγαλύτερη οικονομική ανάπτυξη και εντέλει σε υψηλότερα φορολογικά έσοδα. Στη συζήτηση για τον προϋπολογισμό του 2019 ο πρόεδρος του Οικονομικού Επιμελητηρίου Κ. Κόλλιας τόνισε ότι: «Ο πρώτος μεταμνημονιακός προϋπο-

Closer to you

Nexia Poyiadjis

Audit.Tax.Advisory

nexia.com.cy

Θα αυξηθούν κατά 2,7% οι εκπομπές άνθρακα το '18

Οι επιστήμονες επισημαίνουν τις άμεσα ακραίες συνέπειες στο κλίμα

Της **KENDRA PIERRE-LOUIS**
THE NEW YORK TIMES

Η απελευθέρωση αερίων που ευθύνονται για το φαινόμενο του θερμοκηπίου αυξάνεται με επιτακνόμενους ρυθμούς φέτος, προειδοποιούν οι επιστήμονες, φέρνοντας τον κόσμο αντιμέτωπο με τις πιο ακραίες συνέπειες της κλιματικής αλλαγής νωρίτερα από ό,τι πιστεύαμε.

Οι επιστήμονες περιέγραψαν τους αυξανόμενους ρυθμούς των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα συγκρίνοντας τους με ένα «φορτηγό τρένο που τρέχει με μεγάλη ταχύτητα» και επιρρίπτοντας μέρος των ευθυνών στην ακόροστη όρεξη για πετρέλαιο, καθώς οι λαοί όλου του κόσμου, όχι μόνο αγοράζουν περισσότερα αυτοκίνητα, αλλά και τα οδηγούν σε μακρύτερες αποστάσεις από ό,τι στο παρελθόν, ακυρώνοντας έτσι τα οποιαδήποτε κέρδη από τη διάδοση των ηλεκτρικών οχημάτων. Παγκοσμίως οι εκπομπές άνθρακα αναμένονται να αυξηθούν κατά 2,7% το 2018, σύμφωνα με την πρόσφατη έρευνα η οποία δημοσιεύθηκε από το Παγκόσμιο Πρόγραμμα Ανθρακα, μία ομάδα 100 επιστημόνων από περισσότερα από 50 ερευνητικά και ακαδημαϊκά κέντρα. Πρόκειται για έναν από τους λίγους οργανισμούς που εξετάζει τις παγκόσμιες εκπομπές

Μεγάλο μέρος του προβλήματος είναι το αυτοκίνητο, καθώς αγοράζουμε περισσότερα κιλόμετρα από ποτέ.

άνθρακα. Πέρυσι, οι εκπομπές άνθρακα αυξήθηκαν κατά 1,6% ανέφρανο οι ερευνητές. Η μείωση των αερίων άνθρακα είναι κομβικής σημασίας για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής. Πριν από τρία χρόνια, περίπου 200 κράτη συνήγαγαν την Συνθήκη του Παρισιού με στόχο τη διατήρηση της αύξησης της θερμοκρασίας κάτω από τους δύο βαθμούς Κελσίου από τα επίπεδα πριν από τη Βιομηχανική Επανάσταση.

Πρόκληση

Η αποφυγή αυτού του ορίου, κάτι το οποίο θεωρείται πρόκληση, είναι ένας τρόπος για να αποφευχθούν οι χειρότερες συνέπειες της κλιματικής αλλαγής όπως είναι η τήξη των αιώνων πάγων και η αύξηση της στάθμης των θαλασσών. Για να πληρωθούν οι όροι που καθορίστηκαν από τη Συνθήκη του Παρισιού, λένε οι επιστή-

Υπόχρουν πολλοί τρόποι προκειμένου να μειωθούν οι ρύποι των αερίων που προκαλούν το φαινόμενο του θερμοκηπίου και να αποφευχθούν οι χειρότερες συνέπειες της κλιματικής αλλαγής. Εδώ η εταιρεία Norsepower εγκαθιστά τον ρότορα ιστίου στο τάνκερ «Maersk Pelican».

μονες, οι παγκόσμιες εκπομπές από τα εργοστάσια παραγωγής ενέργειας, τις βιομηχανίες, τα αυτοκίνητα και τα φορτηγά, όπως εξάλλου και από την αποψίλωση των δασών, πρέπει να αρχίσουν να μειώνονται μέχρις ότου μηδενιστούν. Ο πρόεδρος των ΗΠΑ Ντόναλντ Τραμπ, ωστόσο, δεσμεύθηκε να αποσύρει τις ΗΠΑ από τη συνθήκη και ακύρωσε μία σειρά κανονισμών από την περίοδο του προέδρου Ομπάμα που είχαν ως στόχο τη μείωση των εκπομπών αερίων από τις εξατμίσεις των αυτοκινήτων και τα φουγάρα των εργοστασίων παραγωγής ενέργειας. Την Τρίτη έγραψε

στο Twitter ότι η Συνθήκη του Παρισιού ήταν «εσφαλμένη» εξαιτίας του συστήματος εθελοντικών δεσμεύσεων, που αφήνει άλλα κράτη στο απυρόβλητο, προσθέτοντας ότι οι Αμερικανοί φορολογούμενοι – και οι Αμερικανοί εργάτες – δεν πρέπει να πληρώνουν για τον καθαρισμό της ρύπανσης που κάνουν άλλα κράτη. Η νέα αξιολόγηση της κατάστασης είναι η τρίτη μεγάλη επιστημονική μελέτη που αποστέλλει ένα μήνυμα ότι ο κόσμος δεν καταφέρει να σημειώσει αξιοσημείωτη πρόοδο, έτσι ώστε να αποφυγή τις χειρότερες συνέπειες της κλιματικής αλλαγής.

2018, το τέταρτο πιο ζεστό έτος στην Ιστορία

Κίνδυνος αύξησης κατά 3-5 βαθμούς Κελσίου μέχρι το τέλος του αιώνα

Το έτος 2018 θα είναι το τέταρτο πιο ζεστό που έχει καταγραφεί ποτέ, προειδοποίησε χθες ο ΟΗΕ, υπογραμμίζοντας τον κατεπείγοντα χαρακτήρα της κατάστασης σε έκθεση που έδωσε στη δημοσιότητα πριν από τη σύνοδο κορυφής για το κλίμα, COP24.

Στην προσωρινή έκθεσή του για την κατάσταση του κλίματος, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Μετεωρολογίας (WMO) παρατηρεί πως η μέση θερμοκρασία στην επιφάνεια του πλανήτη κατά τους πρώτους 10 μήνες του έτους ήταν υψηλότερη κατά σχεδόν 1 βαθμό Κελσίου σε σύγκριση με την προβιομηχανική εποχή (1850-1900), με αποτέλεσμα «το 2018 να προαναγγέλλεται ως η τέταρτη θερμότερη χρονιά που έχει καταγραφεί ποτέ». Συνεπώς, η τάση των ανόδου της θερμοκρασίας της Γης μακροπρόθεσμα «είναι προφανής και συνεχιζόμενη», δήλωσε ο γενικός γραμματέας του WMO Πέτερ Τσαλός σε συνέντευξη Τύπου. Κι ενώ στα 22 τελευταία χρόνια είναι περιλαμβανόμενα τα 20 πιο ζεστά που έχουν καταγραφεί, τα τέσσερα τελευταία βρίσκονται στην κορυφή του καταλόγου, σύμφωνα με τον WMO.

«Πρέπει να το τονίζουμε ξανά και ξανά: είμαστε η πρώτη γενιά που καταλαβαίνει καλά τις κλιματικές αλλαγές και η τελευταία που μπορεί να αντιδράσει στις συνέπειές τους», υπογράμμισε ο Τσαλός. Καθώς οι συγκεντρώσεις των αερίων που προ-

Σημαντικά προβλήματα υγείας θα αντιμετωπίσουν οι κάτοικοι εξαιτίας της κλιματικής αλλαγής, σε όλη την Ανατολική Μεσόγειο και στην Ελλάδα.

καλούν το φαινόμενο του θερμοκηπίου, καθοριστικούς παράγοντας της ανόδου της θερμοκρασίας, πηγαινόντας από ρεκόρ σε ρεκόρ, «η θερμοκρασία υπάρχει κίνδυνος να αυξηθεί κατά 3 έως 5 βαθμούς Κελσίου μέχρι το τέλος του αιώνα, αν η τάση συνεχισθεί, προειδοποίησε μερικές ημέρες πριν από την κλιματική σύνοδο COP24 που θα πραγματοποιηθεί στο Κατοβίτσε της Πολωνίας.

Αξίζει να σημειωθεί πως οι ασθένειες και οι θάνατοι που συνδέονται άρρηκτα με την κλιματική αλλαγή αναμένεται να αυξηθούν τα επόμενα χρόνια. Το πρόβλημα είναι μεγαλύτερο στην Ευρώπη και στην ανατολική Μεσόγειο και άρα στην Ελλάδα (κυρίως λόγω του μεγάλου ποσοστού ηλικιωμένων που ζουν σε πόλεις), όπου το 42% και το 43% αντίστοιχα των ανθρώπων άνω των 65 ετών εκτιμάται ότι είναι ευάλωτοι στις αυξημένες θερμοκρασίες, έναντι μικρότερου ποσοστού 35% στη νοτιοανατολική Ασία και 38% στην Αφρική. Το 2017, περίπου 157 εκατομμύρια περισσότεροι

Η απελευθέρωση αερίων ρύπων που προκαλούν το φαινόμενο του θερμοκηπίου είναι καθοριστικός παράγοντας ανόδου της θερμοκρασίας.

ευάλωτοι άνθρωποι τρίτης ηλικίας εκτέθηκαν σε κύματα καύσωνα διεθνώς σε σύγκριση με το 2000 και 18 εκατομμύρια περισσότεροι από όσοι το 2016. Κατά μέσον όρο, μεταξύ 2000-2017, κάθε άνθρωπος εξετίθετο κάθε χρόνο περίπου μιάμιση ώρα μέρη σε κύματα καύσωνα, σε σχέση με την προηγούμενη περίοδο 1986-2000. Στο μέλλον η κατάσταση θα είναι χειρότερη, σύμφωνα με τους επιστήμονες, καθώς σταδιακά θα αυξάνεται το ποσοστό του παγκόσμιου πληθυσμού που θα είναι εκτεθειμένοι στους καύσωνες, με συνέπεια να αυξηθούν και τα περιστατικά των σχετικών παθήσεων (καρδιαγγειακών, αναπνευστικών, διαβήτη, νεφρών κ.ά.) και των

θανάτων. Ηλικιωμένοι, κάτοικοι πόλεων και χρονίως πάσχοντες κινδυνεύουν περισσότερο από το θερμικό στρες. Συνεπώς η σταδιακή γήρανση του παγκόσμιου πληθυσμού (αύξηση του ποσοστού των ατόμων άνω των 65 ετών) και η ολοένα μεγαλύτερη συσσώρευση ανθρώπων στις πόλεις αυξάνουν τους κινδύνους για το μέλλον. Οι ερευνητές, που έκαναν τη σχετική δημοσίευση στο ιατρικό περιοδικό The Lancet, αναφέρουν ότι, ενώ μεταξύ 1986-2017 η μέση παγκόσμια θερμοκρασία ανέβηκε κατά 0,3 βαθμούς Κελσίου, η μέση άνοδος της θερμοκρασίας στην οποία εκτέθηκαν οι άνθρωποι ήταν υπερδιπλάσια (0,8 βαθμοί).

Χαρτογράφηση γενετικού κώδικα των ειδών

ΛΟΝΔΙΝΟ. Οι επιστήμονες ξεκίνησαν την Πέμπτη ένα φιλόδοξο πρόγραμμα, σύμφωνα με το οποίο θα χαρτογραφίσουν τον γενετικό κώδικα 1,5 εκατομμυρίων γνωστών ειδών σύνθετης ζωής, τα οποία ζουν στον πλανήτη μας. Στόχος τους είναι να ολοκληρώσουν το πρόγραμμα σε μία δεκαετία. Το Πρόγραμμα ΒιοΓονιδιώματος Γης (EBP) θεωρείται το επόμενο «ταξίδι στη Σελήνη» μετά το Πρόγραμμα Ανθρώπινου Γονιδιώματος που χαρτογράφησε το ανθρώπινο DNA. Το πρόγραμμα εκείνο κόστισε τρία δισεκατομμύρια δολάρια και χρειάστηκε 13 χρόνια μέχρι την ολοκλήρωσή του, το 2003. Το Πρόγραμμα ΒιοΓονιδιώματος

Το πρόγραμμα θα συγκεντρώσει ερευνητικές ομάδες από όλο τον κόσμο με στόχο να το ολοκληρώσουν σε μία δεκαετία.

Γης αναμένεται να κοστίζει 4,7 δισεκατομμύρια δολάρια και «τελικά θα δημιουργήσει ένα νέο θεμέλιο για τη βιολογία, οδηγώντας σε νέες λύσεις για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και τη συντήρηση των ανθρώπινων κοινοτήτων», τόνισε ο Χάρις Λέγγουιν, καθηγητής στο Πανεπιστήμιο της Καλιφόρνιας

και πρόεδρος του Προγράμματος ΒιοΓονιδιώματος Γης.

«Η απόκτηση του οδικού χάρτη, των σχεδίων, θα είναι μια εξαιρετική πηγή για νέες ανακαλύψεις, για την κατανόηση των κανόνων της ζωής, του τρόπου λειτουργίας της εξέλιξης και για νέες προσεγγίσεις στη διατήρηση σπάνιων ειδών που κινδυνεύουν με αφανισμό. Θα είναι ταυτόχρονα μια νέα πηγή για τους ερευνητές στον γεωργικό και ιατρικό τομέα», δήλωσε ο Λέγγουιν κατά τη διάρκεια συνέντευξης Τύπου που πραγματοποιήθηκε στο Λονδίνο. Το πρόγραμμα θα συγκεντρώσει τις προσπάθειες των ερευνητικών ομάδων από όλον τον κόσμο. Ανά-

μεσά τους, μια αμερικανική προσπάθεια χαρτογράφησης του γενετικού υλικού των 66 κιλιάδων σπονδυλωτών, μια κινεζική προσπάθεια χαρτογράφησης του DNA δέκα κιλιάδων φυτών και η προσπάθεια της Παγκόσμιας Συμμαχίας Γονιδιώματος Μυρμηγκιών που στοχεύει να χαρτογραφήσει τα γονιδιώματα 200 ειδών μυρμηγκιών. Ο όγκος των βιολογικών δεδομένων θα είναι πραγματικά τεράστιος, μεγαλύτερος από αυτόν που έχει συγκεντρωθεί στο Twitter και στο YouTube και μεγαλύτερος από αυτόν της αστρονομίας. Μέχρι σήμερα έχει χαρτογραφηθεί το γενετικό υλικό μόλις 3.500 ειδών σύνθετης ζωής.

Χρόνια ξηρασίας απειλούν τη Θάλασσα της Γαλιλαίας

Πριν από δύο χιλιάδες χρόνια, ο Ισούς περπάτησε πάνω στη Θάλασσα της Γαλιλαίας, σύμφωνα με τη Βίβλο. Σήμερα κάτι τέτοιο δεν απαιτεί ένα θαύμα. Μακρές περιόδους ξηρασίας και υπεράντλησης των υδάτων έχουν ρίξει πολύ τη στάθμη της λίμνης. Στο νοτιότερο σημείο της έχει εμφανιστεί ένα νησί, που σύντομα θα μετατραπεί σε κερσόνησο. Οι ταξιδιώτες και οι ψαράδες περπατούν πάνω στις μεγάλες παραλίες προκειμένου να φτάσουν στην ακτογραμμή. Η καταστροφή θέτει σε κίνδυνο τη μεγαλύτερη δεξαμενή υδάτων του Ισραήλ, αποκρίνοντας τα νερά από τον Ιορδάνη ποταμό και τη Νεκρά Θάλασσα. Ταυτόχρονα σβήνει από τον χάρτη ένα ορόσημο που προσείλκυε τους χριστιανούς περπατώντας. Το Ισραήλ θεωρεί ως λύση την αφάλατωση, στην οποία είναι παγκόσμια δύναμη. Σκοπεύει να διπλασιάσει την ποσότητα υδάτων που διαχειρίζεται από τη Μεσόγειο και να διοχετεύσει το μισό από αυτό 75 κιλόμετρα μέσα στη Γαλιλαία.

«Το κάνουμε αυτό για να σώσουμε τη φύση, να καταπολεμήσουμε την κλιματική αλλαγή, για να παρεμποδίσουμε τις τρομακτικές συνέπειες της κλιματικής αλλαγής στη Θάλασσα της Γαλιλαίας, αλλά και να δημιουργήσουμε μια πολύ σημαντική δεξαμενή υδάτων για το κράτος του Ισραήλ», δήλωσε ο υπουργός Ενέργειας της χώρας, Γιουβάλ Στέιτνιτς. Σημειώνοντας την κρίσιμη σημασία που έχει η λίμνη για τους χριστιανούς, ο Στέιτνιτς αστειεύτηκε: «Αν επιστρέψει ο Ισούς, θα καταστήσουμε βέβαιο ότι θα πρέπει να καταβάλει μεγάλα προσπάθεια προκειμένου να ξαναπερπα-

Το Ισραήλ σκοπεύει να μεταγγίσει αφάλατωμένο νερό από τη Μεσόγειο, για να ανεβάσει τη στάθμη της.

τήσει στο νερό». Οι περιβαλλοντολόγοι καλωσόρισαν την κίνηση. Η τελευταία φορά που η λίμνη ήταν γεμάτη ήταν το 2004. Εκτοτε η στάθμη της έπεσε κατά έξι μέτρα. Και δεν αποκλείεται να πέσουμε μόλις μερικές εβδομάδες προτού χτυπήσουμε μια «μαύρη γραμμή», 214,87 μέτρα κάτω από την παγκόσμια στάθμη της θάλασσας, όπου υπάρχει κίνδυνος μόνιμης μόλυνσης και μεταβολής της πίεσης από τα ιζήματα. Οι Ισραηλινοί ελπίζουν ότι οι χειμωνιάτικες βροχές θα βοηθήσουν ώστε να μην επδεδιωνθεί η κατάσταση μέχρι τουλάχιστον να διοχετευθεί το πρώτο αφάλατωμένο νερό, την επόμενη χρονιά.

Η διατήρηση της λίμνης θα επιτρέψει στο Ισραήλ να προσφέρει στην Ιορδανία περισσότερο νερό ακολούθως με μια ειρηνευτική συνθήκη του 1994. «Αν υπάρξει μια αναστρέψιμη ζημία στη Θάλασσα της Γαλιλαίας, στην Ιορδανία, σε ολόκληρο αυτό το οικοσύστημα, οι εκθροί του Ισραήλ θα μπορούσαν να το χρησιμοποιήσουν εναντίον του», δήλωσε ο Ντέιβιντ Πάρσονς, αντιπρόεδρος της Διεθνούς Χριστιανικής Πρεσβείας στην Ιερουσαλήμ. «Μπορεί να επηρεάσει τον χριστιανικό τουρισμό στη χώρα. Είναι πολύ θετικό που βλέπουμε το Ισραήλ να λαμβάνει υπεύθυνα βήματα για να αντιμετωπίσει το πρόβλημα».

Μοναχικός περπατητής πηγαίνει προς το νησί που εμφανίστηκε στη νότια άκρη της Θάλασσας της Γαλιλαίας λόγω της μεγάλης ξηρασίας.

Αποκαθίσταται το στρώμα όζοντος στους πόλους

Το στρώμα του όζοντος, που μας προστατεύει από τις ηλιακές ακτίνες, οι οποίες προκαλούν καρκίνο, αποκαθίσταται με ρυθμούς 1% έως 3% ανά δεκαετία, ανατρέποντας πολλά χρόνια επικίνδυνους αραιώσεις που προκλήθηκαν από την απελευθέρωση επικίνδυνων χημικών. Σε αυτό το αισιόδοξο συμπέρασμα κατέληξε έκθεση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.

Η τετραετής μελέτη του Πρωτοκόλλου του Μόντρεαλ, μιας απαγόρευσης του 1987 για τα κατασκευασμένα από τον άνθρωπο αέρια που καταστρέφουν το στρώμα του όζοντος, διαπίστωσε μακροπρόθεσμες μειώσεις στην ύπαρξη τους αλλά και αποκατάσταση του στρατηγικού όζοντος. «Η τρύπα του όζοντος πάνω από την Ανταρκτική αποκαθίσταται και αυτό συμβαίνει κάθε χρονιά. Ως αποτέλεσμα του Πρωτοκόλλου του Μόντρεαλ καταφέρμα να αποτρέψουμε πολύ μεγαλύτερη εξασθένηση του στρώματος του όζοντος στις πολικές περιοχές», αναφέρει χαρακτηριστικά η έκθεση.

Η τρύπα του όζοντος πάνω από την Ανταρκτική αναμένεται να κλείσει σταδιακά, επιστρέφοντας στα επίπεδα του 1980, το 2060, αναφέρει η έκθεση. «Τα στοιχεία που παρουσιάσαν οι συντάκτες της έκθεσης δείχνουν ότι το στρώμα του όζοντος σε σημεία της στρατόσφαιρας αποκαθίσταται με ταχύτητα 1% έως 3% ανά δεκαετία από το 2000», αναφέρουν σε ανακοίνωσή τους ο ΟΗΕ και ο Παγκόσμιος Οργανισμός Μετεωρολογίας. «Με τους ρυθμούς αυτούς το στρώμα του όζοντος στο Βόρειο Ημισφαίριο αναμένεται να αποκατασταθεί πλήρως μέχρι το 2030, ενώ θα ακολουθήσει το Νότιο Ημισφαίριο το 2050 και

Το Πρωτόκολλο του Μόντρεαλ του 1987 απαγόρευε τη δημιουργία των αερίων που συμβάλλαν στην αραιώσή του.

οι περιοχές των πόλων το 2060». Ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών έχει ήδη χαίρειται την επιτυχία του Πρωτοκόλλου του Μόντρεαλ, που απαγόρευσε άμεσα ή σταδιακά τα χημικά που κατέστρεφαν την τρύπα του όζοντος, ανάμεσα στα οποία και οι κλωροφθοράνθρακες, που χρησιμοποιούσαν εκτεταμένα σε ψυγεία και σπρέι. Ωστόσο, όπως αναφέρει η έκθεση, είναι η πρώτη φορά που έχουμε ενδείξεις ότι η τρύπα του όζοντος πάνω από την Ανταρκτική έχει μειωθεί σε μέγεθος και βάθος από το 2000. Στον Αρκτικό Κύκλο, οι ετίσιες διακυμάνσεις είναι πολύ μεγαλύτερες και έτσι είναι δύσκολο να επιβεβαιωθεί κατά πόσον το στρώμα του όζοντος έχει αποκατασταθεί από το 2000.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, αν και η απαγόρευση των επικίνδυνων αερίων εφαρμόστηκε, η έκθεση εντοπίζει μία τουλάχιστον παραβίαση του Πρωτοκόλλου: μια απροσδόκητη αύξηση στην παραγωγή και στις εκπομπές κλωροφθοράνθρακα-11, από την Ανατολική Ασία από το 2012. Μέχρι στιγμής παραμένει άγνωστο ποια χώρα ή χώρες ευθύνονται για αυτό.

Αν εξακολουθούσαν οι εκπομπές κλωροφθοράνθρακα-11 με την ίδια ταχύτητα, η επιστροφή των χημικών στις τιμές του 1980 θα καθυστέρουσαν επί επτά έως είκοσι χρόνια.

REUTERS

Τα παιδιά με τις ομπρέλες τους δείχνουν τη μεγάλη ανάγκη προστασίας που έχει το στρώμα του όζοντος, στο πλαίσιο της Διεθνούς Ημέρας Όζοντος.

LIMASSOL
 Christmas
 LAND

ΧΡΥΣΟΣ ΧΟΡΗΓΟΣ
Eurobank
 Cyprus

ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗ
28.12.2018
20:00
 (ΧΩΡΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ ΕΝΑΕΡΙΟΥ)

250 ασθένειες μεταδίδονται λόγω μόλυνσης των τροφών

Πώς θα τις συντηρήσουμε σωστά

Της **ΤΑΣΟΥΛΑΣ ΕΠΤΑΚΟΙΛΗ**

Μπορεί το πατέ σας να σας αρρωστήσει; Αυτός ήταν ο τίτλος της καμπάνιας που «έτρεξε» πρόσφατα στις Ηνωμένες Πολιτείες. Στόχος ήταν να ενημερωθεί το κοινό για τους κινδύνους που συχνά κρύβει η κατανάλωση του δημοφιλούς εδέσματος από πουλερικά, ιδιαίτερα μετά τη δημοσίευση των αποτελεσμάτων μεγάλης έρευνας που έδειξε ότι το 77% των ελεγμένων συκωτιών από κοτόπουλα βρέθηκε θετικό σε καμπυλοβακτηρίδιο – ομάδα βακτηρίων που προκαλούν από γαστρεντερίτιδα μέχρι σοβαρή λοίμωξη, ειδικά σε ανοσοκατεσταλμένα άτομα.

Ενδεχομένως να μην το συνειδητοποιούμε, αλλά τα τρόφιμα που καταναλώνουμε δεν είναι στείρα, περιέχουν δηλαδή βακτήρια. Στο νερό, στα τυποποιημένα προϊόντα, στο σπιτικό φαγητό υπάρχουν μικροοργανισμοί που αποτελούν είτε τη φυσιολογική μικροβιακή χλωρίδα τους, όπως λέγεται, είτε το μικροβιακό φορτίο, το οποίο δημιουργείται κατά την επεξεργασία, αποθήκευση ή παρασκευή τους. Αυτοί οι μικροοργανισμοί δεν είναι a priori επικίνδυνοι. Χρηάζονται συγκεκριμένες συνθήκες για να αναπτυχθούν και να αλλοιώσουν τα τρόφιμα. Ποιες είναι αυτές; Κατ' αρχάς, η σύστασή τους: η υγρασία διευκολύνει τις χημικές και ενζυμικές αντιδράσεις και την ανάπτυξη των μικροοργανισμών· επομένως, τρόφιμα με υψηλή περιεκτικότητα σε νερό, όπως φρούτα και λαχανικά, είναι πιο επιρρεπή στην αλλοίωση, σε αντίθεση με τους ξηρούς καρπούς ή τα όσπρια. Επίσης, το pH τους, δηλαδή η οξύτητά τους. Όσο πιο όξινο είναι ένα τρόφιμο (με χαμηλό pH) τόσο λιγότερο αναπτύσσονται τα βακτήρια. Σημαντικό ρόλο διαδραματίζει και ο χρόνος, που «λειτούργει» εναντίον της ποιότητάς τους, συνυπολογίζοντας το πόσο εκτίθενται στον αέρα (τα πιο παθογόνα βακτήρια είναι αερόβια, χρειάζονται οξυγόνο για την ανάπτυξή τους) και στο φως. Τέλος, η θερμοκρασία. Τα περισσότερα βακτήρια επιβιώνουν σε θερμοκρασίες 5°-60° C.

Γιατί πρέπει να γνωρίζουμε όλα αυτά; Επειδή περισσότερες από 250 ασθένειες μεταδίδονται μέσω των τροφών. Στην πλειονότητά τους οφείλονται σε μόλυνση από σαλμονέλα, καμπυλοβακτηρίδιο και εντεροαιμορραγικό κολλοβακτηρίδιο. Κάθε χρόνο, 1 στους 10 ανθρώπους σε όλο τον κόσμο παθαίνει τροφική δηλητηρίαση και 420.000 πεθαίνουν. Στις ΗΠΑ, τα περισσότερα φθάνουν τα 48 εκατ. και οι θάνατοι τους 3.000 ετησίως, ενώ 23 εκατ. και 5.000 είναι οι αντίστοιχοι αριθμοί για την Ευρώπη, σύμφωνα με τα στοιχεία του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας. Ιδιαίτερα απειλητικά είναι τα τροφιμογενή νοσήματα για τα παιδιά κάτω των 5 ετών, για γυναίκες σε εγκυμοσύνη και για άτομα άνω των 65 ετών. Αλλά και επειδή τα αντιβιοτικά γίνονται ολοένα και πιο αδύναμα στην αντιμετώπιση μικροβίων όπως η σαλμονέλα, αποτέλεσμα της υπερβολικής χρήσης τους. Η γνώση, όμως, είναι δύναμη. Και οι παρακάτω ερωταπαντήσεις ασγίνονται επιχείρημα για το αυτονόητο: η υγεία περνάει (και) από το ψυγείο μας...

1 Όλοι οι παθογόνοι μικροοργανισμοί των τροφίμων εξουδετερώνονται στο ψυγείο;
Οχι όλοι. Μερικά βακτήρια μπορούν να επιβιώσουν σε ακόμη πιο ψυχρά περιβάλλοντα από αυτό του ψυγείου. Ο παθογόνος μικροοργανισμός *Listeria monocytogenes*, για παράδειγμα, που προκαλεί τη λιστερίωση (λοίμωξη, η κλινική εικόνα της οποίας περιλαμβάνει από πυρετό και ναυτία μέχρι σύγχυση, έλλειψη ισορροπίας ή πασσιούς), αναπτύσσεται και σε χαμηλές θερμοκρασίες (περίπου 2° C). Έχει βρεθεί ακόμα και σε κατεψυγμένα προϊόντα. Εξάλλου, πρόσφα-

τη μελέτη (NSF International) αποκάλυψε ότι τα ράφια του ψυγείου είναι από τα πιο μολυσμένα σημεία μιας κουζίνας: βρίθουν επικίνδυνων βακτηρίων όπως η λιστέρια αλλά και η σαλμονέλα.

2 Τι πρέπει να κάνουμε ώστε το ψυγείο μας να μην γίνει αποικία βακτηρίων;
Αποθηκεύουμε τα φρέσκα φρούτα και τα λαχανικά μακριά από το ωμό κρέας, τα πουλερικά, τα θαλασσινά και τα αυγά. Ειδικά για το ωμό κρέας φροντίζουμε να βρίσκεται σε κλειστά δοχεία και να μην έρχεται σε επαφή με συσκευασίες άλλων τροφίμων, για να μειώσουμε τον κίνδυνο διασταυρούμενης λοίμωξης. Βεβαιωνόμαστε ότι τα μαγειρεμένα τρόφιμα έχουν κρυώσει πριν τα τοποθετήσουμε στο ψυγείο, γιατί αν το φαγητό μας είναι ακόμα ζεστό, θα αυξήσει τη θερμοκρασία εντός του ψυγείου, ευνοώντας την ανάπτυξη βακτηρίων. Καθαρίζουμε τακτικά το ψυγείο με ζεστό νερό και σαπούνι – ακόμα και τα πλαϊνά τοιχώματα και την κάτω πλευρά των ραφιών. Τέλος, δεν το παραγεμίζουμε, ώστε να υπάρχει χώρος ανάμεσα στα τρόφιμα για να κυκλοφορεί ο ψυχρός αέρας.

3 Πόσο μπορούν να διατηρηθούν τα τρόφιμα στο ψυγείο;
Δεν υπάρχει ενιαίος κανόνας. Κάποιες τροφές, όπως τα φρούτα και τα λαχανικά, είναι χαμηλού κινδύνου και μπορούν να μείνουν στο ψυγείο για 7-14 ημέρες, χωρίς όμως να έχουν καθαριστεί ή κοπεί. Και άλλες, όπως το κρέας, τα αυγά, τα γαλακτοκομικά προϊόντα και τα θαλασσινά, είναι υψηλού κινδύνου και χρειάζονται ειδική μεταχείριση. Το ωμό κόκκινο κρέας μπορεί να διατηρηθεί για 2-5 ημέρες, σε αντίθεση με τον κιμά και τα πουλερικά που ιδανικά πρέπει να μαγειρεύονται την ημέρα αγοράς τους. Η συντήρηση των τυριών ποικίλλει ανάλογα με το είδος τους. Σε κάθε περίπτωση, προσέχουμε την ημερομηνία λήξης που αναγράφεται στη συσκευασία τους.

Κάθε χρόνο στην Ευρώπη 23 εκατ. άνθρωποι παθαίνουν τροφική δηλητηρίαση, εκ των οποίων οι 5.000 καταλήγουν, σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας,

ασία τους. Το ίδιο ισχύει για τα αυγά, το βούτυρο και το γάλα.

4 Το μαγειρεμένο φαγητό πότε πρέπει να μπαίνει στο ψυγείο και πόσο μπορεί να διατηρηθεί με ασφάλεια;
Όταν το φαγητό μας αρχίζει να κρυώνει και να προσεγγίζει τη θερμοκρασία δωματίου, μπαίνει στη ζώνη κινδύνου: αρχίζουν τα βακτήρια να αναπτύσσονται και να πολλαπλασιάζονται. Όσο πιο πολύ μένει εκτός ψυγείου τόσο μεγαλύτερο είναι το ρίσκο αλλοίωσής του. Ο γενικός κανόνας είναι πως ό,τι έχουμε μαγειρέψει, αν δεν καταναλωθεί, πρέπει να μπει στο ψυγείο εντός δύο ωρών και η αποθήκευσή του να μην ξεπεράσει τις 3-4 ημέρες. Φτάνει να θυμόμαστε ότι κάποια τρόφιμα, όπως το ρύζι (που ενδέχεται να περιέχει τον *Bacillus cereus*, ένα σπορογόνο βακτήριο ευρύτατα διαδεδομένο στο περιβάλλον) είναι πιο επιρρεπή σε αλλοιώσεις, ακόμα και στην ψύξη. Άρα, καλό είναι να καταναλώνονται συντομότερα.

5 Ποιες είναι οι ιδανικές θερμοκρασίες συντήρησης των τροφίμων στο ψυγείο;
Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων

Τα τέσσερα βήματα που θα αποτρέψουν μια τροφική δηλητηρίαση

Καθαρή κουζίνα

Πριν παρασκευάσουμε ή απολαύσουμε το φαγητό μας, πλένουμε καλά τα χέρια μας, τα σκεύη και τα εργαλεία αλλά και τις επιφάνειες που θα χρησιμοποιήσουμε.

Κοιτάμε το ρολόι!

Δεν είναι ασφαλές προς κατανάλωση τα περισσότερα τρόφιμα που έχουν μείνει σε θερμοκρασία δωματίου για περισσότερο από δύο ώρες – ή μία ώρα αν έχουν εκτεθεί σε θερμοκρασίες άνω των 30° C.

Μαγειρέμα στις σωστές θερμοκρασίες

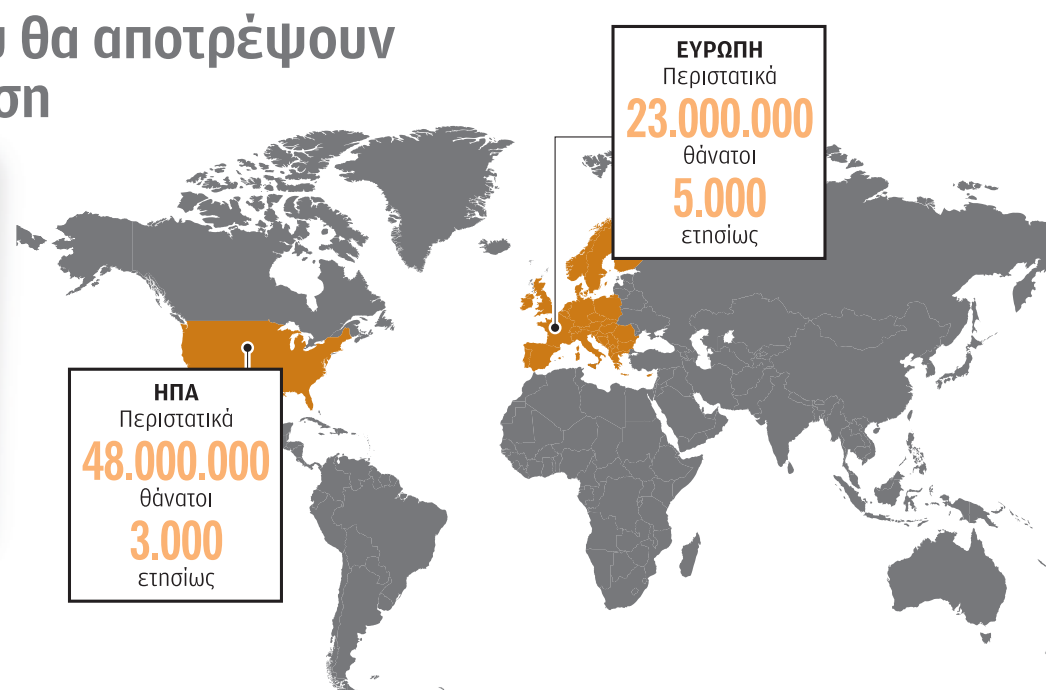
Τα τρόφιμα που μαγειρεύονται/ψήνονται πρέπει να φτάσουν σε θερμοκρασία, στο κέντρο τους, 70° C-75° C για 2 λεπτά. Σε αυτό τα χρονικά διαστήματα εξουδετερώνονται οι περισσότεροι μικροοργανισμοί. Η χρήση θερμομέτρου είναι απαραίτητη, λοιπόν, στην κουζίνα.

Σωστή διατήρηση

Η θερμοκρασία του θερμοθαλάμου πρέπει να είναι τουλάχιστον 60° C και του ψυγείου μας 4° C ή και χαμηλότερη.

ΠΗΓΕΣ: Ευρωπαϊκό Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου Νοσημάτων (ECDC), Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων (EFSA), Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (WHO), Αμερικανικό Κέντρο Πρόληψης Νοσημάτων (CDC), ΚΕΕΛΠΝΟ, Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

420.000 πεθαίνουν ετησίως - το 14% των θανάτων είναι παιδιών κάτω των 5 ετών.

33.000.000 χρόνια υγιούς ζωής χάνονται εξαιτίας των τροφιμογενών νοσημάτων.

2.000 άνθρωποι πεθαίνουν κάθε χρόνο από σαλμονέλαση.

1 στους 10 ανθρώπους σε όλο τον κόσμο παθαίνουν τροφική δηλητηρίαση κάθε χρόνο.

Τα άτομα άνω των **65 ετών** έχουν περισσότερες πιθανότητες να νοσήσουν σοβαρά από τροφική δηλητηρίαση.

Οι γυναίκες **σε εγκυμοσύνη** έχουν 10 φορές περισσότερες πιθανότητες να προσβληθούν από λιστερίωση.

Τα παιδιά κάτω των **5 ετών** έχουν 3 φορές περισσότερες πιθανότητες να νοσηλευτούν εξαιτίας λοίμωξης από το **βακτήριο της σαλμονέλας**.

ΑΓΟΡΕΣ & ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

ΤΡΙΤΗ 25 - ΤΕΤΑΡΤΗ 26 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2018

Πώς ο Μάριο Ντράγκι έσωσε την Ευρωζώνη με το πρόγραμμα QE

Η συμβολή της Μέρκελ, οι επικρίσεις Βάντμαν και η ενθάρρυνση επενδυτών

Της **ΡΟΥΜΠΙΝΑΣ ΣΠΑΘΗ**

Καθώς θα τελειώνει το 2018, θα αποτελεί παρελθόν και το πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης της ΕΚΤ, το γνωστό πλέον ως QE, που οδήγησε στο καρτοφυλλάκι της Τράπεζας ομόλογα αξίας 2,6 τρις. ευρώ. Λήγει η αντισυμβατική πολιτική αγορών κρατικών και εταιρικών ομολόγων χωρίς να έχει ενταχθεί ποτέ σε αυτήν η Ελλάδα παρά τις φρούδες ελπίδες που έτρεφε κατά καιρούς. Όπως χαρακτηριστικά επισημαίνουν οι Financial Times, με την ανακοίνωση του τερματισμού του QE, από τον πρόεδρο της ΕΚΤ Μάριο Ντράγκι, τελειώνει ένα «παγκόσμιο δεκαετές πείραμα» εξόδου από τη μεγαλύτερη κρίση των τελευταίων δεκαετιών. Μία και πλέον πενταετία νωρίτερα είχαν προηγηθεί ανάλογα προγράμματα αγοράς ομολόγων από την αμερικανική Federal Reserve και την Τράπεζα της Αγγλίας. Παραμένει ενεργό μόνο το αντιστοίχο πρόγραμμα της Τράπεζας της Ιαπωνίας.

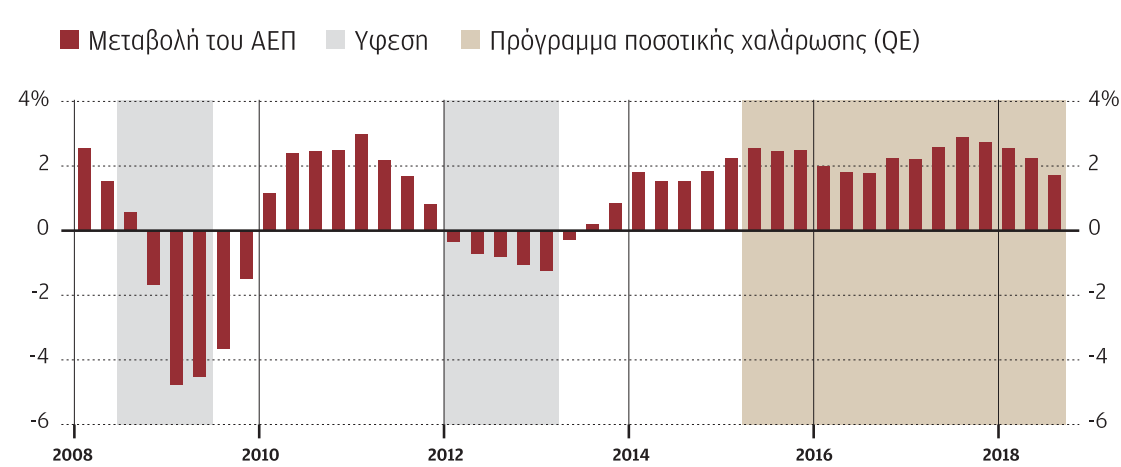
Με το πέρας του προγράμματος τελειώνει ένα παγκόσμιο δεκαετές πείραμα εξόδου από τη μεγαλύτερη κρίση των τελευταίων δεκαετιών.

Στην Ευρωζώνη, που φέρει τα γνώριμα αργά ανακλαστικά της Ε.Ε., το QE τέθηκε σε εφαρμογή μόλις τον Μάρτιο του 2015. Αιτία της καθυστέρησης ήταν η συντηρητική έως άκαμπτη στάση των δημοσιονομικά συνετών χωρών του ευρωπαϊκού Βορρά, της Γερμανίας κατά κύριον λόγο και δευτερευόντως των συμμάχων της, Φινλανδίας και Ολλανδίας. Πιστώνεται σε μεγάλο βαθμό στον πρόεδρο της ΕΚΤ, Μάριο Ντράγκι, ο οποίος ανέλαβε καθήκοντα το 2011 όταν είχαν εμπλακεί στη δίνη της κρίσης χρέους η τρίτη και η τέταρτη οικονομία της Ευρωζώνης, Ιταλία και Ισπανία αντίστοιχα. Από το καλοκαίρι του 2012 είχε δηλώσει πως θα κάνει «ό,τι χρειαστεί» για να σώσει το ευρώ. Με την ιστορική αυτή φράση έπεισε τότε ότι η ΕΚΤ διέθετε το οπλοστάσιο και είχε τη θέληση να παρέμβει. Κατάφερε, έτσι, να επαναφέρει σχεδόν ως εκ θαύματος την ηρεμία στις αγορές ομολόγων. Αργότερα δήλωσε πως είχε αυτοσχεδιάσει με την ιστορική αυτή φράση αφού δεν ήταν βέβαιος για το τι επρόκειτο να κάνει. Στο μεταξύ, χρειάστηκε να αντιμετωπίσει τις ευρωπαϊκές κυβερνήσεις και τους λεγόμενους «ιέρακες» στους κόλπους της ΕΚΤ με προεξάρχοντα τον επικεφαλής της γερμανικής Bundesbank, Γενς Βάντμαν. Τους έπεισε όλους πάλιν του Βάντμαν, που υπήρξε δριμύς επικριτής του προγράμματος και επανειλημμένως προειδοποίησε ότι εγκυμονούσε κινδύνους. Πήρε, όμως, το πράσινο

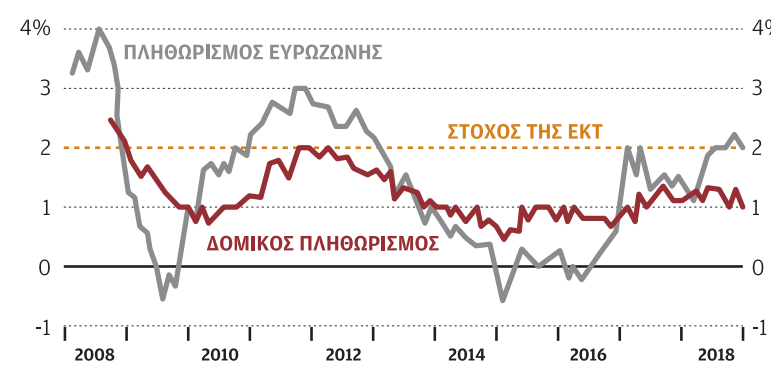
φως από τη Γερμανίδα καγκελάρια και ντε φάκτο ηγέτιδα της Ευρωζώνης, και αυτό ήταν αρκετό. Αναλαμβάνοντας κοινή δέσμευση με τον τότε πρόεδρο της Γαλλίας, Φρανσουά Ολάντ, «να κάνουν τα πάντα για να προστατεύσουν την ακεραιότητα της Ευρωζώνης», η Γερμανίδα καγκελάρια έδωσε έδωσε σάρκα και οστά στην υπόσχεση του Ντράγκι.

Η οικονομία της Ευρωζώνης αναπτύσσεται επί 22 συναπτά τρίμηνα

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΡΙΜΗΝΟΥ ΣΕ ΕΤΗΣΙΑ ΒΑΣΗ

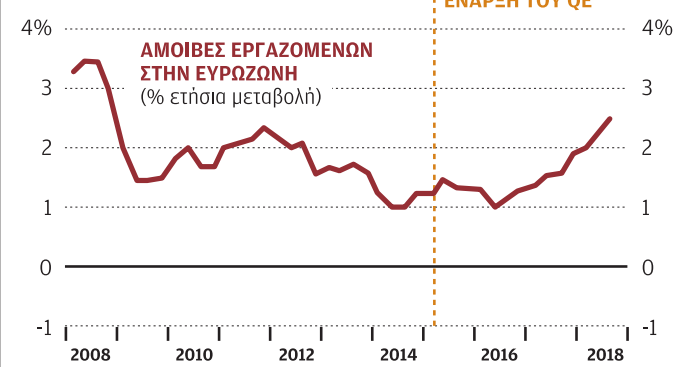

Ο ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ ΧΑΜΗΛΟΣ...

ΠΗΓΗ: Thomson Reuters Datastream

...ΑΛΛΑ ΟΙ ΜΙΣΘΟΙ ΑΥΞΑΝΟΝΤΑΙ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Για την ασφάλεια των δεδομένων της επιχείρησής σας, ξέρετε ποιον να εμπιστευθείτε

Η Cyta εφαρμόζει μια ολιστική προσέγγιση στην ασφάλεια δεδομένων και επενδύει συνεχώς σε νέες τεχνολογίες, σύγχρονες διαδικασίες καθώς και στους ανθρώπους της, για να διασφαλίσει ότι το δίκτυο και οι υπηρεσίες που προσφέρει αποτελούν πραγματικό πλεονέκτημα για την επιχείρησή σας.

Τηλεφωνική Εξυπηρέτηση Επιχειρηματικών Πελάτων: 150
www.cyta.com.cy/business

Νιώσε κοντά, φτάσε μακριά

Στηρίχθηκαν επιχειρήσεις αλλά και κυβερνήσεις

Η πολιτική της ποσοτικής χαλάρωσης δέχθηκε τα βέλη πολιτικών κύκλων της Γερμανίας, που κατέφυγαν στη γερμανική Δικαιοσύνη και αυτή με τη σειρά της δήλωσε αναρμόδια και παρέπεμψε το θέμα στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο. Ειρωνεία της τύχης ότι η δικαιοσύνη με την απόφαση του Δικαστηρίου δημοσιοποιήθηκε δύο ημέρες προτού ανακοινωθεί το τέλος του QE. Το επίμαχο πρόγραμμα δεν έχει επιτύχει τον διακηρυγμένο στόχο του που ήταν η επιτάχυνση του πληθωρισμού στην Ευρωζώνη. Ο πληθωρισμός δεν αναμένεται να φτάσει το 2% πριν από το 2021. Στη διάρκεια, όμως, των χρόνων που έχουν μεσολάβησει από τον Μάρτιο του 2015 οι αγορές ομολόγων ενθάρρυναν τους επενδυτές να αγοράζουν επισφαλείς τίτλους, μείωσαν το κόστος δανεισμού με αποτέλεσμα να αυξηθεί ο δανεισμός σε νοικοκυριά και επιχειρήσεις και να στηριχθούν κυβερνήσεις με μεγάλα ελλείμματά. Στο μεταξύ, βέβαια, ο Ντράγκι στήριξε ποικιλοτρόπως την Ευρωζώνη. Προχώρησε σε δύο μειώσεις των επιτοκίων, με την πρώτη μόλις τρεις ημέρες από τη στιγμή που ανέλαβε το τιμόνι της ΕΚΤ. Οδήγησε τα επιτόκια σε αρνητικό έδαφος προκαλώντας και πάλι τις επιθέσεις οικονομικών κύκλων της Γερμανίας που υποστήριζαν πως πλήττει την κερδοφορία των τραπεζών και τα συμφέροντα των αποταμιευτών. Δεν έπαψε, άλλωστε, να υπενθυμίζει στους Ευρωπαίους ηγέτες πως όσα κι αν κάνει η ΕΚΤ δεν θα φέρει αποτέλεσμα εάν αυτοί δεν προχωρήσουν σε περαιτέρω ενοποίηση της Ευρωζώνης, δημοσιονομική, οικονομική και πολιτική. Οι Ευρωπαίοι ηγέτες αναγκάστηκαν να κινηθούν προς τις κατευθύνσεις που τους είχε επανειλημμένως συστήσει ο Ντράγκι: προχώρησαν στη θέσπιση κοινής εποπτικής αρχής των τραπεζών της Ευρωζώνης, θέσπισαν μηχανισμό στήριξης για τη στήριξη προβληματικών τραπεζών και ευάλωτων χωρών, και επιχειρούν να χαρτίσουν οδικό χάρτη για την εμπύθωση της οικονομικής και νομισματικής ένωσης.

Ρευστότητα στις τράπεζες, στις επόμενες κινήσεις της ΕΚΤ

Μπορεί για την Ελλάδα το τέλος του QE να ισοδυναμεί με το τέλος κάθε προσδοκίας για στήριξη από την ΕΚΤ, αλλά δεν ισχύει το ίδιο για το σύνολο της Ευρωζώνης. Εκ πρώτης όψεως φαίνεται πως η Τράπεζα θα επιστρέψει στο κύριο εργαλείο της νομισματικής πολιτικής, τις αυξομειώσεις των επιτοκίων. Στην πραγματικότητα, όμως, θα εξακολουθήσει να στηρίζει την Ευρωζώνη επί χρόνια και ενδεχομένως θα επιστρατεύσει άλλα εργαλεία από το οπλοστάσιό της. Σε γενικές γραμμές οι κινήσεις της εφεξής αναμένεται να είναι ανάλογες εκείνων της αμερικανικής ομοσπονδιακής τράπεζας, της Federal Reserve.

Η Fed είχε, όμως, πολύ πιο γρήγορα ανακλαστικά και έσπευσε να υιοθετήσει πρόγραμμα αγοράς ομολόγων σχεδόν από την αρχή της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης, λίγες εβδομάδες μετά την κατάρρευση της Lehman Brothers. Έτσι, εδώ και δύο χρόνια αυξάνει τα επιτόκια αφού τα διατήρησε σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα για περίπου μία διετία μετά τη λήξη του δικού της προγράμματος.

Σε ό,τι αφορά τα επιτόκια του ευρώ, η ΕΚΤ έχει επανειλημμένως δεσμευθεί πως θα παραμείνουν στα ιστορικά χαμηλά επίπεδα του -0,4% τουλάχιστον μέχρι και το επόμενο καλοκαίρι. Δεν

Θα παρέλθει μεγάλο χρονικό διάστημα, ίσως χρόνια, προτού επιστρέψουν τα επιτόκια του ευρώ στο λεγόμενο «ουδέτερο» επίπεδο.

έχει διευκρινίσει τις προθέσεις της για το μέγεθός της. Τα στελέχη της, πάντως, έχουν αφήσει να εννοηθεί ότι θεωρούν δικαιολογημένη την προσδοκία της αγοράς, που προβλέπει πως η πρώτη αύ-

ξηση των επιτοκίων θα έρθει το 2020. Και βέβαια η πρώτη αύξηση των επιτοκίων απλώς θα τα φέρει στο 0%. Σύμφωνα με όλες τις εκτιμήσεις, θα παρέλθει μεγάλο χρονικό διάστημα, ίσως χρόνια, προτού επιστρέψουν τα επιτόκια του ευρώ στο λεγόμενο «ουδέτερο» επίπεδο, σε ένα επίπεδο δηλαδή που δεν θα αποτελεί ούτε περιοριστική αλλά ούτε και αναπτυξιακή νομισματική πολιτική. Η ΕΚΤ δίνει, άλλωστε, μια έμμεση παράταση στο QE. Θα επανεπενδύει τα κέρδη που θα αντιληφθεί από όσα ομόλογα στο καρτοφυλλάκι της λήγουν, αγοράζοντας και πάλι χρέος ώστε να διατηρεί χαμηλό το κόστος δανεισμού χωρών-

μελών της Ευρωζώνης. Στη διάρκεια του επόμενου έτους λήγουν ομόλογα της Ευρωζώνης αξίας περίπου 200 δισ. ευρώ. Υπολογίζεται ότι αυτού του είδους οι αγορές ομολόγων θα συνεχισθούν έως και μέσα στο 2021. Αν, όμως, η Τράπεζα εκτιμάσει πως χρειάζεται νέα στήριξη η οικονομία της Ευρωζώνης, τότε μπορεί να αφήσει ανοικτό το χρονικό όριο αυτών των αγορών και να τις παρατείνει περαιτέρω χωρίς να πληγεί η αξιοπιστία της. Παράλληλα, η Τράπεζα δίνει συνέχεια σε ένα άλλο μέτρο που επιστράτευσε στη διάρκεια της κρίσης χρέους: τα φτηνά δάνεια που χορηγούσε στο χρηματοπιστωτικό σύστημα της

Ευρωζώνης. Θα εξακολουθήσει να παρέχει στις ευρωπαϊκές τράπεζες απεριόριστη ρευστότητα τουλάχιστον όλο το επόμενο έτος με τις δημοπρασίες που διεξάγει σε εβδομαδιαία βάση αλλά και ανά τρίμηνο. Οι τράπεζες της Ευρωζώνης έχουν έτσι τη δυνατότητα να αντλούν απεριόριστη ρευστότητα με μηδενικό επιτόκιο για όσο χρόνο έχουν τα απαιτούμενα περιουσιακά στοιχεία που θα λειτουργούν ως υποθήκες. Αν κριθεί αναγκαίο, ο μηχανισμός αυτός των φτηνών δανείων μπορεί επίσης να παραταθεί και πέραν του 2019 και να στηριχθεί το χρηματοπιστωτικό σύστημα της Ευρωζώνης.

Deloitte.

Together we harnessed the good and made it great!

Our best wishes for a great Holiday Season and a Happy New Year!

Looking forward to an extraordinary 2019.

© Deloitte Limited

MERRY
Christmas
& A HAPPY NEW YEAR